

ÅRSREDOVISNING 2017

*Stark utveckling för
samtliga affärsområden*

Innehåll i Nolatos årsredovisning 2017

2017 i korthet	4
Nolatokoncernen i korthet	6
Koncernchefens kommentar	8
Nolatos strategiska inriktning	10
Omvärld	11
Vision	12
Mål	13
Strategi	14
Värderingar	14
Nolatos affär	15
Affärsidé	17
Affärsmodell	17
Tillverkningsteknologier	18
Värdeskapande	20
Hållbar utveckling	21
Tre affärsområden som skapar synergier	26
Affärsområde Medical Solutions	28
Affärsområde Integrated Solutions	32
Affärsområde Industrial Solutions	36
Nolatoaktien och ägarna	40
Bolagsstyrning	42
Styrelse	44
Koncernledning	46
Förvaltningsberättelse och finansiella rapporter *)	47

*) Innehållet på sidorna 47–87 är reviderat.

Finansiell information 2018

➤ Rapport för tre månader 2018:	24 april 2018
➤ Årsstämma 2018:	24 april 2018
➤ Rapport för sex månader 2018:	19 juli 2018
➤ Rapport för nio månader 2018:	24 oktober 2018

All finansiell information publiceras på www.nolato.se så snart den är offentliggjord.

Den tryckta årsredovisningen skickas per post till de aktieägare som har anmält till bolaget att de önskar erhålla den. Den kan också beställas på www.nolato.se, där den även finns digitalt. Nya aktieägare erbjuds i ett välkomstbrev att få kommande årsredovisningar så länge de äger aktier i bolaget.

Årsredovisningen finns även i en engelsk version.

Aktieägarkontakt

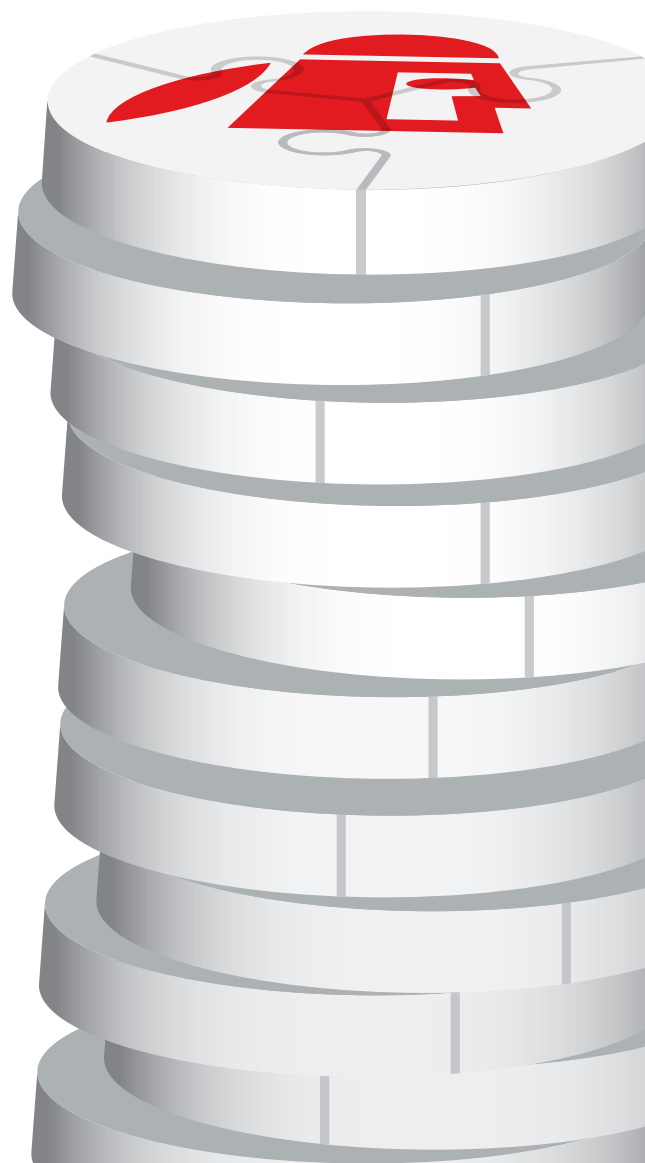
Per-Ola Holmström
Vice Vd och chef för ekonomi & finans
Telefon 0705 763340
E-post per-ola.holmstrom@nolato.com

Nolato ökade försäljningen kraftigt under 2017. Samtliga affärsområden uppvisade en mycket stark tillväxt drivet av en god efterfrågan hos våra kunder och Nolatos attraktiva erbjudande.

Nolato på 15 sekunder

Nolato är en svensk, börsnoterad koncern med 7.200 anställda i Europa, Asien och Nordamerika. Nolato utvecklar och tillverkar produkter i polymera material som plast, silikon och TPE till ledande kunder inom medicinteknik, läkemedel, konsumentelektronik, telekom, fordon och andra utvalda industriella sektorer.

Nolatos affärsmodell bygger på ett nära, långvarigt och innovativt samarbete med kunderna. Genom ledande polymerteknologi, bred kompetens och högeffektiv produktion strävar Nolato efter att skapa mervärde för såväl kunder som aktieägare.

2017 i korthet

- Under 2017 ökade Nolatos omsättning med 51 procent till 6.720 MSEK (4.447).
- Rörelseresultatet (EBITA) ökade med 67 procent till 763 MSEK (457).
- Rörelsemarginal (EBITA) på 11,4 procent (10,3).
- Den ökade omsättningen var ett resultat av en kraftig ökning av samtliga affärsområdens omsättning, med en exceptionell ökning för Integrated Solutions. Koncernens rörelseresultat ökade också kraftigt framförallt som en följd av den starka försäljningsutvecklingen.
- Resultatet per aktie ökade till 21,74 SEK (12,77).

Första kvartalet

- Koncernens omsättning ökade till 1.370 MSEK (1.022).
- Rörelseresultatet (EBITA) ökade till 146 MSEK (113).
- Samtliga affärsområden hade en stark försäljningsutveckling som bidrog till koncernens ökning av omsättningen med 34 procent. Justerat för valuta och förvärv var tillväxten 17 procent. Medical Solutions och Industrial Solutions ökade sin omsättning, justerat för valuta och förvärv, med 11 respektive 16 procent, medan Integrated Solutions ökade omsättningen justerat för valuta med 28 procent.

Andra kvartalet

- Omsättningen ökade till 1.675 MSEK (1.037).
- Rörelseresultatet (EBITA) ökade till 178 MSEK (110).
- Medical Solutions ökade omsättningen, justerat för valuta och förvärv, med 10 procent – framförallt uppbyggnaden av nya kundprojekt inom Medical Devices bidrog till ökningen. Integrated Solutions omsättning justerat för valuta ökade med exceptionellt starka 114 procent – breddningen av affärsområdets kund- och produktbas utvecklades positivt. Industrial Solutions ökade omsättningen med 16 procent till följd av stark volymutveckling inom flertalet produktområden, speciellt avseende fordon och hygien.
- Koncernens rörelseresultat ökade med hela 62 procent – samtliga affärsområden ökade sina rörelseresultat.
- Affärsområdena bytte namn till Medical Solutions, Integrated Solutions och Industrial Solutions.

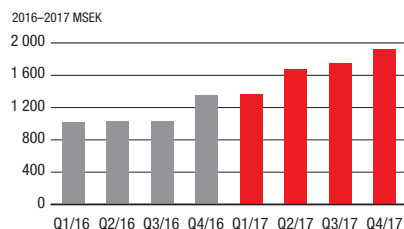
Tredje kvartalet

- Omsättningen ökade till 1.749 MSEK (1.036).
- Rörelseresultatet (EBITA) ökade till 209 MSEK (104).
- Integrated Solutions ökade omsättningen justerat för valuta med exceptionellt starka 143 procent, bland annat till följd av höga lanseringsvolymerna för Vaporiser Heating Products (VHP). Även Medical Solutions och Industrial Solutions ökade omsättningen, justerat för valuta och förvärv, med 6 respektive 27 procent efter god försäljningsutveckling inom flertalet produktområden.
- Koncernen fördubblade rörelseresultatet och EBITA-marginalen uppgick till mycket starka 11,9 procent (10,0). Även kassaflödet efter investeringar ökade kraftigt till 308 MSEK (19, exklusive förvärv).

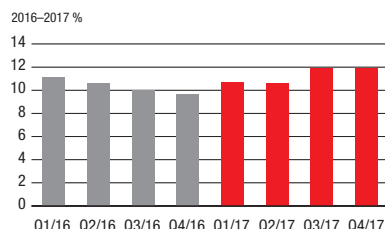
Fjärde kvartalet

- Omsättningen ökade till 1.926 MSEK (1.352).
- Rörelseresultatet (EBITA) ökade till 230 MSEK (130).
- Styrelsen föreslår en utdelning om 12,50 SEK (10,50) per aktie.
- Fortsatt stark finansiell ställning med en nettoskuld om 153 MSEK och en soliditet på 45 procent.
- Stark tillväxt och resultatökning inom samtliga affärsområden.
- Markant högre volymer för Integrated Solutions inom nya produktområden.

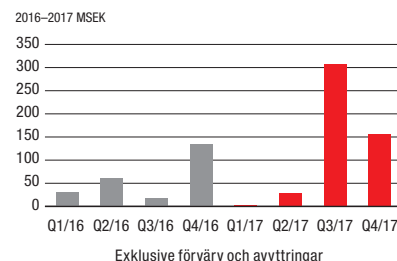
Omsättning per kvartal

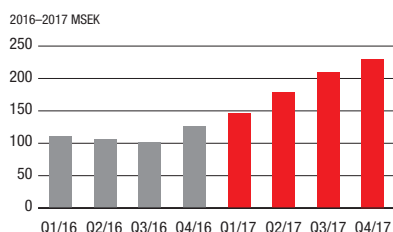
EBITA-marginal per kvartal

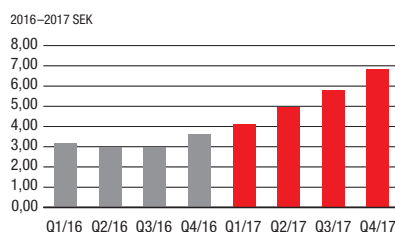
Kassaflöde efter investeringar per kvartal

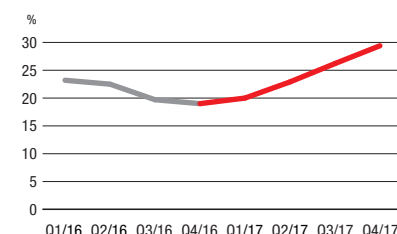
Rörelseresultat (EBITA) per kvartal

Resultat per aktie per kvartal

Avkastning på eget kapital per kvartal

Finansiella nyckeltal

MSEK (om inte annat anges)	2017	2016	2015	2014	2013
Nettoomsättning	6 720	4 447	4 726	4 234	4 522
Rörelseresultat (EBITDA) ¹⁾	980	636	737	619	568
Rörelseresultat (EBITA) ²⁾	763	457	570	470	427
EBITA-marginal %	11,4	10,3	12,1	11,1	9,4
Resultat efter finansiella poster	731	438	555	462	403
Resultat efter skatt	572	336	420	364	314
Resultat per aktie, före och efter utspädning ³⁾ SEK	21,74	12,77	15,97	13,84	11,94
Justerat resultat per aktie, före utspädning ^{3) 4)} SEK	22,16	13,19	16,35	14,29	12,39
Kassaflöde efter investeringar, exkl. förvärv och avyttringar	496	245	288	127	362
Avkastning på sysselsatt kapital %	26,6	20,6	29,6	28,4	26,7
Avkastning på eget kapital %	29,4	19,0	25,3	25,0	24,9
Kassagenerering %	66	55	52	28	82
Soliditet %	45	47	54	54	52
Finansiell nettoskuld (-) / nettotillgång (+)	-153	-408	122	59	122
Utdelning per aktie (2017 förslag) SEK	12,50	10,50	10,00	8,50	8,00
Medelantal anställda	7 249	6 418	7 759	8 020	9 357

¹⁾ EBITDA – Resultat före skatt, finansiella intäkter och kostnader samt avskrivningar.

²⁾ EBITA – Resultat före skatt, finansiella intäkter och kostnader samt avskrivningar på immateriella tillgångar som uppkommit i samband med företagsförvärv.

³⁾ Koncernen har vid periodens slut två teckningsoptionsprogram Serie 1 och Serie 2. Serie 1 har inlösen från 2019-05-01 till 2019-12-15 och Serie 2 från 2020-05-01 till 2020-12-15. Teckningskurs för Serie 1 är 296,30 kr och för Serie 2 är den 485,10 kr. Programmen har beaktats vid beräkning av antal aktier efter utspädning. Vid full nyteckning ger programmen maximalt 436.700 nya B-aktier.

⁴⁾ Justerat resultat per aktie – Resultat efter skatt exklusive avskrivningar på immateriella tillgångar som uppkommit i samband med företagsförvärv, dividerat med genomsnittligt antal aktier.

Höjdpunkter för ansvarsfullt företagande under 2017

- De långsiktiga målen för energi, klimat och miljöanpassad produktutveckling uppdaterades.
- Investeringar i energismart belysning och produktionsutrustningar bidrog till ökad energieffektivitet.
- Åtgärder för minskat koldioxidavtryck, bl.a. energieffektivisering, utfasning av fossila bränslen och inköp av fossilfri el.
- Biobaserade plaster testades i olika produktionsprocesser med goda resultat.
- Fortsatt anpassning till de nya kraven för miljöledningssystemet ISO 14001:2015.
- Fortsatt höga ambitioner för hållbarhetsarbetet i Kina, exempelvis genom Employee Care Program och stöd till en skola.

Nolatokoncernen i korthet

Nolato är en svensk, börsnoterad koncern med verksamhet i Europa, Asien och Nordamerika. Vi utvecklar och tillverkar produkter i plast, silikon och TPE till ledande, ofta globala, företag inom tre områden:

Medical Solutions

Medicintekniska hjälpmedel och produkter för administration av läkemedel (t.ex. autoinjektorer, insulinpennor, kateterballonger).

Integrated Solutions

Komponenter och system för snabbväxande teknologiområden, d.v.s utvalda elektronikprodukter för konsumenter, produkter för telekomsektorn samt metoder och material för värmeavledning och skärmning av elektronik.

Industrial Solutions

Produkter till industriföretag (t.ex. fordonskomponenter, hygienprodukter, specialförpackningar, trädgård/skog, möbler).

Vårt erbjudande

Nolato ska vara kundens första val som samarbetspartner.

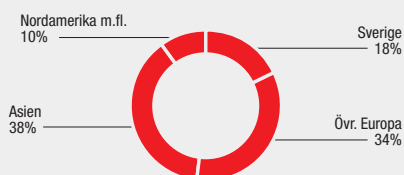
Kunderbjudandet omfattar flertalet teknologier inom det polymera området och inkluderar hela värdekedjan från utveckling till levererad produkt.

Ett Nolato

Begreppet "Ett Nolato" innebär att vi kan erbjuda våra kunder ett totalt erbjudande av teknologier och produkter som våra tre affärsområden bidrar med.

Vår globala närvaro

Omsättning per marknad

- Utveckling, produktion & försäljning
- Försäljning & teknik

Vår värdegrund

Nolato har en lång tradition av ansvarsfullt företagande och en av våra Grundbultar är att en effektiv affärsverksamhet måste kombineras med etik, ansvar och miljöhänsyn. Dessa områden är därför naturliga och väl integrerade inslag i vår affärsverksamhet. Vi är anslutna till UN Global Compact och redovisar hållbarhetsarbetet enligt GRI.

Vår aktie

Nolato börsnoterades 1984. B-aktierna är noterade på Nasdaq Stockholm, där Nolato är ett Mid Cap-företag i sektorn Industrials.

Vår historia

Bolaget grundades 1938 som Nordiska Latexfabriken i Torekov AB, med varumärket Nolato, som sedan 1982 är företagets namn. Genom organisk tillväxt och förvärv har dagens globala koncern vuxit fram. Fortfarande med huvudkontoret i Torekov, men med största delen av verksamheten utanför Sverige.

Våra medarbetare

7.200

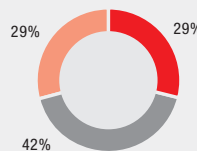
Medelantalet anställda under 2017 var cirka 7.200 personer. 87 procent var verksamma utanför Sverige.

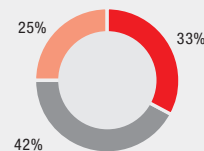
Våra affärsområden

Nolatos affärer skapas inom tre kundnära affärsområden. Även om de alla tre bygger på gemensamma värderingar och teknologier skapar de egna, optimala förutsättningar för framgång på sin respektive marknad.

○ Medical Solutions
○ Integrated Solutions
○ Industrial Solutions

Andel av koncernens totala omsättning

Andel av koncernens rörelseresultat (EBITA)

Medical Solutions

Nyckeltal:	2017	2016
Omsättning MSEK	1 955	1 645
Rörelseresultat (EBITA) MSEK	257	216
EBITA-marginal %	13,1	13,1
Medelantal anställda	1 395	1 157

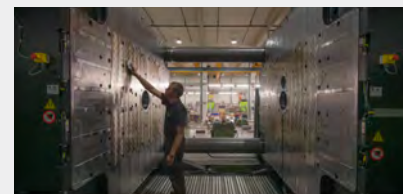
Utveckling och tillverkning av komplexa produkt-system och komponenter inom medicinteknik, diagnostik (IVD) samt avancerade förpacknings-lösningar för läkemedel.

Integrated Solutions

Nyckeltal:	2017	2016
Omsättning MSEK	2 810	1 402
Rörelseresultat (EBITA) MSEK	332	131
EBITA-marginal %	11,8	9,3
Medelantal anställda	4 928	4 480

Utveckling och tillverkning av avancerade kompo-nenter och delsystem för utvalda elektronikpro-dukter för konsumenter och till mobiltelefoner. Inom EMC & Thermal, produkter och system för skärmning och värmeavledning av elektronik.

Industrial Solutions

Nyckeltal:	2017	2016
Omsättning MSEK	1 968	1 409
Rörelseresultat (EBITA) MSEK	195	134
EBITA-marginal %	9,9	9,5
Medelantal anställda	920	775

Utveckling och tillverkning av produkter och pro-duktsystem till kunder inom fordon, hygien, för-packningar, trädgård/skog, möbler och andra ut-valda industrisegment.

Rekordår för Nolato

► Hur vill du sammanfatta 2017 för Nolato?

Vi hade en fantastisk tillväxt under föregående år och lyfte försäljningen till en ny nivå. Glädjande nog visar samtliga affärsområden upp en mycket god tillväxt drivet av en stark efterfrågan hos våra kunder och Nolato's attraktiva erbjudande. De resultat som vi uppnådde under året är tack vare våra engagerade och kompetenta medarbetare som gjorde utmärkta insatser under året.

Jag är också mycket nöjd över att begreppet "Ett Nolato" börjar sätta sig i organisationen och i medarbetarnas sätt att agera kring detta begrepp. Vi drar nytta av vår gemensamma kompetens, till nytta för både medarbetare och kunder. Nolato tog flera strategiskt viktiga affärer under året genom att kombinera kompetensen från olika affärsområden.

Ett annat område som jag också är mycket tillfredsställd med är vårt hållbarhetsarbete där vi uppnådde vårt mål om minskad energianvändning. Vi har nu satt ett nytt mål om ytterligare minskning fram till år 2020.

Slutligen är omstöpningsen av det tidigare affärsområdet Nolato Telecom till Integrated Solutions en viktig fråga för oss. Vi har successivt breddat vårt erbjudande som numera inte bara omfattar mobiltelefoner, EMC & Thermal utan också utvalda teknologiområden inom konsumentelektronik. Vi ser fortsatt goda tillväxtpotentialer inom områden som uppkopplade produkter,

hemelektronik och VHP – *Vaporiser Heating Products*.

► Vad ligger bakom den starka ekonomiska utvecklingen?

Högrekonjunkturen i kombination med en stark efterfrågan av produkter och tjänster inom våra områden är faktorer som bidrog till vårt omsättnings- och resultatrekord. Kassaflödet och kassagenereringen förbättrades också, trots vår höga tillväxttakt.

Under året initierade vi investeringar i utökad produktionskapacitet. Detta är medvetna satsningar som vi kan göra med vår höga vinstmarginal – vi stärker våra marknadspositioner samtidigt som vi ändå genererar goda kassaflöden.

► Hur vill du kommentera utvecklingen inom Medical Solutions?

Medical Solutions har under de senaste åren visat upp en långsiktigt stabil tillväxt som även fortsatte under 2017. Vi har förflyttat oss från att vara en leverantör för enkla utvecklingsprojekt till att bli en global partner för våra kunder med komplexa systemprojekt. Goda exempel är utveckling av autoinjektorer och andra typer av produkter för administration av läkemedel i kroppen. Medical Solutions har en fortsatt stark pipeline av utvecklingsprojekt och vi har byggt mycket starka relationer med våra kunder.

► Vad ligger bakom Integrated Solutions mycket starka tillväxt?

Vårt fokus på konsumentelektronik har gett resultat, och speciellt då inom VHP-området. Nolato har fått mycket bra gehör från nya kunder som gäller vår kompetens och arbetssätt. De uppskattar speciellt vår snabbhet, vår flexibla produktionsapparat och vår breda kompetens inom olika teknologiområden. Kunderna ställer mycket höga krav vad det gäller ytfinish på sina produkter – något som Integrated Solutions väl kan uppfylla. Vi ser även goda tillväxtpotentialer inom andra teknologiområden som uppkopplade produkter för konsumenter och uppkopplad hemelektronik.

Mobile Phones är numera en del av vår enhet för konsumentelektronik. Området är fortsatt mycket intressant, speciellt med utmanande kunder, men vi satsar inte på ökad tillväxt utan växer hellre inom de nya produktområdena. EMC & Thermal fortsätter att utvecklas. Huvuddelen av försäljningen sker till kunder inom basstationer och nätverk för skärmning av elektronik. Men vi breddar affären till andra sektorer som fordonsindustri och sjukvård. Det är ofta uppkopplade produkter som har behov av skärmning och värmeavledning, exempelvis radarsystem och sensorer i bilar samt skärmning inom sjukvården.

► Hur vill du kommentera Industrial Solutions fina utveckling?

Industrial Solutions hade en mycket stark tillväxt under 2017. Båda produktområdena Fordonsindustri och Allmän industri utvecklades positivt. Affärsområdet drog nytta av den goda industrikonjunkturen i Norra Europa och speciellt av den svenska fordonsindustrins utveckling. Industrial Solutions tog marknadsandelar under året genom sitt starka erbjudande – Nolato är en väldigt stabil leverantör som erbjuder effektiva integrerade produktionslösningar. Fokus på produktivitet och "lean production" bidrar till att kunderna ofta väljer Nolato's lösningar.

Jag ser goda utvecklingspotentialer för affärsområdet. Inom fordonsindustrin har vi möjlighet att växa genom att arbeta i partnerskap med kunden och följa med kundens expansion. Inom allmän industri finns det en stor potential inom områden

som hygien, skog och trädgård. En tydlig trend är att det kommer in mer och mer elektronik i produkterna, vilket ökar vår penetration hos kunderna.

► **Under 2016 gjorde ni två strategiskt viktiga förvärv – hur utvecklades de under 2017?**

Vi är mycket nöjda med utvecklingen av förvärven av polska Grizzly Medical (Nolato Stargard) och schweiziska Treff (Nolato Treff). De har integrerats väl i Nolatofamiljen och jobbar bra tillsammans med sina syskon. Våra kulturer passar varandra väl med liknande synsätt när det gäller processer och kundrelationer. Genom Grizzly Medical har vi kompletterat vårt produktionserbjudande. De har en stark kompetens för tillverkning av medicinska produkter till ett högt värde med låga volymer som inte lämpar sig för automation. Genom Treff har vi etablerat en stark position inom IVD, in-vitro diagnostik-produkter samt inom tekniskt komplexa produkter för industrisegmentet. Nolato Treff är också ett brohuvud till den tysktalande delen av Europa och kan tillhandahålla hela vårt erbjudande till denna marknad.

► **Vilka förväntningar har du på marknaden under 2018?**

Högonkonjunkturen ser ut att fortsätta ett tag till och kommer förhoppningsvis att påverka oss positivt under 2018, speciellt då Industrial Solutions som har haft förmåga att växa snabbare än den nordeuropeiska industrikonjunkturen. För Medical Solutions är vi engagerade i många utvecklingsprojekt och de stora läkemedelsföretagen kommer att lansera många nya, speciellt bioläkemedel de kommande åren, vilket är positivt för oss. Även utvecklingen på tillväxtmarknader som Kina är positiv där sjukvården förbättras och där invånarna får tillgång till mer kostnadseffektiva behandlingslösningar. Inom Integrated Solutions ser vi långsiktigt positivt på vår breddning av erbjudandet till nya marknader.

► **Vilka mål har ni satt upp för 2018?**

Ett tydligt övergripande mål är att vi långsiktigt ska växa snabbare än marknaden inom respektive affärsområde. Vi kommer också tydligare arbeta för att vara en "solutions provider" inom samtliga affärs-

områden. Fokus kommer att vara organisk tillväxt även om vi fortsätter att leta efter intressanta förvärv så länge kvalitets- och tekniknivån motsvarar Nolatos nivå. Sammantaget ser jag goda möjligheter att 2018 ska bli ett starkt år för Nolato.

► **När du tillträdde som vd under 2016 lanserade du begreppet "Ett Nolato". Vilken innebörd har det fått och vilka synergier ser du mellan de tre affärsområdena?**

Det handlar mycket om att dra nytta av varandras kompetenser inom koncernen. Det kan handla om olika teknologier, exempelvis integrering av elektronik i olika produkter från Integrated Solutions, specialistkunskap inom *lean manufacturing* och produktivitet från Industrial Solutions och kvalitetsstyrning från Medical Solutions. När vi paketerar vår gemensamma kompetens får vi ett mycket starkare erbjudande mot kund, speciellt vid utveckling av nya produkter. När våra representanter träffar kunderna ska man förutom sitt specialistområde alltid kunna erbjuda helheten och styrkan av att vara en global koncern som arbetar i partnerskap med sina kunder.

Torekov i mars 2018

Christer Wahlquist
Vd och koncernchef

"Vi drar nytta av vår gemensamma kompetens, till nytta för både medarbetare och kunder."

"Högonkonjunkturen i kombination med en stark efterfrågan av produkter och tjänster inom våra områden är faktorer som bidrog till vårt omsättnings- och resultatrekord."

"Vi kommer också tydligare arbeta för att vara en "solutions provider" inom samtliga affärsområden."

Nolatos strategiska inriktning

Omvärld

Nolatos kunder påverkas bland annat av fyra grundläggande utmaningar.

11

[Läs mer på sidan](#)

Vision

Nolato ska vara kundens första val som samarbetspartner.

12

[Läs mer på sidan](#)

Etiskt
& hållbart

Långsiktiga
kundrelationer

Brett
kunderbjudande

Hög
kompetens

Hög
produktivitet

Lokal närvaro
globalt

Stabila
finanser

Mål

13

[Läs mer på sidan](#)

Nolato strävar efter att uppvisa en tillväxt som överstiger nivån
i respektive marknadsområde.

>10%
EBITA-marginal

>75%
Kassagenerering

>35%
Soliditet

Strategi

För att nå sina tillväxtmål har Nolato utvecklat en strategi inom områdena:
Positionering, medarbetare, kunder, hållbar utveckling och strukturell tillväxt.

14

[Läs mer på sidan](#)

Värderingar

Våra värderingar har vuxit fram under lång tid och talar om vad vi står för.

14

[Läs mer på sidan](#)

Omvärldens krav och Nolatos position som högteknologisk partner

Omvärld

Nolatos kunder påverkas bland annat av fyra grundläggande utmaningar:

- › Att hantera den fortsatta globaliseringen
- › Att möta konsumenternas krav på ständig förnyelse
- › Att hantera ökad konkurrens
- › Att tillgodose de alltmer ökande kraven på ansvarsfullt företagande

För att möta dessa utmaningar fokuserar kunderna på sin kärnkompetens och lägger ut andra delar av verksamheten på underleverantörer och partnerföretag. Målen för denna *outsourcing* är att höja innovationsgraden, att snabbare kunna lansera nya produkter, att producera närmare slutmarknaden och att sänka produkternas kostnadsnivå.

Inriktning mot avancerad högteknologisk partner

För Nolato innebär denna utveckling stora möjligheter. Genom att komma in tidigare i kundernas utvecklingsprocess, arbeta med konstruktion och föreslå innovativa lösningar, förbättra produktiviteten genom exempelvis satsningen på *lean manufacturing*, och öka kvaliteten i alla led blir Nolato en mer avancerad partner till sina kunder. Denna utveckling gör att Nolato kan klättra i värdekedjan och stärka sin marknadsposition. Satsningen på att bli en partner till våra kunder är en viktig förklaring till de senaste årens ökade lönsamhet i koncernen.

Sammanfattningsvis har Nolato gått från att ha varit en komponenttillverkare på en lokal marknad till att idag vara en leverantör och högteknologisk partner av delsystem och sammansatta detaljer på en regional och ibland även en global marknad.

Tidigare fick Nolato en ritning från kunden för att tillverka exempelvis en

plastkomponent. Idag bidrar Nolato med innovation och konstruktion, vilket gör att kunden i slutändan får mer kostnadseffektiva produkter. Genom att leverera integrerade lösningar, antingen delsystem eller färdiga produkter, förenklar och kortar Nolato kundens logistikkedja. Det kan exempelvis vara utveckling och produktion av en insulinpenna som kunden sedan fyller med läkemedel, eller leverans av ett färdigt insugningsrör till nya motorer där Nolato redan har gjort funktionstester. I framtiden bedöms denna utveckling fortsätta där Nolato kan bidra med innovativ konstruktion och integrerade lösningar åt sina kunder på en global marknad. Detta genererar ökat förädlingsvärde för Nolato.

Omvärld – globala trender gynnar Nolato

Macro	Våra kunder	Nolato
› Globalisering	› Fokusera på kärnverksamheten: Outsourcing	› Tidig medverkan/partnerskap
› Kortare produktlivscykel	› Time to market	› Multi-site erbjudande
› More for less	› Differentiering	› Projektledning
	› Konkurrenskraft	› Pre-engineering/simuleringar
› Ansvarsfullt företagande	› Hållbar utveckling	› Kortare ledtider
		› Innovation
		› Design
		› Produktivitet
		› Kvalitet
		› Hållbar utveckling

Nolato förflyttar sig från att vara en kontraktstillverkare till att bli en avancerad högteknologisk partner till våra kunder.

Vision

Nolato ska vara kundens första val som samarbetspartner.

Med första val menar vi att kunden först ska tänka på Nolato som det naturliga valet av partner och leverantör. Att vara kundens första val innebär att kunden uppskattar det vi levererar – kvalitet i alla led. Vi levererar det vi säger, produkterna når marknaden i tid och kunden kan lita på oss. Vi jobbar långsiktigt och har en ärlig relation till våra kunder. Vi anstränger oss alltid ännu mer och ställer oss ständigt frågan hur vi kan bli än bättre.

Våra medel – vägen till visionen

De viktigaste medlen för att nå vår vision är:

Etiskt & hållbart

Vi har en stark värdebas, som bygger på att en effektiv och lönsam affärsverksamhet måste vara etisk och hållbar. Därför är frågor som rör etik, socialt ansvar, miljö och arbetsmiljö naturliga och väl integrerade inslag i vår affärsverksamhet.

Långsiktiga kundrelationer

Vi strävar efter långsiktiga och nära samarbeten med våra kunder. Ju mer vi förstår av deras processer och behov, desto högre värde kan vi skapa för dem.

Brett kunderbjudande

Den generella trenden är att kunderna minskar antalet leverantörer och prioriterar de som har resurser och kompetens att vara med från koncept till leverans. Vi arbetar därför med ett brett kunderbjudande

inom utveckling och produktion av produkter i polymera material. Kunderbjudandet omfattar allt från konceptutveckling, produktdesign och processoptimering till volymproduktion, vidareförädling, montering och logistik.

Hög kompetens

Då våra kunder ständigt utmanar oss med nya önskemål och tuffare krav, vässar vi vårt erbjudande genom kontinuerlig kompetenshöjning av våra medarbetare och löpande investeringar i spjutspets-teknologier. Vi samarbetar givetvis tvärs över bolags- och affärsområdesgränser för att skapa ett brett kunderbjudande.

Hög produktivitet

Vi koncentrerar oss på det som skapar värde för våra kunder och som de långsiktigt lägger vikt vid. Hög produktivitet och kontinuerligt kostnadsfokus är därför

Lokal närvaro globalt

Närheten till våra kunder är alltid viktig, både för oss och för dem. Inte bara logistiskt utan även för att skapa korta kontaktvägar och möjligheter till snabba beslut.

Stabila finanser

En stark finansiell ställning ger oss en stabil grund och innebär att våra kunder även i en lågkonjunktur kan känna trygghet i valet av Nolato som leverantör.

Mål

Tillväxtmål

Nolato strävar efter att uppvisa en tillväxt som överstiger nivån i respektive marknadssegment.

10 procent

- Medical Solutions omsättningstillväxt 2017 var starka 10 procent jämfört med föregående år, justerat för valuta och förvärv. Enligt bedömningar ligger den långsiktiga volymtillväxten för affärsområdets marknadsområden och applikationer på cirka 4–5 procent.

102 procent

- Integrated Solutions omsättningstillväxt 2017 var exceptionellt starka 102 procent, framförallt genom en lyckad satsning på att bredda affärsområdets produkt- och kundbas. Efterfrågan var speciellt stark för utvalda teknologiområden inom konsumentelektronik.

19 procent

- Industrial Solutions omsättningstillväxt 2017 var hela 19 procent justerat för valuta och förvärv, vilket översteg ökningen av den industriella industriproduktionen i Sverige.

Finansiella mål och utfall

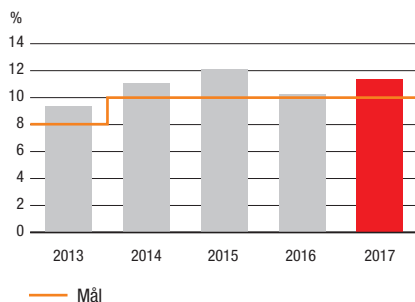
Nolatos finansiella mål innebär att koncernen styrs med avseende på en god intjäning, förmåga att generera kassaflöde och en sund finansiell risknivå. De finansiella målen speglar Nolatos strategiska inriktning med en balanserad koncernstruktur med tre affärsområden och framflyttade marknadspositioner samtidigt som det ger en finansiell handlingsfrihet vad avser nya förvärv och/eller god utdelningspotential till aktieägarna.

Utdelningspolicy

Styrelsen har för avsikt att varje år föreslå en utdelning som överstiger 50 procent av resultatet efter skatt, med beaktande av Nolatos långsiktiga utvecklingsmöjligheter, finansiella ställning och investeringsbehov.

Under 2017 beslöt Nolatos årsstämma om en utdelning som motsvarade 82 procent av resultatet efter skatt.

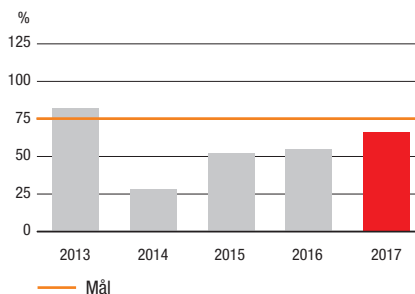
EBITA-marginal

Målsättningen är att EBITA-marginalen över en konjunkturcykel ska överstiga 10 procent.

Utfallet för 2017 blev 11,4 procent (10,3). Bakom den förbättrade marginalen, som ligger över koncernmålet, låg en stark ekonomisk utveckling för samtliga tre affärsområden och en stark konjunktur. Integrated Solutions hade ett exceptionellt starkt 2017. För Medical Solutions låg marginalen kvar på en oförändrad hög nivå – 13,1 procent. För Integrated Solutions uppgick marginalen till starka 11,8 procent. Industrial Solutions ökade sin marginal jämfört med föregående år till 9,9 procent. Under de senaste fem åren har EBITA-marginalen i genomsnitt uppgått till 10,9 procent.

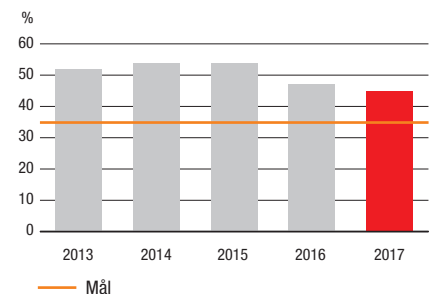
Kassagenerering

Målsättningen är att, över en konjunkturcykel, uppnå en kassagenerering som överstiger 75 procent av EBIT-resultatet, mätt som kvoten av kassaflödet efter investeringar och EBIT-resultatet. Kassaflödet efter investeringar är belastat med finansiella kostnader och skatt samt investeringar, men ej av förvärv eller avyttringar. Kassagenereringen är ett mål som bland annat anger möjligheterna att egenfinansiera förvärv och/eller utdelning till aktieägarna med internt genererade medel.

Utfallet för 2017 uppgick till 66 procent (55). Kassagenereringen påverkades negativt av att investeringarna översteg avskrivningarna samt rörelsekapitalbehov, båda påverkade av satsningar på tillväxt. Det är ett medvetet val av Nolato: Att växa affären med en hög vinstmarginal och ändå leverera goda kassaflöden, även om målet för kassagenereringen inte uppnås. Under de senaste fem åren har kassagenereringen i genomsnitt uppgått till 57 procent.

Soliditet

Målsättningen är att soliditeten över en konjunkturcykel ska överstiga 35 procent. Utfallet i slutet av 2017 uppgick till 45 procent (47). Nolato har en fortsatt stark finansiell ställning, men soliditeten har minskat jämfört med föregående år, framförallt påverkad av att de genomförda förvärven av Grizzly Medical och Treff har fått full effekt samt den höga tillväxten, som har gjort att balansräkningen vuxit. Under de senaste fem åren har soliditeten i genomsnitt uppgått till 50 procent.

Strategi

Övergripande strategi

Nolato har utvecklat följande övergripande strategi för att nå sina tillväxtmål:

► Positionering

Nolotokoncernen ska ha en långsiktig tillväxt och ge en stabil avkastning till sina aktieägare. Vi ska vara en avancerad högteknologisk partner för våra kunder, på en regional och global marknad.

► Medarbetare

Vi ska uppnå detta genom att säkerställa att våra medarbetare har hög kompetens, att investera i avancerad utvecklingsteknologi och genom att erbjuda global och konkurrenskraftig *lean manufacturing*. Med några få undantag (exempelvis EMC & Thermal), utgår vi från en kundorienterad strategi istället för en segmentsorienterad strategi.

► Kunder

Fokus på stora kunder i produktområden med organisk tillväxt.

► Hållbar utveckling

Vi ska driva vår verksamhet på ett decentraliserat sätt enligt Nolatos uppförandekod som konkretiseras genom koncernövergripande mål inom miljö, socialt ansvar och affärsetik. Nolato ska ligga i framkant när det gäller arbetet med hållbar utveckling.

► Strukturell tillväxt

Vi ska fortsätta leta förvärv, främst inom polymera produkter och system som berör affärsområdena Medical Solutions och Industrial Solutions, och vi ska positionera vår verksamhet så att den kan dra nytta av möjligheterna inom *outsourcing*. De bolag som kan vara aktuella ska i grunden ha samma kultur och tankesätt som Nolato samt tillföra intressanta kunder och geografisk eller

kompetensmässig breddning. Viktigt är att de förvärvade bolagen inte är *turn-around-bolag* utan är operationellt och finansiellt stabila bolag. Vi kommer också att överväga selektiva förvärv inom området EMC & Thermal. Under 2016 förvärvade Nolato polska Grizzly Medical och schweiziska Treff AG – det sistnämnda bolaget har verksamhet inom både Medical Solutions och Industrial Solutions områden. De båda bolagen integrerades framgångsrikt under 2017 i Nolatokoncernens verksamhet.

► Affärsområdenas tillväxtfokus

Medical Solutions har en global tillväxtstrategi med ambitionen att växa i Amerika, Europa och i Asien. Affärsområdet ser tillväxtmöjligheter på en marknad med ökat behov av sjukvård och där kunderna lägger ut alltmer produktion till kvalificerade leverantörer.

Integrated Solutions fokuserar alltmer på kunder i Europa och USA, även om Asien fortfarande är en viktig marknad. Affärsområdet ser goda utvecklingsmöjligheter inom utvalda teknologiområden inom konsumentelektronik som elektronik för hemmet, träningsarmband och VHP-produkter. Mobiltelefoner är ett fortsatt intressant område, som driver snabb teknologikutveckling, vilket ger synergier för hela koncernen. Inom EMC & Thermal – elektromagnetisk kompatibilitet och värmeavledning – ser Integrated Solutions möjligheter till fortsatt tillväxt inom telekomsegmentet genom nya applikationer för *internet of things* samt inom andra segment såsom fordon och medicinteknik. Även förvärv kan bli aktuella.

Industrial Solutions är framförallt en nordisk affär men också med verksamhet på utvalda marknader i Centraleuropa. Tillväxten ska ske på i huvudsak befintliga marknader och med möjlighet till kompletterande förvärv.

Värderingar

- Nolatos grundbultar utgör företagets gemensamma värderingar. De har vuxit fram under lång tid och talar om vad vi står för. De är en viktig vägledning för våra medarbetare i det dagliga arbetet.

Affärsmässiga

- Vi arbetar affärsmässigt och strävar efter långsiktig lönsamhet
- Vi sätter kundernas behov och önskemål främst
- Vi kombinerar kunskap och erfarenhet med innovativt tänkande

Välorganiserade

- Vi bedriver vår verksamhet med ordning och reda
- Vi bygger vår verksamhet på en gemensam bas
- Vi fångar möjligheter och löser problem där de uppstår

Ansvarstagande

- Vi tar ansvar för hela vår verksamhet
- Vi bidrar aktivt till hållbar utveckling
- Vi agerar med integritet och öppenhet

Strategi och framtida fokus

Igår	Idag	Imorgon
► Kontraktstillverkare	► Leverantör/partner	► Partner
► Build to print (B-to-P)	► B-to-P/Design/Innovate	► Design/Innovativ
► Komponenter	► Delsystem	► Integrerade lösningar
► Lokal	► Regional/Global	► Globalt
Lågt förädlingsvärde	→	Högt förädlingsvärde

Nolato förflyttar sig från att vara en kontraktstillverkare till att bli en avancerad högteknologisk partner till våra kunder.

Nolatos affär

Vår affärsidé

Affärsidén är grunden i vår verksamhet och talar om hur vi kan lösa kundernas behov.

17

[Läs mer på sidan](#)

Vår affärsmodell

Bygger på att vi ska uppfylla våra kunders önskningar, vår vision och våra finansiella mål för att därmed skapa trygga arbetsplatser för våra medarbetare och bestående värde för våra ägare.

17

[Läs mer på sidan](#)

Konceptutveckling

Kundorienterade lösningar

Konstruktion

Prototyper (3D)

Produktionsverktyg

Fullskalig tillverkning

Kvalitetssäkring

Våra tillverkningsteknologier

Nolato arbetar med flertalet tillverkningsteknologier, främst inom det polymera området, för utveckling av produkter inom områden som medicinteknik, konsumentelektronik, telekom och industri.

18

[Läs mer på sidan](#)

Formsprutning

Formsprutblåsning

Doppformning

Extrudering

Stansning

Skärmning

Vidareförädling

Montering

Vårt värdeskapande – Ansvarsfullt företagande

Nolato samspelar med ett antal intressentgrupper som ställer olika krav och har olika förväntningar inom bland annat hållbar utveckling.

20

[Läs mer på sidan](#)

INTRESSENTER

Kunder

Medarbetare

Leverantörer

Ägare

Samhälle

Nolatos affär

Nolato utvecklar och tillverkar produkter i polymera material som plast, silikon och TPE till kunder inom medicinteknik, läkemedel, konsumentelektronik, telekom, fordon och andra utvalda industriella sektorer. Vi tillverkar såväl kundunika produkter som standardprodukter.

Kundunika produkter

Vid utveckling av kundunika produkter utgår vi från kundernas krav och utvecklar lösningar baserade på våra avancerade teknologier och kunskap om kostnadseffektiv tillverkning. Vi stöttar kunden hela vägen från konceptutveckling till högvolymproduktion.

- ▶ Medical Solutions stödjer kunder inom medicinteknik och läkemedel genom hela processen, från idé, koncept och design till validering, kvalitetskontroll och fullskalig produktion. Exempel på kundunika produkter är injektionssystem för läkemedel och applikatorer inom medicinteknik.
- ▶ Integrated Solutions erbjuder en lång rad teknologier och kompetenser till sina

kunder, populärt benämnt som *one-stop-shop* inom områden som formsprutning, gjutning, stansning, lackering, dekore-ring, montering, testning och förpackning av elektronikprodukter. Exempel på kundunika produkter är komponenter och delsystem för integrerade elektronikprodukter som högtalarsystem, träningsarmband och VHP – Vaporiser Heating Products.

- ▶ Industrial Solutions är kundens *high-tech partner* inom områdena fordonsindustri och allmän industri – från konceptutveckling till hela tillverkningsprocessen. Vårt fokus på hög produktivitet, ständiga förbättringar och *lean manufacturing* ger kunden kostnadseffektiva lösningar.

Vår förmåga att kombinera olika teknologier tillför ett ökat värde för kunden, exempelvis att ersätta metall med plast och komplexa strukturer som olika rörsystem, med en enda komponent. Exempel på kundunika produkter är inredningsdetaljer till bilmodeller och komponenter till røj- och motorsågar.

Standardprodukter

Vid sidan av kundunika produkter utvecklar och tillverkar Nolato ett standardsortiment av egna produkter. Det är till exempel läkemedelsförpackningar, laboratorieprodukter, process- och materiallösningar för skärmning och värmeavledning av elektronik, samt standardpluggar och huvar för industriprodukter.

Från koncept till färdigutvecklad produkt

Kvalitetssäkring

Vi säkerställer kontinuerligt rätt kvalitet genom automatiska vision-system, professionella operatörer och väl fungerande system för ständiga förbättringar.

Konceptutveckling

Vi stöttar kunden redan på konceptstadiet och är bland annat med i diskussioner om vad som är möjligt och inte möjligt att producera.

Kundorienterade lösningar

Vi skapar tekniska lösningar som till exempel ger produkten unika haptiska och kosmetiska egenskaper, gör den vattentät, minskar vikten och/eller reducerar dess miljöpåverkan.

Konstruktion

Vi optimerar design och konstruktion för att kunna skapa en så effektiv produktionslösning som möjligt vad gäller funktion, kvalitet och ekonomi.

Prototyper (3D)

Vi visualiserar den utvecklade produkten genom att ta fram prototyper och materialprover.

Produktionsverktyg

Vi specificerar och tillverkar eller köper in formverktyg och tillhörande produktionsutrustning.

Fullskalig tillverkning

Vi arbetar med flertalet tillverkningsteknologier främst inom det polymera området.

Vår affärsidé

Affärsidén är grunden i vår verksamhet och talar om hur vi kan lösa kundernas behov:

”Nolato är en **högteknologisk utvecklare**^① och tillverkare av **polymera produkter**^② och system till ledande kunder inom väl definierade marknadsområden.

Genom lång **erfarenhet, gediget material- och processkunnande, tidig medverkan i kundernas projekt, kvalificerad projektstyrning och god kunskap**^③ om varje enskild kunds förutsättningar, är Nolato en effektiv och innovativ samarbetspartner.”

① Att vara en **högteknologisk utvecklare** är centralt för Nolato. Kunden kommer till oss med en idé och kanske en första skiss. Det handlar ofta om avancerade produkter som kunden ska lansera på sina marknader. Vi medverkar i detta tidiga utvecklingskede och bidrar till en funktionell och kostnadseffektiv produkt som är färdig att produceras.

② **Polymera produkter** och system är grunden för vår verksamhet. Den djupa kunskapen inom material som plast, silikon och TPE har funnits sedan företaget grundades 1938. Det gedigna material- och processkunnandet gör oss unika på marknaden.

③ **Erfarenhet, gediget material- och processkunnande, tidig medverkan i kundernas projekt, kvalificerad projektstyrning och god kunskap** om kunden och dennes marknad – allt detta förenar de tre affärsområdena inom Nolato och ger kunden en trygghet i leveransen. Vår framgång baseras på djupa och långvariga kundrelationer. Vi utmanar kunden och strävar hela tiden att försöka göra arbetet lite bättre. Dessutom bedriver Nolato verksamheten med ansvarsfullt företagande – vi ser det som en självklarhet i en värld med miljöproblem och allt knappare resurser.

Vår affärsmodell

Affärsmodellen bygger på att vi ska uppfylla vår vision och våra finansiella mål för att därmed skapa trygga arbetsplatser för våra medarbetare och bestående värde för våra ägare.

Baserat på lång erfarenhet och bred kompetens har vi ett nära, långsiktigt och innovativt samarbete med våra kunder. Genom väl utvecklad och ledande teknologi, brett utvecklings- och designkunnande, kvalificerad projektledning samt högeffektiv produktion skapar vi mervärde såväl för kunderna som för våra ägare.

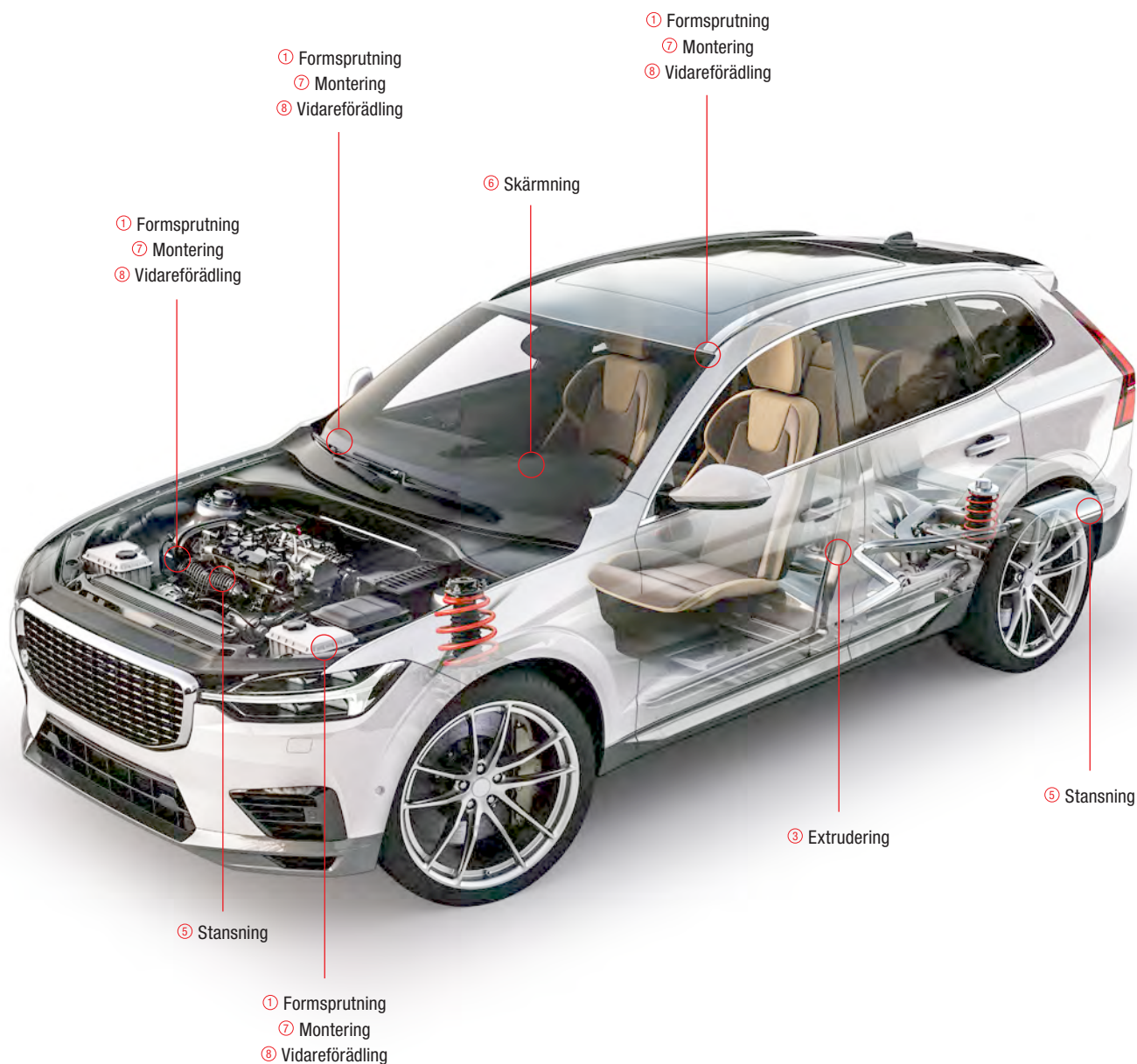
Vår verksamhet bygger på våra tre Grundbultar, som säger att vi ska vara affärsmässiga, välorganiserade och ansvarstagande.

Vår intäktsmodell

Huvuddelen av Nolatos intäkter kommer från produktionsuppdrag för våra kunder. Vi tillverkar produkten efter beställning från kunden. Vi levererar produkten enligt kundens specifikation och önskemål. Efter leverans fakturerar Nolato kunden. Vi producerar inte på lager och verksamheten bygger på korta produktions- och genomloppstider. Det innebär att Nolato inte tar några väsentliga risker för lagerhållning och inkurans.

Genom att komma in tidigt i kundernas utvecklingsarbete bidrar Nolato med att skapa en så konkurrenskraftig produkt som möjligt. Genom väl utvecklad och ledande teknologi, brett utvecklings- och designkunnande och kvalificerad projektledning skapas mervärde för kunderna.

Våra tillverkningsteknologier

① Formsprutning

Teknologi för att tillverka komponenter i plast, silikon, TPE och keramer med krav på exakta mått och hög kvalitet.

Vår vanligaste produktionsteknologi.

② Doppelformning

Teknologi för att tillverka flexibla, lufttåta produkter i latexgummi.

Vi använder den för att producera kateterballonger, andningsblåsor m.m.

③ Extrudering

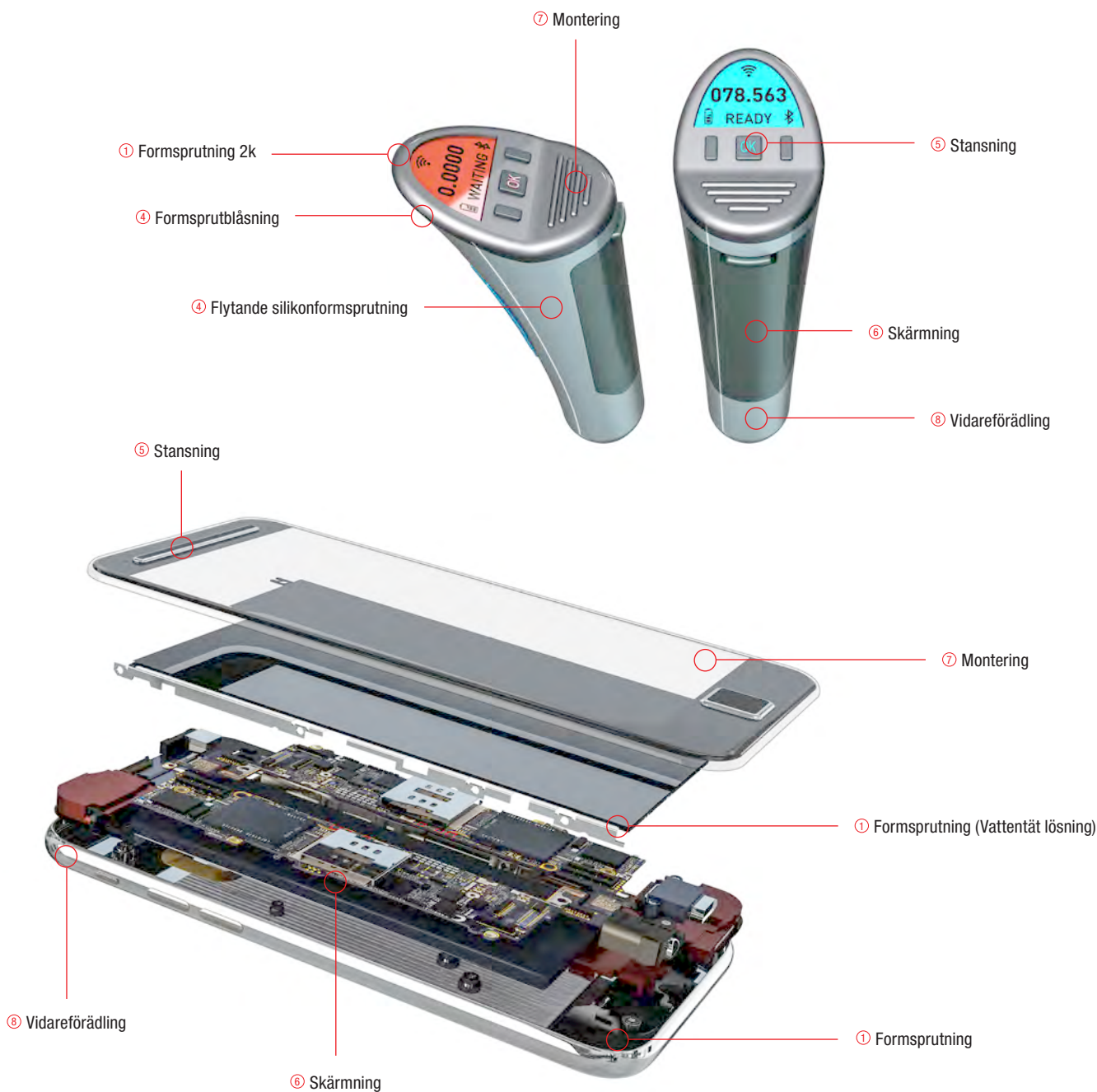
Teknologi för att tillverka slang och andra strängformade produkter.

Vi använder den för att producera kirurgiinstrument och katetrar samt EMC-packningar m.m.

④ Formsprutblåsning

Teknologi för att tillverka behållare och flaskor i plast.

Vi använder den för att producera läkemedelsförpackningar.

5 Stansning

Teknologi för att tillverka platta produkter i ett eller flera material samt sammanfoga detaljer och elektronik på ett effektivt sätt.

Vi använder den för att producera adhesiv, packningar, tätningar och kosmetiska detaljer för kunder inom telekom-, fordon-, medicinteknik- och elektronikindustrin.

6 Skärmning

Metoder och material som utvecklats för att uppnå elektromagnetisk kompatibilitet, d.v.s. där elektromagnetisk strålning från elektronikkomponenter inte stör varandra. Exempel på produkter hos kunderna som använder skärmning är radiobasstationer.

7 Montering

Montering av komponenter som skapar en komplett produkt eller ett delsystem. Kan ske helautomatiskt, semiautomatiskt eller manuellt. Automatmontering görs framförallt av medicintekniska hjälpmedel, t.ex. autoinjektorer som monteras helautomatiskt i höga volymer.

8 Vidareförädling

Vi ger komponenterna önskad finish genom till exempel lackering, dekorering eller metallisering av detaljer på mobiltelefoner, medicintekniska hjälpmedel m.m.

Värde för intressenterna

Nolato samspelar med ett antal intressentgrupper som presenterar krav och förväntningar inom bland annat hållbar utveckling. Uppfattningen om vilka intressenter som är betydelsefulla – och vad de anser som väsentligt – baseras på erfarenheter och mångåriga affärsmässiga relationer, men också av händelser som varit aktuella under verksamhetsåret.

Dialogen med intressenterna genomförs på olika sätt och omfattar bland annat utvecklingssamtal med medarbetare, kundnöjdhetsmätningar, analytikermöten och samarbeten med leverantörer och entreprenörer.

INTRESSENT	NYCKELFRÅGOR, KRAV OCH FÖRVÄNTNINGAR	SKAPAT VÄRDE
 Kunder	Alla Nolatos bolag berörs av kundkrav inom hållbar utveckling. Kraven omfattar exempelvis miljöledningssystem, förbjudna kemiska ämnen, miljövarudeklarationer, produktmärkning, uppförandekod, samt att specifik lagstiftning ska uppfyllas.	Under 2017 genomförde kunderna uppföljningar vid många av koncernens bolag. Utfallet blev positivt och resultaten används för att vidareutveckla hållbarhetsarbetet och stärka relationerna med kunderna. Verksamheterna i Kina och Malaysia är certifierade som Sony Green Partner.
 Medarbetare	Hälsa, säkerhet, löner, förmåner, sociala förhållanden, trivsel och utvecklingsmöjligheter.	Vi genomförde medarbetarsamtal och erbjöd utbildning, kompetensutveckling och friskvård. Förebyggande arbetsmiljö-åtgärder gavs hög prioritet och olycksfallsfrekvensen var fortsatt låg. Employee Care Program utvecklades vidare i Kina. Under året betalade Nolato 1.534 miljoner kr i löner till medarbetarna.
 Leverantörer	Nolato strävar efter att ha långsiktiga och öppna relationer med leverantörerna. Syftet är att säkerställa rätt kvalitet, finansiell stabilitet och hållbar utveckling för båda parter. Leverantörerna förväntar sig konsekventa och tydliga krav.	Leverantörerna informerades om Nolatos uppförandekod och vi förväntar oss att de delar koncernens värderingar. Vi utvärderade leverantörernas hållbarhetsarbete och genomförde cirka 235 enkäter och revisioner. Leverantörerna uppfyllde på ett acceptabelt sätt koncernens krav. Under 2017 betalade Nolato 4.495 miljoner kr till sina leverantörer.
 Ägare	Minska risker, skapa affärsmöjligheter samt uppvisa ett trovärdigt och framåtriktat hållbarhetsarbete.	Integrationen av hållbar utveckling i strategier och vardagsarbetet skapade värde för ägarna. Med hjälp av hållbarhetsredovisningen gavs aktieägare och potentiella investera möjlighet att utvärdera koncernens hållbarhetsarbete. Nolatos aktiekurs steg med 105 procent under 2017.
 Samhälle	Samhällsengagemang är en viktig del av Nolatos själ och något som förväntas i de lokalsamhällen där koncernen är verksam. Som ett globalt företag förväntas koncernen genomföra åtgärder som bidrar till nationella och globala mål för hållbar utveckling.	Samhällsengagemanget skapade förtroende och intresse för Nolato. Kontakterna med skolor och universitet bidrog till att attrahera framtida medarbetare. Skolprojektet Building Hope Together i Kina utvecklades vidare. Genom anslutningen till Global Compact bidrog Nolato till de Globala Målen. Under 2017 betalade Nolato 94 miljoner kr i skatter.

Hållbar utveckling – ansvar och möjligheter

Förväntningarna på Nolatos insatser inom hållbar utveckling ökar och gäller ansvarsfullt uppträdande, transparens och god affärsetik, men också möjligheterna att utveckla miljösmarta produkter och tjänster. Ansvarsfullt företagande är en av Nolatos Grundbultar och en viktig komponent i koncernens långsiktiga strategi att skapa tillväxt och värde för intressenterna.

Strategi

I Nolatos strategi för hållbar utveckling ingår bland annat följande områden:

- ▶ Vi vill skapa affärsmöjligheter genom ansvarsfullt uppträdande och öppen kommunikation av hållbarhetsarbetet. Affärsmöjligheter uppstår också genom resurseffektiva produktionsmetoder och utveckling av produkter med så låg miljöpåverkan som möjligt. Vi ska helt enkelt vara kundens första val inom hållbar utveckling.
- ▶ Genom förebyggande åtgärder, riskanalyser och investeringar i modern teknik minskar vi risker och kostnader. Frågor som rör energi och klimat har särskild prioritet och här har vi långsiktiga mål. Vad gäller materialanvändningen är målet att öka andelen återvunnen plastråvara och användningen av biobaserade plaster.
- ▶ Genom ISO-standarder och koncept som *Lean Manufacturing*, *Medical Excellence* och 5s, skapar vi systematik och trovärdighet i hållbarhetsarbetet.

- ▶ Genom en säker, jämställd och utvecklande arbetsmiljö engagerar vi våra medarbetare. Hållbarhetsarbetet ska vara en faktor som bidrar till att nya medarbetare söker sig till företaget.
- ▶ Nolato ska vara en god samhällsmedborgare och tillämpa sunda affärsprinciper och god etik. Att förebygga korruption är en viktig del i detta arbete och något som vi åtagit oss enligt principerna i *Global Compact*.

- ▶ Hållbarhetsfrågorna är en del av Nolatos affärsmodell och affärsstrategi.

Styrning och uppföljning

Synsättet och ansvaret för arbetet med hållbar utveckling beskrivs i Nolatos Grundbultar och uppförandekod. Uppförandekoden konkretiseras genom tydliga långsiktiga mål inom miljö, socialt ansvar och affärsetik. Varje enhet arbetar både med koncernmålen och egna mer detaljerade mål.

Det operativa ansvaret för miljö och arbetsmiljö är delegerat till vd för respektive bolag. Koncernledningen följer upp hur arbetet utvecklas och målen för hållbar utveckling är integrerade i den strategiska planeringen. En representant i Nolatos styrelse har ett särskilt ansvar för dessa frågor. Aktiviteterna följs upp via dialoger med bolagens ledningar samt genom interna och externa revisioner. I samband med hållbarhetsredovisningen görs en fördjupad analys av hur lagstiftningen efterföljs, uppfyllelsen av målen, samt hur prestanda och nyckeltal utvecklades under året.

Höjdpunkter under 2017

- ▶ De långsiktiga målen för energi, klimat och miljöanpassad produktutveckling uppdaterades. Målen utgör bakgrund för koncernbolagens strategiska hållbarhetsarbete.
- ▶ Arbetet inom ramarna för Global Compact utvecklades vidare och koncernmålen förankrades i de Globala målen för hållbar utveckling.
- ▶ Energikartläggningarna enligt EU:s energiefektiviseringsdirektiv fortsatte och redovisades till berörda myndigheter. Investeringar i energisamt belysning och produktionsutrustningar bidrog till ökad energieffektivitet.
- ▶ Under året genomfördes åtgärder för att minska Nolatos koldioxidavtryck, bland annat energieffektivisering, utfasning av fossila bränslen och inköp av fossilfri el.
- ▶ Under 2017 genomfördes en webbaserad utbildning i affärsetik och Nolatos uppförandekod för samtliga ledande befattningshavare samt kommersiella medarbetare inom försäljning och marknadsföring.
- ▶ Biobaserade plaster testades i olika produktionsprocesser med goda resultat. Potentialen att minska Nolatos och kundernas klimatpåverkan är stor.
- ▶ Certifiering enligt miljöledningssystemet ISO 14001 är en viktig komponent i hållbarhetsarbetet och anpassningen till de nya kraven till ISO 14001:2015 pågår.
- ▶ Fortsatt höga ambitioner för hållbarhetsarbetet i Kina, exempelvis genom Employee Care Program (arbetsmiljö, personlig utveckling och delaktighet) och Building Hope Together (stöd till en skola i ett fattigt område).
- ▶ Aktivt samarbete med universitet och högskolor, bland annat genom examensarbeten inom miljöledning, avloppsvatten och vetenskapligt baserade klimatmål.
- ▶ Under året genomfördes 341.000 utbildningstimmar, vilket motsvarar 53 timmar per anställd.

Läs mer om hållbarhetsarbetet i Nolatos Hållbarhetsredovisning, www.nolato.se/hallbarhet

Viktiga riktlinjer

Nolatos själ

Nolatos själ sammanfattar koncernens grundläggande värderingar, uppförandekod och policyer och kopplar dem till affärsmodellen.

Global Compact

Nolato är sedan 2010 anslutet till FN Global Compact, ett ramverk som omfattar tio principer kring miljö,

mänskliga rättigheter, arbetsförhållanden och motverkande av korruption. De tio principerna är integrerade i Nolatos själ.

De Globala målen

Nolatos långsiktiga mål är kopplade till de Globala målen för hållbar utveckling som introducerades av FN under 2015. Genom detta bidrar koncernen till Agenda 2030.

Hållbarhetsredovisning

Nolatos hållbarhetsarbete redovisas enligt lagen om hållbarhetsrapport för stora företag, riktlinjerna i Global Reporting Initiative (GRI), Carbon Disclosure Project (CDP), samt FN Global Compact (Communication on Progress; COP).

Certifierade ledningssystem

Nolatos enheter är certifierade enligt de internationella standarderna ISO 14001 (miljö), ISO 9001 (kvalitet) och där det är tillämpligt enligt branschspecifika ISO-standarder. Vi arbetar också med standarder för arbetsmiljö- och energiledning. Standarden för Socialt ansvar (ISO 26000) ger vägledning i det övergripande arbetet för hållbar utveckling.

Nyckeltal för hållbar utveckling

Nolato bedriver ett omfattande arbete med inriktning på ansvar för miljö, människor och samhälle. Vi är övertygade om att detta skapar nytta för samhället och koncernens affärsverksamhet. De koncernövergripande hållbarhetsmålen är långsiktiga och resultatet av arbetet presenteras i Nolatos årliga hållbarhetsredovisning. Målen är kopplade till FN:s Agenda 2030 och de Globala målen för hållbar utveckling. På detta uppslag redovisas nyckeltal för utvecklingen inom några viktiga områden.

► Miljöansvar

Den globala uppvärmningen är en av vår tids stora utmaningar och något som berör Nolato på flera sätt. Omställningen till ett samhälle med lägre användning av fossila bränslen och råvaror skapar både risker och möjligheter för koncernen. Genom att öka energieffektiviteten och fasa ut fossila bränslen minskas Nolatos koldioxidavtryck. Åtgärderna skapar också beredskap för högre avgifter och skatter på klimatpåverkande aktiviteter. Ökad användning av återvunna och biobaserade råvaror är andra åtgärder som på sikt är positiva ur klimatsynpunkt. Miljöanpassad produktutveckling är ett prioriterat område där Nolatos kunskaper och teknologi kan bidra till kundernas klimat- och miljöarbete. Inom miljöområdet har Nolato flera långsiktiga mål.

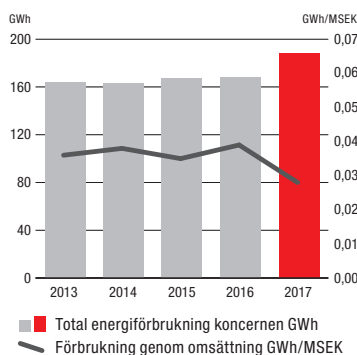
⚡ Energi

Mål:

- Effektivare energianvändning och under 2017 – 2020 strävar Nolato efter en minskning med 20 procent jämfört med genomsnittet för 2011 – 2012. Det koncernövergripande nyckeltalet är GWh/nettoomsättning och många av produktionsenheterna arbetar med lokalt anpassade mål.
- Globalt mål: "Hållbar energi för alla".

Utfall:

- Energikartläggningar enligt EU:s energieffektiviseringsdirektiv genomfördes. Vid samtliga anläggningar genomfördes stora och små energisparprojekt, exempelvis investeringar i energieffektiva produktionsutrustningar, infrastruktur och belysning.
- Det nya målet som infördes under 2017 siktar på ytterligare energieffektivisering fram till 2020.

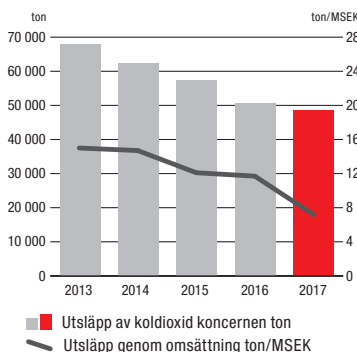
☀ Klimat

Mål:

- Utsläppet av den klimatpåverkande gasen koldioxid ska minska med 20 procent under perioden 2017 – 2020 jämfört med genomsnittet för 2011 – 2012. Målet avser de koldioxidutsläpp som uppstår vid användningen av energi. Det koncernövergripande nyckeltalet är ton koldioxid/nettoomsättning och olika typer av lokala mål förekommer.
- Globalt mål: "Bekämpa klimatförändringen".

Utfall:

- Klimatarbete baseras på effektivare energianvändning, miljöanpassning av transporter och inköp av el från förnybara källor. Åtgärderna ger positiva resultat men vi är beroende av hur elen och fjärrvärmens produceras.
- För närvarande är möjligheterna att köpa "grön energi" begränsad i vissa länder. Oavsett detta ser vi möjligheter att fortsätta med konstruktiva klimatåtgärder och har infört ett nytt mål fram till 2020.

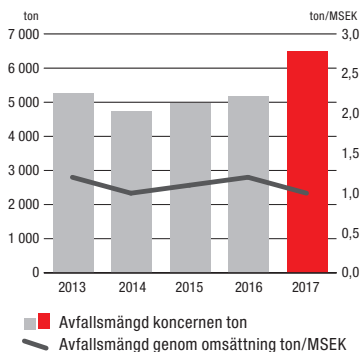
🗑 Avfall

Mål:

- Avfallsmängden ska kontinuerligt minska i förhållande till nettoomsättningen. Andelen återvunnet avfall ska öka. Här arbetar koncernens enheter med egna mål kring kassationer och hanteringen av avfall. Målen utgör delar av ISO 14001 eller initiativ som 5s och *Lean manufacturing*.
- Globala mål: "Hållbar industri, innovationer och infrastruktur" samt "Hållbar konsumtion och produktion".

Utfall:

- I ett långsiktigt perspektiv har andelen avfall som deponeras minskat och andelen som återvinns ökat. Det goda resultatet är en kombination av förändrad lagstiftning och åtgärder vid Nolatos anläggningar, exempelvis minskade kassationer och mer avancerade system för källsortering av avfall.
- Vi tillämpar ett livscykelperspektiv på avfallsfrågorna, exempelvis genom smarta förpackningslösningar som minskar Nolatos materialanvändning, utsläppen från transporterna och kundernas avfallsvolym. Målet ingår i arbetet med ständiga förbättringar och har inte något "bäst före datum".

📄 Miljöledningssystem

Mål:

- Samtliga enheter ska vara certifierade enligt ISO 14001. Förvärvade bolag ska certifieras inom en tvåårsperiod.
- Globalt mål: "Hållbar industri, innovationer och infrastruktur".

Utfall:

- Huvuddelen av anläggningarna (95%) är certifierade enligt ISO 14001. De produktionsanläggningar som ännu inte uppdaterat sina ledningssystem till ISO 14001:2015 är i slutfasen med arbetet. Uppdateringen kommer att vara slutförd 2018.
- Ett bolag som förvärvades under 2016 planerar certifiering under 2018.

Kemikalier, råvaror och miljöanpassade produkter

Mål:

- Farliga kemiska ämnen ska identifieras och där det är möjligt fasas ut. Andelen återvunna och/eller förnybara råvaror ska öka. Nolatos ska delta i projekt med inriktning på att minska miljöpåverkan av befintliga eller nya produkter.
- Globala mål: "Hållbar industri, innovationer och infrastruktur" samt "Hållbar konsumtion och produktion".

Utfall:

- Se case "Återvunna råvaror och gröna plaster".

► Socialt ansvar

Nolatos uppförandekod (Nolatos själ) gäller på samma sätt över hela världen och företaget ska vara en god granne och samhällsmedborgare. Värderingarna bidrar till att attrahera, behålla och utveckla engagerade och kompetenta medarbetare. Vi har långsiktiga mål inom socialt ansvar och arbetar bland annat med utveckling av ledare, utbildning av medarbetare, samt åtgärder som bidrar till en bra och säker arbetsmiljö. Engagemanget i samhället utvecklas vidare i de länder där koncernen är verksam.

Säkra arbetsplatser

Mål:

- Antalet olyckor på arbetsplatserna ska minimeras och här gäller en "nollvision". Samtliga enheter ska ha fungerande system för att registrera och åtgärda *near misses* (incidenter). Arbetet ska bedrivas systematiskt, exempelvis genom certifierade ledningssystem för arbetsmiljö och säkerhet (OHSAS 18001/ISO 45001).
- Globalt mål: "Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt".

Utfall:

- I ett industriellt perspektiv är olycksfallsfrekvensen låg och ligger under de senaste fem åren i medeltal på 3,1 olyckor med frånvaro per miljon arbetade timmar.
- För att nå "nollvisionen" krävs dock fortsatta tekniska och organisatoriska insatser. Ett exempel är de system för att registrera *near misses* som är införda vid samtliga enheter.
- Systematiskt arbetsmiljöarbete enligt OHSAS 18001/ISO 45001 är bra verktyg och certifierade system finns vid sex enheter.

Mänskliga rättigheter och jämställdhet

Mål:

- Inga fall av kränkning av mänskliga rättigheter, diskriminering och tvångsarbete ska förekomma. Fortsatt aktiv information till medarbetare och nyanställda.
- Globala mål: "Jämställdhet" samt "Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt".

Utfall:

- Under året genomfördes utbildningar av medarbetarna om Nolatos själ och nyanställda var en viktig målgrupp. Några fall av kränkningar av mänskliga rättigheter registrerades inte.
- Av koncernens cirka 7 200 (6 400) anställda är 45 (49) procent kvinnor. I styrelsen är andelen kvinnor 30 (22) procent och i högsta ledningen 0 (0) procent. Andelen kvinnor som ingår i koncernbolagens ledningsgrupper är 20 (18) procent och rekryteringen av kvinnliga ledare är en viktig fråga för Nolatos.
- Vid enheten i Ungern fortsatte anställningarna av personer med funktionshinder.

► Affärsnytta

Nolatos affärsprinciper kännetecknas av integritet, ansvar och god etik – grundläggande principer som vi delar med leverantörer, kunder och andra som berörs av vår verksamhet. Förebyggande av korruption är ett område med hög prioritet. Här utgör *Global Compact* en etisk kompass som ger stöd åt medarbetarna och genererar affärsnytta i samspelet med kunder och andra intressenter.

Antikorruption

Mål:

- Inga fall av mutor, korruption och karttillbildning ska förekomma. Fortsatt aktiv information till medarbetarna.
- Globalt mål: "Fredliga och inkluderande samhällen".

Utfall:

- Vid koncernbolagen samarbetar ledningen och medarbetarna kring åtgärder för att förebygga korruption. Utbildning, information och diskussioner är viktiga verktyg i arbetet.
- Under 2017 genomfördes en webbaserad utbildning i affärsetik och Nolatos uppförandekod för samtliga ledande befattningshavare samt kommersiella medarbetare inom försäljning och marknadsföring.
- *Whistleblowing*-systemet är infört och under året registrerades inga händelser som kan förknippas med korruption och bristande affärsetik.

Kunder

Mål:

- Kundkrav inom miljö och socialt ansvar ska klaras med god marginal.
- Globalt mål: "Hållbar konsumtion och produktion".

Utfall:

- En stor andel av Nolatos kunder ställer detaljerade krav inom hållbar utveckling. Under året var resultaten av kundernas utvärderingar och revisioner goda.
- Två anläggningar i Kina och en i Malaysia är godkända enligt kraven i Sony Green Partner.

Leverantörer

Mål:

- Förbättrad utvärdering av leverantörernas hållbarhetsarbete.
- Globalt mål: "Hållbar konsumtion och produktion".

Utfall:

- Under 2017 genomfördes 235 (173) utvärderingar av leverantörernas hållbarhetsarbete.
- Leverantörerna uppfyllde Nolatos krav på acceptabel eller god nivå.

Fortsatt arbete

Under 2018 kommer vi att ha fokus på följande områden:

- Uppdatering av bolagens miljöledningssystem till ISO 14001:2015.
- Fortsatta insatser kring effektivare användning av energi, vatten och material.
- Ökad användning av återvunnen plastråvara och biobaserade (fossilfria) plaster. Här kan Nolatos skapa affärsnytta genom att erbjuda kunderna kunskaper och erfarenheter kring miljöanpassning av produkter och produktionssystem.
- Åtgärder som minskar Nolatos utsläpp av klimatpåverkande gaser.
- Förebyggande åtgärder inom hälsa och säkerhet, bland annat genom införande av certifierade ledningssystem.
- Samhällsengagemang genom Employee Care Program och Building Hope Together i Kina, samt olika typer av samverkan i andra länder där Nolatos är verksam, exempelvis samarbeten med skolor och universitet.

Case – Plaster i miljön

Återvunna råvaror och "gröna" plaster

Plasterna är ute i blåsväder och kritiken handlar framförallt om plastavfall som hamnar i havet och orsakar skador på fiskar och andra vattenlevande djur. Kritiken rör också att plaster kan innehålla miljö- och hälsofarliga tillsatser, samt att de är tillverkade av fossila råvaror och därmed orsakar påverkan på klimatet.

"Varje år använder Nolato mer än 30.000 ton plaster. Många av produkterna är långlivade och används i fordon, trädgårdsmaskiner, mobiltelefoner, möbler och medicinsk utrustning. Dessa utgör inte något större problem i sammanhanget och produkterna omfattas ofta av lagkrav och väl utvecklade system för återvinning. Det är också osannolikt att till exempel motorsågar, hushållsmaskiner och spolmekanismer till toaletter hamnar i havet", säger Torbjörn Brorson, chef för hållbar utveckling i Nolato.

"Nolato tillverkar även plastprodukter med kort livslängd. Det rör sig bland annat om konsumentförpackningar för läkemedel och kosttillskott, som vanligtvis hamnar i hushållssoporna och hanteras på ett kontrollerat sätt. Andra exempel är engångsprodukter som används inom sjukvården, men här finns det oftast bra system för insamling och källsortering av avfall".

"Nolato har kommit långt i arbetet med att fasa ut farliga kemiska tillsatser i plaster. Eftersom plast är Nolato's huvudsakliga råvara är vi också noga med att så lite som möjligt hamnar bland avfallet. Det är därför stort fokus på att minska spill och kassationer. Vi har också ett mål att både öka användningen av återvunnen plast och av plaster som inte kommer från fossil råvara, d.v.s. bioplaster", konstaterar Torbjörn.

"Vi har nyligen testat polyetenplast där råvaran kommer från sockerrör. I stället för att tillverka eten från olja gör man samma molekyl från biologiskt material. I slutändan blir det en identisk polyetenmolekyl med samma tekniska egenskaper som fossil plast. Skillnaden ligger i koldioxidavtrycket som blir mycket litet för bioplasten. Den "gröna" plasten fungerar alldeles utmärkt i alla våra produktionsteknologier så nu är det bara att övertyga kunderna om att efterfråga materialet", konstaterar Darren Whitworth, teknisk chef vid Nolato Jaycare.

Case – Samhällsengagemang

Stöd till elever och lärare i Kina

"Under de senaste fem åren har vi engagerat oss i elever och lärare vid en skola i ett fattigt område cirka fyra timmar från Beijing. Skolan har cirka 60 elever i årskurserna 1–6. Eftersom föräldrarna måste arbeta på andra platser i Kina bor många av barnen på skolan. Inom projektet Building Hope Together har vi under årens lopp bland annat bidragit med datorer, skrivare, skrivbord, madrasser, sängkläder, kläder och annat som förbättrar undervisningen och underlättar elevernas och lärarnas livssituation", berättar Anna Wang, som är HR-chef vid Nolato's största produktionsenhet i Kina.

"Nolato bidrar som företag till skolans verksamhet, men utöver detta är det mer än fyrtio

medarbetare med familjer som privat engagerat sig i projektet. De besöker skolan och bidrar ekonomiskt till olika insatser, ibland till kläder och böcker men även till elever och familjer som behöver extra stöd. Under 2017 bidrog Nolato och enskilda medarbetare till bland annat skoluniformer, leksaker och mjölk. Lärare och annan personal fick Bluetooth-hörlurar att använda i arbetet och på fritiden".

"Vi identifierade också fyra elever, som på grund av sjukdom och dödsfall i familjen, behövde extra stöd. Här bidrog Nolato's chefer med pengar och mat och besökte tre av familjerna", avslutar Anna Wang.

Case – Energieffektivisering minskar klimatpåverkan

Energi och klimat är prioriterade områden

Nolato är ett i högsta grad elektrifierat företag och mer än 85 procent av energianvändningen består av el som köps in i de länder där koncernen är verksam. Totalt rör det sig om betydande energimängder som orsakar kostnader för koncernen och påverkan på klimatet. Att hushålla med energin har alltid varit viktigt och sedan många år genomförs olika åtgärder för att öka energieffektiviteten. Den pågående klimatförändringen kräver nu ökade insatser från hela samhället och frågor som rör energi och klimat är därför prioriterade områden för Nolato.

”Under 2017 genomförde vi en energikartläggning vid Nolato Lövepac i Skånes Fagerhult. En viktig drivkraft var naturligtvis att hitta ”energitjuvar”, men kartläggningen var också en åtgärd för Nolato att uppfylla EU:s nya energidirektiv. Med hjälp av energistatistik och energibalans kunde vi tillsammans med energiexperter identifiera de mest energikrävande aktiviteterna vid anläggningen”, berättar Henrik Enoksson, vd vid Nolato Lövepac.

”Kartläggningen visade att det finns en potential att göra förbättringar både vad det gäller energianvändningen och klimatpåverkan. Genom att installera ytterligare värmepumpskapacitet skulle vi kunna fasa ut oljeanvändningen, vilket minskar vårt koldioxidavtryck. Vi upptäckte också att 25 – 30 procent av energianvändningen var mer eller mindre konstant även om det inte förekom någon produktion. Här borde det finnas möjlighet att spara energi. Vidare ska vi naturligtvis arbeta med att öka energieffektiviteten kring belysning, ventilation och tryckluft”, säger Henrik.

”Vid Nolato Treff i Schweiz arbetar vi sedan länge med energifrågorna. Det har självklart att göra med företagsekonomiska skäl men också med den krävande energilagstiftningen i vårt land. Energifrågorna är dock komplexa och att hitta bra lösningar är inte alltid så lätt. Vi producerar en hel del produkter i plastmaterial som kräver hög temperatur vid bearbetningen. Detta orsakar energiförbrukning både för uppvärmning och

kylning. Vidare måste temperaturen i arbetslokalerna hållas på en rimlig nivå. I vår del av Schweiz är värmetillskottet från solen under stora delar av året hög, och i kombination med spillvärmen från utrustningarna, blir det mycket värme att ventileras bort. Genom att installera ett separat kylsystem för produkter som kräver hög processtemperatur, och ett annat system för processer med lägre temperatur, spar vi mycket energi. En annan viktig åtgärd var att installera värmepumpar för utnyttja spillvärmen från kompressorerna. Vi använder nu värmen för att värma upp huvudbyggnaden och har fasat ut användningen av fossil eldningsolja. Ser man på alla energiåtgärder i ett femårs-perspektiv rör det sig om besparingar på mer än 18 procent”, konstaterar Guido Vollrath, vd för Nolato Treff.

Tre affärsområden som skapar synergier

Medical Solutions

Integrated Solutions

Industrial Solutions

Nolatos tre affärsområden bygger sin verksamhet på gemensamma värderingar och likartade teknologier samtidigt som de har sina egna förutsättningar och särdrag.

Nolatos affärer skapas inom tre kundnära affärsområden: Medical Solutions, Integrated Solutions och Industrial Solutions. Alla tre områden har ett gemensamt synsätt: Att vara en *solutions provider*, d.v.s. att vara en partner och kunna erbjuda lösningar på kundernas behov och problem.

Även om affärsområdena bygger på gemensamma värderingar och teknologier skapar de egna, optimala förutsättningar för framgång på sin respektive marknad.

Indelningen i affärsområden skapar också goda förutsättningar för en långtgående decentralisering av Nolatos verksamhet. Detta lägger en god grund för engagemang och motivation hos medarbetarna, samtidigt som det blir möjligt att fatta de operativa besluten nära kunderna.

De tre affärsområdena skapar synergier

och samarbetar ofta sinsemellan för att skapa ytterligare kundnytta. Så kan till exempel både Medical Solutions och Industrial Solutions erbjuda sina kunder integrering av elektronik och avancerade dekoreringslösningar, baserat på den kompetens som Integrated Solutions har genom sitt mångåriga samarbete med mobiltelefonkunder och kunder inom konsumentelektronik. Även Integrated Solutions erfarenhet av att arbeta med korta ledtider och snabb verktygstillverkning är något de båda övriga affärsområden har nytta av.

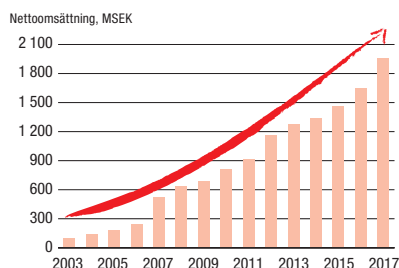
På liknande sätt kan Medical Solutions och Integrated Solutions dra nytta av Industrial Solutions kunskaper inom *lean manufacturing* för effektiv produktion och ökad produktivitet. Och genom Medical Solutions nyligen inrättade funktion Global

Quality & Medical Excellence kan vi bättre utnyttja och samordna kvalitetsresurserna och förbättringsarbetet inom koncernen, vilket också skapar mervärde för kunderna.

Vi lägger stor vikt vid det som håller ihop koncernen och skapar den helhet som är större än delarna: Ansvarsfullt företagande, bred teknisk kompetens, materialkunskaper och likartad produktionsteknik. Det gör att koncernen och affärsområdena lättare kan utveckla konkurrenskraftiga koncept för nya material, exempelvis miljövänliga biomaterial. Vi kombinerar kravställande från våra kunder med vår egen kompetens och metodik som ett lösningsorienterat företag. Det gör att vi kan stärka vårt erbjudande och få nöjda kunder.

Medical Solutions 2003 – 2017

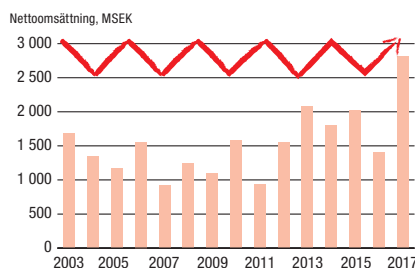
Från lokal till global

Tillväxtrelaterat

Integrated Solutions 2003 – 2017

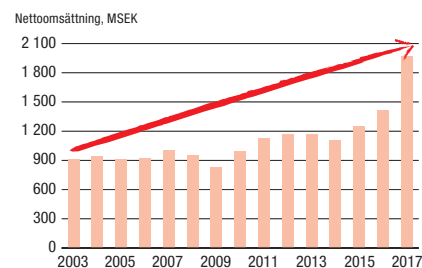
Anpassning och flexibilitet

Projektrelaterat

Industrial Solutions 2003 – 2017

Innovativ teknologi och produktivitet

Konjunkturrelaterat

Affärsområdenas strategiska inriktning

Medical Solutions

- Tillväxtmarknad
- Strukturförändringar
- Fortsatt internationalisering

- ♦ Organisk tillväxt
- ♦ Partnerskap
 - ökad andel systemprojekt
- ♦ Global expansion och förvärv

Integrated Solutions

- Tillväxtmarknad i snabb förändring
- Projektrelaterad/volatil
- Stark prispress

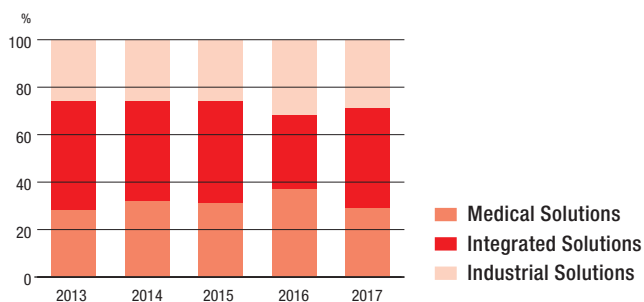
- ♦ Organisk tillväxt
- ♦ Breddat kunderbjudande
- ♦ Teknologi och projektledning
- ♦ Satsning på EMC & Thermal

Industrial Solutions

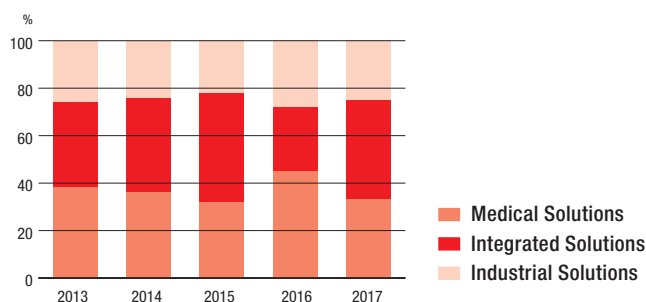
- Följer industrikonjunkturen
- Fragmenterad marknad
- Polymera material vinner terräng

- ♦ Marknadsandel
- ♦ Produktivitet
- ♦ Selektiv geografisk expansion

Affärsområdenas andel av nettoomsättningen

Affärsområdenas andel av rörelseresultatet (EBITA)

Medical Solutions

Fortsatt hög marknadsaktivitet och stark tillväxt

Affärsområdeschef:

Johan Iveberg

Anställd sedan 2010

AO-chef sedan 2016

Nyckeltal:	2017	2016
Omsättning MSEK	1 955	1 645
Rörelseresultat (EBITA) MSEK	257	216
EBITA-marginal %	13,1	13,1
Medelantal anställda	1 395	1 157

Marknadskarakteristik:

Stora, globala företag inom medicinteknik och läkemedel. Långsiktigt utvecklingsarbete, höga myndighetskrav, höga krav på kvalitet, säkerhet och spårbarhet.

Marknadstrender:

Minskade ledtider och ökad outsourcing av utveckling och produktion. Reducering av antalet leverantörer. Ökad globalisering av projekten.

Kunderbjudande:

Utveckling och tillverkning av komplexa produktsystem och komponenter inom medicinteknik, samt avancerade förpackningslösningar för läkemedel och kosttillskott.

Geografi:

Utveckling, produktion och försäljning i Sverige, Storbritannien, Ungern, Schweiz, Polen, USA och Kina. Försäljningskontor i Danmark, Tyskland, Frankrike och Tjeckien.

Framgångsfaktorer:

Medicinsk förståelse, bred teknologisk bas, utvecklingskompetens av robusta produktlösningar, global produktion och robust kvalitet.

Exempel på kunder:

Abbott, Becton Dickinson, Boston Scientific, Coloplast, Hamilton, Medtronic, Novo Nordisk, Pfizer, Roche, Sanofi, Takeda.

Exempel på konkurrenter:

Bespak/Consort, Carclo, Gerresheimer, Nemera, Phillips-Medisize, West Pharmaceuticals.

Volatilitet:

Låg. Stadig marknadstillväxt. Långsiktig tillväxtpotential.

Produktivtidscykel:

Lång.

Medical Solutions är ett snabbt växande affärsområde som utvecklar och tillverkar medicintekniska produkter till kunder inom medicinteknik och läkemedel. Under 2017 var aktiviteten fortsatt hög på marknaden och Nolato hade en god projektbeläggning. Volymerna ökade inom båda sektorerna Medical Devices och Pharma Packaging, men framförallt inom Medical Devices där upprampningen av nya kundprojekt bidrog positivt. Den goda utvecklingen medförde att Medical Solutions stärkte sina marknadspositioner.

Utvecklingen under 2017

- ♦ Omsättningen ökade med 19 procent till 1.955 MSEK (1.645). Justerat för valuta och förvärv var ökningen starka 10 procent.
- ♦ Rörelseresultatet (EBITA) ökade till 257 MSEK (216) och EBITA-marginalen uppgick till 13,1 procent (13,1).

Verksamhetens inriktning

Verksamheten i Medical Solutions är indelad i två affärssektorer:

- ▶ **Medical Devices:** Utveckling och tillverkning av komplexa produktsystem och komponenter med bas i avancerad polymer-teknologi och automation.
- ▶ **Pharma Packaging:** Utveckling och tillverkning av avancerade förpackningslösningar för läkemedel och kosttillskott.

Händelser under året

- ▶ Nya systemprojekt för kunderna bidrog till en god tillväxt. Exempelvis nya projekt inom injektion och inhalation men också komplexa systemlösningar där elektronik integreras i medicinteknisk utrustning.
- ▶ Projektbeläggningen och kapacitetsutnyttjandet var högt inom affärsområdet, vilket också medförde att Medical Solutions genomförde ett stort antal rekryteringar, främst ingenjörer men även kollektivanställda.
- ▶ Stora investeringar i maskiner och annan utrustning gjordes i samtliga tillverkningsenheter under året för att öka produktionskapaciteten. Dessutom tog affärsområdet beslut om expansion av verksamheten i Hörby, Mosonmagyaróvár i Ungern och Degersheim i Schweiz, för att klara den långsiktiga tillväxten. De utbyggda verksamheterna ska vara klara i slutet av 2018/början av 2019.
- ▶ Medical Solutions gjorde investeringar i teknologisk utveckling inom automation och avancerad montering. Affärsområdet gjorde också investeringar inom mätning, för att bl.a. få kompletta 3D-modeller av olika komponenter, samt i mjukvaror för avancerad simulering vid framtagning och optimering av nya produkter ur kvalitets- och kostnadssynvinkel.
- ▶ Under året integrerades de förvärvade bolagen Treff (Schweiz) och Grizzly Medical (Polen) enligt plan. Grizzly har tidigare bytt namn till Nolato Stargard och Treff till Nolato Treff. Utvecklingen av de båda bolagens verksamheter var över förväntan med en stark försäljning till kunderna.
- ▶ Genom förvärvet av Treff har Medical Solutions fått en stark position inom in vitro diagnostik (IVD) och egen närvaro i den tysktalande delen av Europa. Nolato har därmed fått tillgång till ett antal nya och internationellt ledande kunder, inte minst inom medicinteknik, och kan tillhandahålla fler teknologier och lösningar inom ramen för Medical Solutions verksamhet. Kundernas intresse för Treffs verksamhet har också ökat genom att bolaget har blivit en del av Nolatokoncernen. Genom Treff har Medical Solutions också breddat sitt sortiment av laboratorieprodukter.
- ▶ Genom förvärvet av Grizzly Medical har Nolato stärkt sin kapacitet inom segmentet lågvolymproduktion i renrumsmiljö med bland annat montage och vidareförädling, vilket ger Medical Solutions ett än mer komplett kunderbudande.
- ▶ Affärsområdet tog beslut om att bredda erbjudandet inom Pharma Packaging och utveckla produkter och lösningar i gränslandet mellan förpackningar och medicinteknisk utrustning.
- ▶ Under 2017 inrättade Medical Solutions en ny funktion – Global Quality & Medical Excellence. Syftet är att bättre utnyttja och samordna kvalitetsresurserna och förbättringsarbetet inom koncernen vilket också skapar mervärde för kunderna. De internationella läkemedels- och medicinteknikbolagen vill i ökad utsträckning anlita globala och ledande leverantörer. Det blir då en styrka för Medical Solutions att kunna erbjuda hela affärsområdets kvalitetsresurser.

Medical Solutions marknad

Marknaden för medicintekniska produkter bedöms ha en långsiktig global tillväxt i volym på cirka 4–5 procent. Det finns ett flertal drivkrafter bakom utvecklingen av den medicintekniska marknaden. Jordens befolkningstillväxt och en stigande medelålder leder till ökat behov av sjukvård. Det finns också en trend mot att öka egenvården i hemmet för att minska samhällets totala sjukvårdskostnader. Sjukhusen får då mer

Exempel på produkter

Medicintekniska produkter

Exempel på terapiområden och produkter: Astma (inhalatorer, backventiler), diabetes (insulinpennor, infusionsset), hörselhjälpmedel (tätningar, öronsnäckor), hjärtrytmbehandling (tätningar till pacemakers, hjärtförankrare), dialys (tätningar, kopplingar), urologi (urinkatetrar, uridomer), kirurgi (kateterballonger, kompletta blodreningsutrustningar), diagnostik (allergitest, graviditetstester).

Läkemedelsförpackningar

Standard eller kundunika primära plastförpackningar, som uppfyller kraven från läkemedels- och hälsokostindustrin.

en roll som diagnostikcentra samtidigt som egenvården genererar ett ökat behov av medicinteknisk utrustning. Hela in vitro diagnostikmarknaden är i stark tillväxt bland annat drivet av behovet av att göra mera och precisare diagnostik. För Medical Solutions ger detta möjlighet att leverera produkter både för diagnostik på sjukhusen och för vården i hemmet. I det senare fallet drivs utvecklingen av att göra de medicintekniska hjälpmedlen mer användarvänliga för patienterna.

Även utveckling av nya bioläkemedel, exempelvis högviskosa mediciner som kräver nya sätt för injektion, är positivt för Nolatos utveckling.

Kundcase

Nolato löste kundens produktionsproblem av autoinjektor

Nolato MediTech, ett bolag inom Medical Solutions, fick i uppdrag av ett stort danskt medicintekniskt bolag att ta över produktionen av deras autoinjektor. Kunden hade haft tekniska problem med autoinjektorn och ville byta leverantör. Autoinjektorn används för behandling av anafylaktisk chock genom att spruta in adrenalin i patientens ben. Anafylaktisk chock är en akut allergisk reaktion som uppstår när kroppens immunförsvar överreagerar på ett ämne.

Medical Solutions bidrog med design av tillverkningsprocessen, anpassning av produktionsverktyg och optimering av produktionen samt därefter produktion av ett tiotal plastkomponenter till autoinjektorn. Uppdraget löstes i tid och utan att kunden fick några produktionsstörningar i leveransen av autoinjektorer till sina kunder.

— Vi har en mycket god affärsrelation och båda parter agerar professionellt och ansvarstagande vilket stimulerar till fortsatt samarbete, säger Kristian Larsson, Sales & Project Director på Nolato MediTech.

Marknaden kännetecknas av för Medical Solutions tre viktiga förändringstrender:

- ▶ Läkemedels- och medicinteknikföretagen fokuserar mer på sin kärnkompetens, vilket leder till en ökad *outsourcing* av såväl utveckling som produktion.
- ▶ Fokusering på ett färre antal leverantörer som kan erbjuda komplett service från produktutveckling till globala leveranser.
- ▶ Minskade ledtider i utvecklingsfasen, vilket är en förutsättning för att klara omställningen till nya och kostnadseffektiva produkter.

Dessa förändringar leder till att mindre leverantörer, med begränsat erbjudande och smal geografisk närvaro, slås ut eller köps upp. Samtidigt får de större och mer globalt orienterade leverantörerna möjlighet att flytta fram sina positioner. Under 2017 fortsatte konsolideringen i branschen.

Medical Solutions marknadsposition

Under den senaste 10-årsperioden har Medical Devices drivit en medveten strategi att gå från en lokal komponenttillverkare till en komplett leverantör med globala resurser som kan stötta kunderna från utveckling av koncept till leverans av färdig produkt. Medical Solutions kan erbjuda kunderna en bred teknologibas, avancerat stöd i utvecklingsprocessen och 12 produktionsenheter i Europa, Asien och Nordamerika. Under 2017 tog Nolato marknadsandelar och stärkte dessutom sin position inom in vitro diagnostik (IVD).

Inom Pharma Packaging har Nolato en ledande position i Skandinavien och Storbritannien, med betydande export även utanför dessa regioner. Medical Solutions är en av få leverantörer som fokuserar på förpackningssystem till enbart läkemedel och kosttillskottsmarknaden. Denna fokusering ger ett starkare erbjudande till kunderna genom en djupare förståelse för den regulatoriska hanteringen och de kvalitetskrav som gäller på dessa marknader, inte bara för en enskild komponent utan för förpackningen i sin helhet. Under 2017 stärkte Pharma Packaging sin marknadsposition, både genom nya utvecklingsprojekt och tidigare projekt

som gick över i produktionsfas.

Under de senaste åren har Medical Solutions stärkt sin marknadsposition inom både kundspecifika lösningar och plattformslösningar (standardlösningar). För de kundspecifika lösningarna tar Medical Solutions fram en ny specifik produkt som är skraddarsydd efter kundens behov. Medical Solutions stödjer kunden genom hela processen, från idé, koncept och design till validering, kvalitetskontroll och fullskalig produktion. Inom plattformslösningarna står Medical Solutions för egen produktutveckling, design och utveckling av produktionsverktyg. Exempel är förpackningar till läkemedel, kateterballonger, laboratorieprodukter och riskavfallsbehållare där kunderna väljer utifrån ett befintligt sortiment hos Nolato.

Medical Solutions strategiska inriktning

Medical Solutions vision är att vara den erkänt bästa utvecklings- och produktionspartnern av polymera material till företag inom medicinteknik och läkemedel.

Medical Solutions ska vara speciellt starka på produktutveckling och produktion på global basis. Det innebär att kunna växa med kunderna och erbjuda dem produktion på de större internationella marknaderna i Europa, Amerika och Asien. Affärsområdet breddar nu sitt erbjudande inom bland annat design, produktutveckling och integrerad elektronik. Inriktningen blir mer och mer att arbeta med kunderna i avancerade systemprojekt.

Medical Solutions arbetar både genom egen försäljning och distributörer för att stärka sin marknadsposition.

Medical Solutions fortsatta utveckling

Under 2018 förväntas en fortsatt marknadstillväxt på cirka 4–5 procent drivet bland annat av lanseringen av nya biologiska läkemedel och en stark tillväxt av diagnostikmarknaden. Medical Solutions många utvecklingsprojekt tillsammans med kunder stödjer också denna bedömning.

För 2018 har Medical Solutions som mål att fortsätta växa och ta marknadsandelar, leverera i befintliga kundprojekt, fortsätta kapacitetsutbyggnaden i sina tillverkningsenheter och genom aktiv bearbetning erhålla nya kunder samt bredda sig inom den befintliga kundbasen.

Strategisk inriktning

- ♦ Organisk tillväxt
- ♦ Partnerskap
 - ökad andel systemprojekt
- ♦ Global expansion och förvärv

Enheter i affärsområdet

Medical Devices:

Nolato Beijing Medical

Beijing, Kina
Vd Jörgen Karlsson

Nolato Contour

Baldwin, Wisconsin, USA
Vd Russell Steele

Nolato Hungary

Mosonmagyaróvár, Ungern
Negoiesti, Rumänien
Vd Johan Arvidsson

Nolato MediTech

Hörby och Lomma, Sverige
Vd Torkel Skoglösa

Nolato MediTor

Torekov, Sverige
Vd Michael Holmström

Nolato Stargard

Stargard, Polen
Vd Wojciech Orlowski

Nolato Treff

Degersheim, Schweiz
Vd Guido Vollrath

Pharma Packaging:

Nolato Cerbo

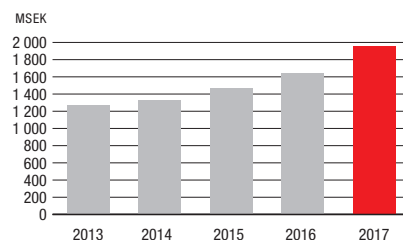
Trollhättan, Sverige
Vd Glenn Svedberg

Nolato Jaycare

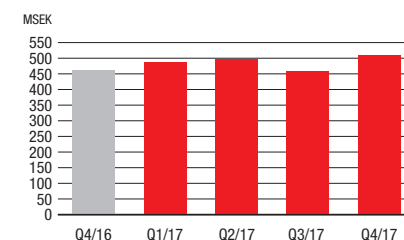
Portsmouth & Newcastle, Storbritannien
Vd Joe Barry

Medical Solutions under fem år

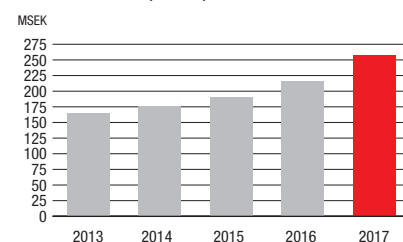
Nettoomsättning helår

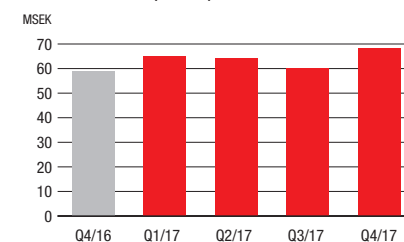
Nettoomsättning kvartal

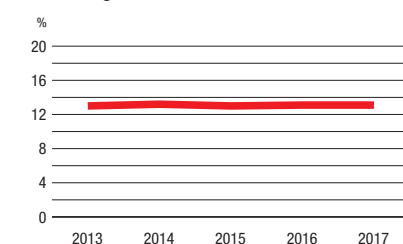
Rörelseresultat (EBITA) helår

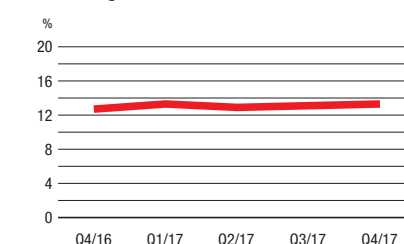
Rörelseresultat (EBITA) kvartal

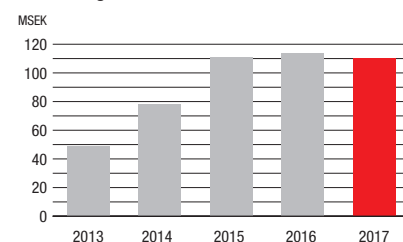
EBITA-marginal helår

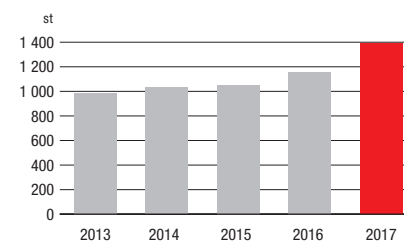
EBITA-marginal kvartal

Investeringar

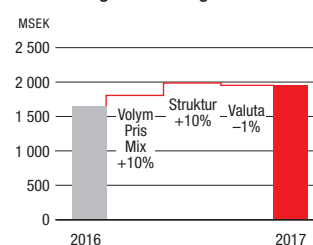

Medelantal anställda

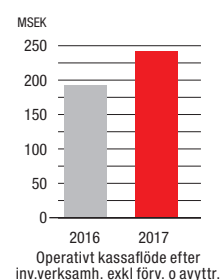

Kassaflödespåverkande,
exklusive rörelseförvärv och avyttringar

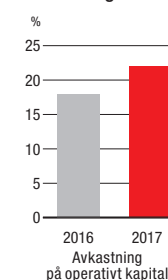
Omsättningsförändring

Kassaflöde

Avkastning

Integrated Solutions

Satsning på nya produkter med kraftigt ökad omsättning och resultat som följd

Affärsområdeschef:

Jörgen Karlsson
Anställd sedan 1995
AO-chef sedan 2009

Nyckeltal:	2017	2016
Omsättning MSEK	2 810	1 402
Rörelseresultat (EBITA) MSEK	332	131
EBITA-marginal %	11,8	9,3
Medelantal anställda	4 928	4 480

Marknadskaraktär:

Fåtal stora, globala företag. Kunderna ställer höga krav på teknisk nivå, korta utvecklingstider och snabba produktionsstarter.

Marknadstrender:

Ständigt nya krav på kostnadseffektiva lösningar. Fortsatt stor vikt vid kosmetiska effekter och unika designlösningar samt specialfunktioner som t.ex. vattentätighet. Ökat behov av skärmning av elektronik (EMC).

Kunderbjudande:

Design, utveckling och tillverkning av avancerade komponenter och delsystem till mobiltelefoner samt produkter inom snabbväxande teknologiområden för konsumentelektronik. Inom EMC & Thermal, produkter och system för skärmning samt värmeavledning av elektronik.

Geografi:

Utveckling, produktion och försäljning i Sverige, Kina, Malaysia och Ungern. Försäljnings- och teknikkontor i USA, Indien och Korea.

Framgångsfaktorer:

Kreativt utvecklingsarbete, spjutspetsteknologier, kvalificerad projektledning, snabba produktionsstarter och hög produktivitet.

Exempel på kunder:

Ericsson, Fitbit, Huawei, Microsoft, Motorola Solutions, Nest (Google), Nokia, Sonos, Sony Mobile, Xiaomi, ZTE.

Exempel på konkurrenter:

Chiyoda, Chomerics, Jabil Green Point, Laird, Worldmark.

Volatilitet:

Hög. Projektbaserad verksamhet.

Produktivscykel:

Kort.

Integrated Solutions utvecklades starkt under 2017. Satsningen på att bredda affärsområdets produkt- och kundbas föll väl ut. Speciellt efterfrågan inom segmentet Vaporiser Heating Products (VHP), var stark. Även mobiltelefonprojekten producerades med höga volymer. Efterfrågan var också god för EMC & Thermal-området, d.v.s. produkter för skärmning och värmeavledning av elektronik, både inom det traditionella telekomsegmentet för basstationer och nätverk men även för nya sektorer som fordonsindustrin.

Utveckling under 2017

- Omsättningen fördubblades och uppgick till 2.810 MSEK (1.402). Justerat för valuta var ökningen exceptionellt starka 102 procent.
- Rörelseresultatet (EBITA) ökade mycket kraftigt till 332 MSEK (131) och EBITA-marginalen till 11,8 procent (9,3).

Verksamhetens inriktning

Verksamheten i Integrated Solutions är indelad i två affärssektorer:

♦ **Konsumentelektronik:** Detta område utgörs av utvalda elektronikprodukter där Nolato utvecklar och producerar mekaniska delsystem och komponenter för dessa produkter. Det är ofta uppkopplade produkter, *Internet of things*, som elektronik för hemmet, exempelvis webbkameror, och högtalarsystem samt träningsarmband och annan konsumentelektronik. Dessutom är *VHP* ett starkt växande produktområde. Även mobiltelefoner och läsplattor är fortsatt viktiga produkter. Produkterna inom konsumentelektronik kännetecknas av högt kosmetiskt och haptiskt innehåll, ofta med krav på speciella funktioner, som till exempel vattentätning.

♦ **EMC & Thermal:** Utveckling av metoder och material för skärmning av elektronik i syfte att uppnå elektromagnetisk kompatibilitet, d.v.s. där elektromagnetisk strålning från elektronikkomponenter inte stör varandra, samt andra applikationer som värmeavledning för komponenter på kretskort. Huvuddelen av verksamheten utgörs av kunder inom nätverk och basstationer till telekom men nya kundsegment som fordonsindustri och sjukvård växer i betydelse.

Händelser under året

- ♦ Den strategiska breddningen av affärsområdet föll väl ut och speciellt inom produktområdet *VHP* var efterfrågan stark. Nolatos starka kompetens inom produktutveckling, formsprutning, montering, testning och kosmetik ligger till grund för den framgångsrika inbrytningen på detta segment.
- ♦ Efterfrågan var fortsatt god för produktområdena *Ceramics* och *Laser Activated Adhesives* för nya kunder som Fitbit och Nest (Google) inom konsumentelektronik.
- ♦ Inom *EMC* ökade försäljningen av nya applikationer och produkter till vissa av kunderna som varit framgångsrika på marknaden, medan äldre kundprodukter minskade. Efterfrågan från det nya produktområdet *Thermal* samt från fordonsindustrin ökar successivt. För bilar och

andra fordon finns ett stort behov av skärmning av elektroniska komponenter, allt från kameror och radarenheter till batterier.

♦ Under hösten 2017 lanserade Nolato *Compashield 2.0* för skärmning av elektronik. Detta är en uppdaterad och i flera avseenden förbättrad variant av Nolato's extruderade packning som används för att skärma samt också skydda exempelvis nätverksskåp mot fuktinträngning.

♦ Affärsområdet tog beslut om att etablera en mindre tillverkningsenhet i Ungern för bearbetning av silikonmaterial för att komma närmare kunderna i den central-europeiska fordonsindustrin.

Marknad

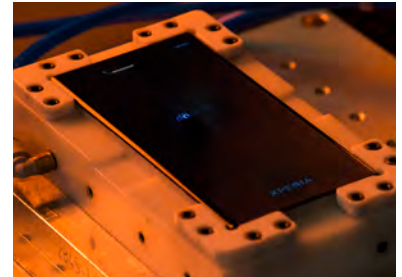
Affärsområdet riktar sitt erbjudande alltmer mot snabbväxande teknologiområden inom konsumentelektronik. Erbjudandet med produktområden som *Laser Applications* och *Ceramics* får allt större uppskattning bland företag som utvecklar träningsarmband, högtalarsystem, termostater och webbkameror. *Laser Activated Adhesives* ersätter lim och är en vattentät produkt som fäster väl. Produktområdet *Ceramics* erbjuder keramiska detaljer med ett högt kosmetiskt värde, både för *VHP* och utvalda konsumentprodukter.

Marknaden för *VHP* bedöms ha en långsiktig tillväxtpotential, främst drivet av stark tillväxt i Asien och utvalda marknader i Europa.

Marknaden för mobiltelefoner är volatil, samtidigt som den totala tillväxten numera är relativt låg. Vid sidan av de stora aktörerna Samsung och Apple kommer nya spelare ständigt in på marknaden. Kinesiska tillverkare som Huawei, Xiaomi, Oppo och Vivo konkurrerar mot varandra och andra nya varumärken om platserna under de två dominanterna. Det gör att volymerna växlar snabbt, varför breddningen av kundbasen är strategiskt viktig för Nolato.

EMC verkar på en intressant marknad, med ytterligare behov av applikationer och produkter, i takt med utbyggnad av nya

Exempel på produkter

Komponenter och system till konsumentelektronik.

Delsystem till *VHP*, mobiltelefoner och hemelektronikprodukter, som innehåller formsprutade, lackerade och dekorerade komponenter, i många fall integrerade med elektronik i form av s.k. mekanikmoduler och i vissa fall vattentäta. Kreativ material- och ytdesign med väsentligt kosmetiskt och haptiskt innehåll.

Små, designade, adhesivbaserade komponenter med mekanisk och/eller kosmetisk funktion, till exempel logotyper, högtalargaller, tredimensionella designelement.

EMC & Thermal

Process- och materiallösningar till skärmning av elektronik för att uppnå elektromagnetisk kompatibilitet (EMC) samt värmeavledning.

Kundcase

Nya TIM-produkter för effektiv kylning

Nolato har nyligen lanserat två helt nya produktlinjer inom termiska interface-material (TIM): Competherm Filler och Compatherm Paste för effektiv kylning av elektronik. TIM-material används för mer krävande kylning av elektronik inom olika branscher som telekom, fordon, hemelektronik, IT och medicinteknik.

Compatherm Filler

Compatherm Filler fyller igen mellanrum mellan de värmealstrande och värmeavledande komponenterna och har därmed ungefär samma funktion som det tidigare lanserade Compatherm Pad, men det nya materialet har ett antal unika fördelar.

– När materialet har härdats i den geometri som den får vid appliceringen, så klarar det både starka vibrationer och termiska rörelser. Materialet har därför snabbt blivit populärt bland annat inom fordonsindustrin, berättar Jussi Myllyluoma, som är Head of Product Line Thermal på Nolato Silikonteknik.

Compatherm Filler är mycket lämpligt för automatisk dispenserering, vilket innebär potentiellt låg produktionskostnad även vid höga volymer.

Compatherm Paste

Compatherm Paste skapar en så tunn film som möjligt mellan värmekällan och kylflänsen, för att på så sätt erbjuda lägst möjliga termiska resistans. Jämfört med mellanrumsfyllande material som pads och fillers, minskar Compatherm Paste den termiska resistansen och ger därmed bättre kylning.

nätverksprodukter som behövs till bland annat 4G-, och snart, 5G-näten. I och med ökad trafik i näten ökar behovet av EMC & Thermal:s process- och materiallösningar för skärmning och värmeavledning.

Ett område som ökar i betydelse för Integrated Solutions är TIM – *Thermal Interface Materials*-produkter. TIM är en mer mogen och konkurrensutsatt marknad. Fördelen för Integrated Solutions är dock att behovet av värmeavledning ofta gäller samma produkter, exempelvis radiobasstationer, som för skärmning av elektronik. Genom att Nolatos varumärke redan är känt på EMC-marknaden underlättar det även försäljningen av TIM-produkter.

Marknadsposition

Inom de nya produktområdena för konsumentelektronik är Nolato en nischaktör men ser intressanta produktområden att utvecklas inom. Exempel på kunder är både etablerade aktörer som Sonos, Nest och Fitbit samt relativt nya företag som Essential och Cloudtag.

Inom produktområdet VHP har Nolato etablerat en god position som partner. Partnerskapet innebär att Nolato bidrar med både produktutveckling samt produktion och montering av kompletta produkter medan kunden fokuserar mer på marknadsföring och varumärkesbyggande.

Inom produktområdet mobiltelefoner är Integrated Solutions, jämfört med de stora EMS-företagen (*Electronics Manufacturing Services*), en nischaktör, med hög egen kompetens inom utveckling, design och produktion. Kunderna består främst av utvalda OEM-företag (*Original Equipment Manufacturer*), som utvecklar och producerar sin egen slutprodukt, till skillnad från de mobiltelefonföretag som använder stora kontraktstillverkare (EMS) för att tillverka hela mobiltelefonen.

Inom EMC & Thermal-området har Integrated Solutions en stark ställning som leverantör av skärmningslösningar i basstationer till mobiltelefonnäten och fortsätter att ta marknadsandelar. Exempel på kunder är stora internationella telekombolag som Ericsson, Nokia, Huawei, Samsung och ZTE. Nolato ser också intressanta marknader för både EMC och andra app-

likationer som TIM – *Thermal Interface Materials* inom andra branscher, främst fordonsindustrin. Exempel på kunder är Harman, Autoliv, Bosch och Kongsberg.

Strategisk inriktning

Integrated Solutions strategi är att vara en partner och leverantör av tekniskt avancerade produkter till främst de övre segmenten inom elektronik- och telekomindustrin. Affärsområdet har en unik förmåga att erbjuda en lång rad teknologier och kompetenser till sina kunder, populärt benämnt som *one-stop-shop* inom områden som formsprutning, stansning, lackering, dekorering, montering, testning och förpackning av elektronikprodukter. Inom EMC & Thermal är Integrated Solutions strategi att vara en leverantör till kunder inom främst segmenten radiobasstationer och fordonsindustrin. Försäljning av EMC-material sker såväl direkt som via Nolatos licensierade partners. Förutom utveckling av olika elektriskt ledande materiallösningar och komponenter för skärmning av elektronik fokuseras utvecklingsarbetet också mot TIM-produkter (*Thermal Interface Materials*). Affärsområdet fokuserar på både fördjupade relationer med befintliga kunder samt bearbetning av nya kunder och nya geografiska marknader.

Fortsatt utveckling

Nolato ser fortsatta långsiktiga tillväxtområden inom utvalda områden inom konsumentelektronik. VHP är en intressant marknad med en långsiktig tillväxtpotential. Inom EMC pågår produktutveckling för kommande utbyggnad av 5G-näten, som beräknas ske runt år 2020. Det innebär att affärsområdet satsar på fortsatt utveckling av nya produkter som exempelvis Compashield 2.0 till kunderna och på sätt ta marknadsandelar. Integrated Solutions kommer också fortsätta utveckla kundsegmentet Automotive med allt från IATF-certifieringar (*International Automotive Task Force*) till nya produkter och breddad produktion.

Strategiska målsättningar

- Organisk tillväxt
- Breddat kunderbjudande till nya marknader
- Teknologi och projektledning
 - egna nischteknologier
 - projektledning och uppstarter
- Vidareutveckla skärmningsaffären (EMC & Thermal)
 - nya marknader och segment

Enheter i affärsområdet

Konsumentelektronik:

Nolato Beijing

Beijing, Kina

Vd Jörgen Karlsson

Lövepac Converting

Beijing, Kina

Shenzhen, Kina

Penang, Malaysia

Vd Dan Wong

EMC & Thermal:

Nolato Silikonteknik

Hallsberg, Sverige

Beijing, Kina

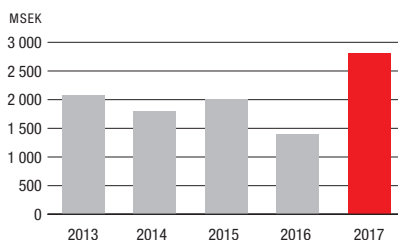
Penang, Malaysia

Győr, Ungern

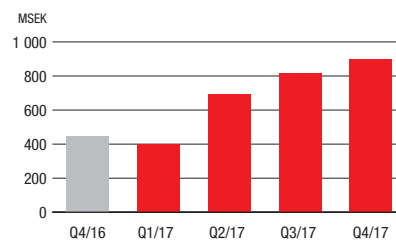
Vd Anders Ericsson

Integrated Solutions under fem år

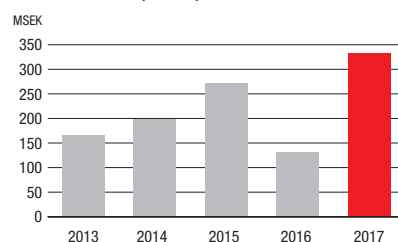
Nettoomsättning helår

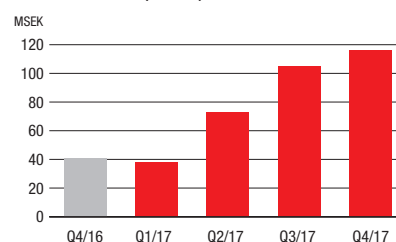
Nettoomsättning kvartal

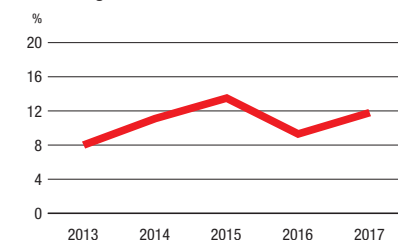
Rörelseresultat (EBITA) helår

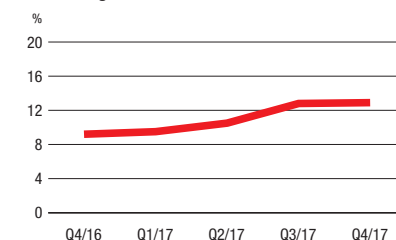
Rörelseresultat (EBITA) kvartal

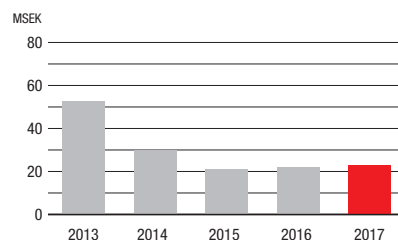
EBITA-marginal helår

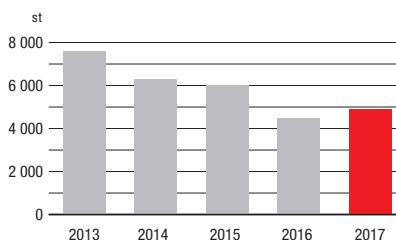
EBITA-marginal kvartal

Investeringar

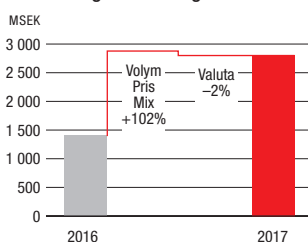

Medelantal anställda

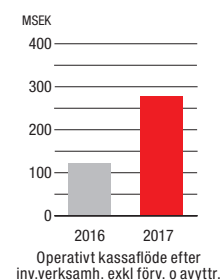

Kassaflödespåverkande,
exklusive rörelseförvärv och avyttringar

Omsättningsförändring

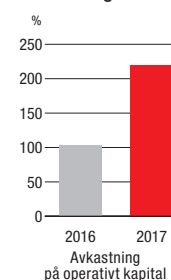

Kassaflöde

Operativt kassaflöde efter
inv.verksamh. exkl förv. o avyttr.

Avkastning

Avkastning
på operativt kapital

Industrial Solutions

Ökade volymer och framflyttade marknadspositioner

Affärsområdeschef:
Johan Arvidsson
Anställd sedan 1994
AO-chef sedan 2012

Nyckeltal:	2017	2016
Omsättning MSEK	1 968	1 409
Rörelseresultat (EBITA) MSEK	195	134
EBITA-marginal %	9,9	9,5
Medelantal anställda	920	775

Marknadskarakteristik:

Fragmenterad och diversifierad, med ett stort antal kunder och ett stort antal leverantörer.

Marknadstrender:

Plast ersätter tyngre metallkomponenter. Kunderna önskar tidigare och mer omfattande stöttning i utvecklingsfasen. Mindre leverantörer med begränsat kunderbjudande slås ut.

Kunderbjudande:

Utveckling och tillverkning av produkter och produktsystem i främst polymera material till kunder inom fordon, hygien, förpackningar, trädgård/skog, möbler och andra utvalda industrisegment.

Geografi:

Utveckling, produktion och försäljning i Sverige, Ungern, Schweiz, Rumänien och Kina.

Framgångsfaktorer:

Omfattande teknologibas, projektledning och produktivitet.

Exempel på kunder:

Atlas Copco, Brose, Geberit, Husqvarna, Jaguar/Land Rover, MCT Brattberg, Scania, SKF, Volvo, Volvo Cars.

Exempel på konkurrenter:

Euroform, KB Components, Kunststoff Schwanden, Plastal, Rosti (Nordstjärnan).

Volatilitet:

Medel. Följer industrikonjunkturen i norra Europa.

Produktivcykel:

Medel/Lång.

Industrial Solutions består av nio starka specialistbolag som utvecklar och tillverkar produkter och produktsystem i främst polymera material för olika kundsegment. Bolagen skapar affärsmöjligheter såväl på egen hand som i samarbete med varandra samt med Nolatos övriga bolag. Under året utvecklades framförallt volymerna inom fordons- och hygiensegmenten positivt, men en stark konjunktur medförde god tillväxt även inom övriga segment. Ökade marknadsandelar hade en positiv effekt för produktionsvolymerna inom flertalet kundsegment.

Utveckling under 2017

- ♦ Omsättningen ökade med 40 procent till 1.968 MSEK (1.409). Justerat för valuta och förvärv var ökningen hela 19 procent. Volymerna utvecklades positivt inom flertalet produktområden, speciellt för fordon och hygien.
- ♦ Rörelseresultatet (EBITA) ökade till 195 MSEK (134) och EBITA-marginalen uppgick till 9,9 procent (9,5).

Verksamhetens inriktning

Verksamheten inom Industrial Solutions riktas huvudsakligen mot två kundsektorer:

- ♦ Till fordonssektorn levererar Industrial Solutions avancerade tekniska produkter.
- ♦ Till allmän industri, som bland annat innefattar segment som hygien, förpackningar, trädgård/skog och möbler, levererar Industrial Solutions till exempel produkter till motorsågar och olika förpackningslösningar.

Kunderna inom dessa båda sektorer har ofta en kontinuerlig och omfattande inköpsverksamhet, höga volymer och långa serier.

Händelser under året

- ♦ Industrial Solutions hade en fortsatt stark utveckling inom fordonsindustrin och tog marknadsandelar. Volvo Cars lansering av nya modeller i 60-serien bidrog till goda produktionsvolymer för Nolato, som bland annat levererar komponenter till motorerna, kosmetiska detaljer och plenumsydd som täcker utrymmet mellan motorhuv och vindrutan. Industrial Solutions levererar både direkt till Volvo Cars och till systemleverantörer.
- ♦ Även utvecklingen inom sektorn allmän industri var positiv, driven av högkonjunkturen, med goda volymer och ökade marknadsandelar inom bland annat segmenten hygien, kontorsmöbler och trädgård/skog.
- ♦ Nolato blev återigen utsedd till Husqvarnas bästa leverantör. Motiveringen var bland annat att Nolato investerat i automation, har förmåga att lyssna på sin kund, är proaktiva och att det ligger i alla medarbetarnas sinne att överträffa kundens förväntningar. Industrial Solutions levererar bland annat komponenter och delar till Husqvarnas motor- och röjsågar samt lövblåsare.
- ♦ Förvärvet av det schweiziska bolaget Treff 2016 utvecklades väl under 2017, både vad gäller omsättning och resultat.

Förvärvet omfattar verksamhet inom både Industrial Solutions och Medical Solutions. För Industrial Solutions del innebär det att Treff utvecklar och producerar avancerade precisionskomponenter till olika industrisegment. Försäljningen till dessa kunder utvecklades väl under året.

- ♦ Industrial Solutions fick nya order från Scania som ett resultat av lanseringen av den nya generationen lastbilsmodeller, som påbörjades 2016. Nolato levererar bland annat komponenter och system till lastbilshytterna.
- ♦ Industrial Solutions investerade i ökad produktionskapacitet i sina anläggningar i Sverige, Ungern och Schweiz för att kunna möta kundernas starka efterfrågan.

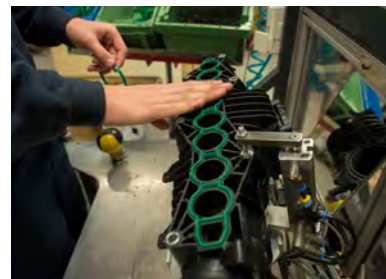
Marknad

Den europeiska marknaden för tillverkning av polymera produkter är fragmenterad och består av närmare 50.000 företag, som tillsammans omsätter mer än 500 miljarder kronor. Det typiska företaget är familjeägt, omsätter 20–35 miljoner kronor per år och arbetar på sin lokala marknad. Att affärerna ofta är lokala beror på att produkterna vanligtvis är skrymmande och därmed dyra att transportera.

I Norden är marknaden lika fragmenterad som i övriga Europa. I Sverige, där Nolato har sin största närvaro, finns drygt 700 tillverkare av polymera produkter, varav två tredjedelar har färre än fem anställda. Enbart ett trettiotal företag har en omsättning som överstiger 50 miljoner kronor. Idag är det tre-fyra företag som är att betrakta som Industrial Solutions konkurrenter på den svenska marknaden.

Det finns ett flertal drivkrafter bakom utvecklingen av Industrial Solutions marknad. Den främsta drivkraften för kunderna är att kunna erbjuda bättre och mer kostnadseffektiva produkter på sina marknader. Det innebär att kunderna söker efter mer kompletta leverantörer som arbetar nära dem och kan erbjuda intelligenta och kostnadseffektiva lösningar. Nolato är ett bra exempel på en leverantör som kan tillhandahålla mer integrerade produktionsprocesser med ett högre förädlingsvärde till kunden.

Exempel på produkter

Fordon

Motorkomponenter, packningar till motorer och avgassystem, inredning, batteriboxar m.m.

Allmän industri

Kulhållare och lagertätningar till kullager, armstöd m.m. till kontorsstolar, brandsäkra kabelgenomföringar. Komponenter till mikrovågsugnar, komponenter till röj- och motorsågar (startapparatus, tanklock, luftfilterhållare m.m.), spelmekanismer till toaletter och bryggheter till kaffemaskiner.

Kundcase

Svensktillverkad lövblåsare gör succé i USA

Nolato har länge samarbetat med Husqvarna inom skog och trädgård. I två aktuella projekt har Nolato Polymer i Torekov deltagit i utvecklingsfasen och tillverkar många plastkomponenter till nya serier av batteridrivna lövblåsare för den amerikanska marknaden.

– Det första projektet omfattade en serie av professionella blåsare, berättar Jimmy Wallin, som är marknads- och försäljningschef på Nolato Polymer. Husqvarna ville med den nya serien nå en nivå högre och bli bäst i klassen.

– Målsättningen var bland annat att uppnå perfekt balans och ergonomi, berättar Jimmy Wallin. Inte bara när det gällde hela blåsaren och hur den vägde rätt i händerna på användarna utan också att fläkthjulet skulle vara perfekt balanserat för att blåsaren skulle vara så vibrationsfri som möjligt, samtidigt som biljud från fläkten eliminerades.

I det andra projektet var målsättningen att ta fram en lägre specificerad version av blåsaren för detaljhandelsmarknaden i USA.

Produkten skulle utvecklas och tillverkas i Sverige, men kunna säljas i varuhus och stormarknader i USA, liksom genom de stora e-handelsföretagen.

– Vi arbetade därför mycket med kostnadsbilden, anpassade komponenterna och byte material för att komma ner i produktionskostnad. Nolato gav oss värdefull och proaktiv hjälp under utvecklingsfasen och projektet kunde officiellt avslutas med de goda vitsorden 100 procent leverans till utmärkt kvalitet, säger Christian Bylund, lead engineer på Husqvarna Research & Development.

– Försäljningen går för högtryck och nästa utmaning är en automatisering av produktionen.

Det kan till exempel vara produktion av en komplett modul i form av ett insugningsrör till en fordonskund med moment som formsprutning, svetsning, montering och provtryckning.

De nordiska marknaderna för produkter och system för fordonsindustrin och allmän industri följer i stort den industriella konjunkturcykeln. Speciellt i Sverige är utvecklingen av fordonsindustrin gynnsam för Industrial Solutions. Scania och Volvo Cars satsning på sina nya modeller driver efterfrågan. För Industrial Solutions del innebär dessa satsningar en övergång från projektbeställningar till produktionsorder.

Marknadsposition

Industrial Solutions är marknadsledare i Sverige. Bolagen inom Industrial Solutions hör vart och ett till de största på marknaden. Totalt sett är Industrial Solutions den största aktören.

I Centraleuropa har Industrial Solutions en stark ställning som kvalitetsleverantör av produkter inom hygiensektorn och precisionskomponenter inom vitvaror.

Den omfattande fragmenteringen i branschen, bedöms leda till fortsatt konsolidering i Norden och övriga Europa. De största konkurrenterna till Industrial Solutions är Euroform, KB Components, Kunststoff Schwanen, Plastal och Rosti (Nordstjärnan).

Strategisk inriktning

Industrial Solutions strategi är att vara en ledande leverantör med utveckling och produktion av produkter och produktsystem i polymera material för kunder inom sektorerna fordon och allmän industri. Affärsområdet ska, med den nordiska marknaden som bas, växa genom att utveckla befintliga kunder, och ta marknadsandelar inom dessa segment. Vid sidan av organisk tillväxt ser affärsområdet löpande över möjligheterna till nya förvärv.

Ett viktigt mål för Nolatos affärsområden är att vara kundernas avancerade *high-tech partner*. För Industrial Solutions del innebär det investeringar i mer avancerad teknologi för ökad produktivitet, vilket medför en mer integrerad produktionsprocess med ett högt förädlingsvärde.

De avancerade teknologierna och Industrial Solutions förmåga att kombinera dessa tillför ett ökat värde för kunden. Antalet delar i en produkt kan reduceras genom flerkomponentsformsprutning, vikten kan minskas och hållbarheten förbättras. Till exempel genom att ersätta metall med plast och komplexa strukturer med en enda komponent.

Lean manufacturing-arbetet pågår i alla Industrial Solutions fabriker och karaktäriseras bland annat av engagerade och involverade medarbetare, integrerade processer, hög automationsgrad, ordning och reda, små eller inga lager, effektiva flöden och en ”noll fel”-vision.

Fortsatt utveckling

Viktiga mål för 2018 är att fortsätta ta marknadsandelar samt leverera redan tagna projekt där kapacitetsinvesteringar gjorts både i Sverige och Centraleuropa.

Industrial Solutions bedömning är att den starka industrikonjunkturen i norra Europa kommer att fortsätta under 2018. Dock är Industrial Solutions mest beroende av utvecklingen för enskilda kunder. De långsiktiga och stabila kundrelationerna tillsammans med ett mycket starkt erbjudande och gjorda kapacitetsinvesteringar förväntas bidra till stärkta marknadspositioner.

Strategiska målsättningar

- ▶ Marknadsandelar
- ▶ Produktivitet
- ▶ Selektiv geografisk expansion
 - tillsammans med kund
 - via selektiva förvärv som tillför nya kunder eller teknologier

Enheter i affärsområdet

Nolato Gota

Götene, Sverige
Vd Peter Holterberg

Nolato Hertila

Åstorp, Sverige
Vd Stefan Persson

Nolato Hungary

Mosonmagyaróvár, Ungern
Vd Johan Arvidsson

Nolato Lövepac

Skånes Fagerhult, Sverige
Vd Henrik Enoksson

Nolato Plastteknik

Göteborg, Sverige
Vd Magnus Hettne

Nolato Polymer

Torekov & Ängelholm, Sverige
Vd Anders Willman

Nolato Romania

Negoiesti, Rumänien
Vd Johan Arvidsson

Nolato Treff

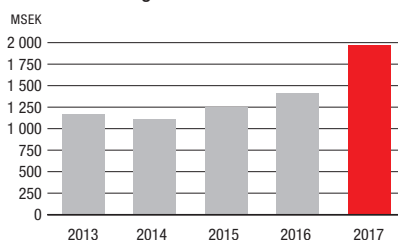
Degersheim, Schweiz
Vd Guido Vollrath

Nolato Automotive Components (Beijing)

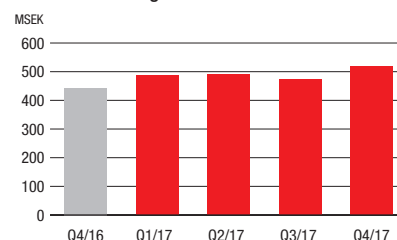
Beijing, Kina
Vd Jörgen Karlsson

Industrial Solutions under fem år

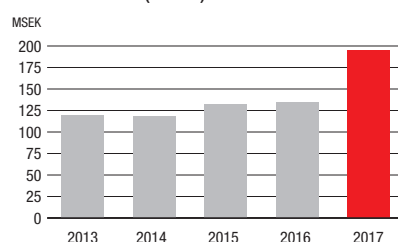
Nettoomsättning helår

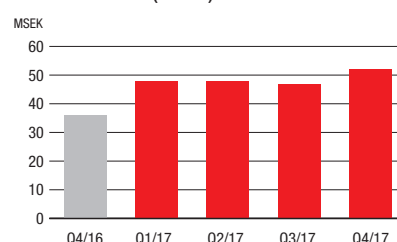
Nettoomsättning kvartal

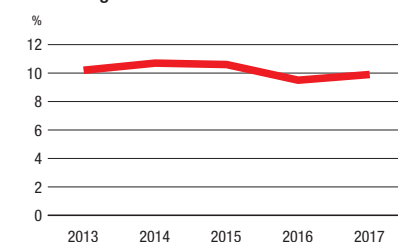
Rörelseresultat (EBITA) helår

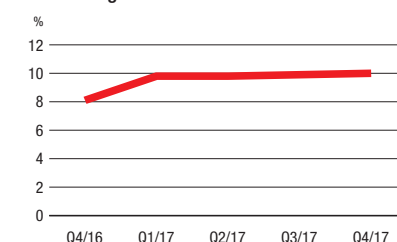
Rörelseresultat (EBITA) kvartal

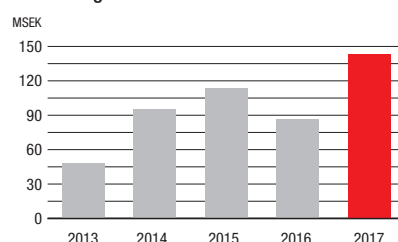
EBITA-marginal helår

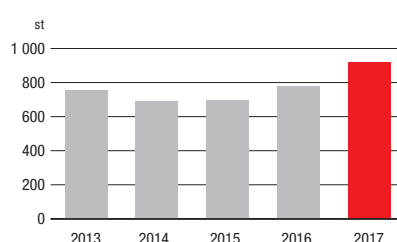
EBITA-marginal kvartal

Investeringar

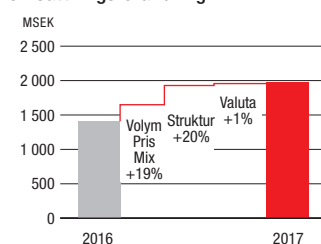

Medelantal anställda

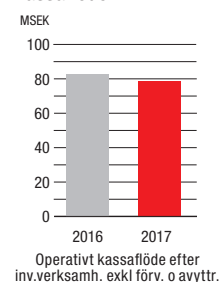

Kassaflödespåverkande,
exklusive rörelseförvärv och avyttringar

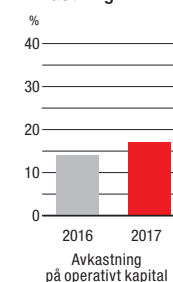
Omsättningsförändring

Kassaflöde

Avkastning

Nolatoaktien och ägarna

Notering

Nolato AB inregistrerades på Stockholmsbörsen 1984 och B-aktien noteras idag på Nasdaq Stockholm, där Nolato är ett Mid Cap-företag i sektorn Industrials. B-aktien handlades under året på Nasdaq Stockholm, Cboe Europe och Turquoise. Aktiens symbol är STO:NOLA B och ISIN-koden SE0000109811.

Kursutveckling och omsättning

Nolatos B-aktie steg under året med 105 procent (2). Aktien noterades vid utgången av 2017 till 539,00 SEK (263,00). Högsta slutkurs på Nasdaq Stockholm under 2017 var 540,00 SEK (2017-12-28) och lägsta

slutkurs var 255,00 SEK (2017-01-19).

Högst betalt under året var 547,00 SEK (2017-11-30) och lägst betalt 249,50 SEK (2017-02-08). Aktiernas marknadsvärde uppgick den 31 december 2017 till 14.180 MSEK (6.919). Under 2017 omsattes 15,5 miljoner Nolatoaktier, varav 39 procent i den öppna börshandeln och 61 procent off-book, dolt eller genom auktion. Av den öppna börshandeln skedde 88 procent av handeln på Nasdaq Stockholm, 11 procent på Cboe Europe och 1 procent på Turquoise.

Omsättningshastigheten, graden av likviditet, var 66 procent (58). Antal aktieägare ökade under året med 16 procent och var den 31 december 13.947 (11.982).

Aktiekapital

Aktiekapitalet i Nolato AB uppgår till 132 MSEK, fördelat på 26.307.408 aktier. Av dessa är 2.759.400 A-aktier och 23.548.008 B-aktier. A-aktierna berättigar till tio röster och B-aktierna till en röst. Alla aktier har lika rätt till andel i bolagets tillgångar och vinst.

Incitamentprogram

Nolato har två teckningsoptionsprogram (Serie 1 & 2) för management som medför utspädning av antal aktier. För mer information se not 25, sidan 73.

Utdelningspolicy och utdelning

Styrelsens förslag till utdelning skall beakta Nolatos långsiktiga utvecklingsmöjligheter, finansiella ställning och investeringsbehov. Avsikten är att varje år föreslå en utdelning som överstiger 50 procent av resultatet efter skatt. För 2017 föreslår styrelsen en utdelning med 12,50 SEK (10,50), motsvarande 329 MSEK (276).

Utdelningsandelen, utdelningen i förhållande till resultat efter skatt, uppgår till 57 procent (82). Direktavkastningen i förhållande till börskursen den 31 december 2017 var 2,3 procent. Under de senaste fem åren har Nolatoaktien haft en genomsnittlig direktavkastning på 4,1 procent.

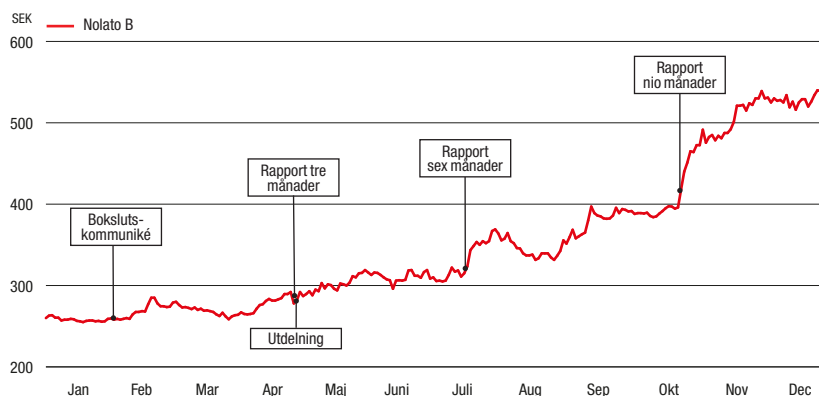
Överlåtbarhet

Det finns inte någon begränsning avseende aktiens överlåtbarhet enligt bestämmelse i lag eller bolagsordning.

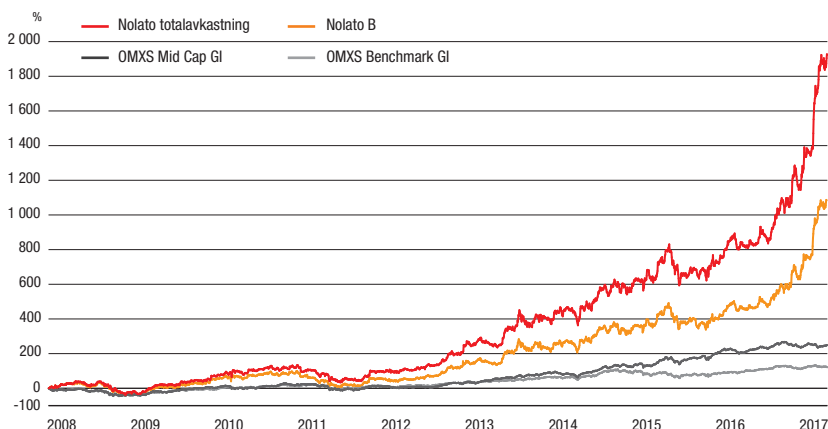
Finansiell information

Nolatos ledning arbetar löpande med att utveckla den finansiella informationen, för att skapa goda förutsättningar att värdera bolaget på ett så rättvisande sätt som möjligt. I detta ingår bland annat att medverka aktivt vid träffar med analytiker, aktiesparare och media. På vår hemsida, www.nolato.se, finns bland annat information om B-aktiens aktuella och historiska kursutveckling och månadsvis uppdatering av de största aktieägarna i Nolato. På hemsidan finns även samtliga rapporter, årsredovisningar och pressmeddelanden sedan 10 år tillbaka.

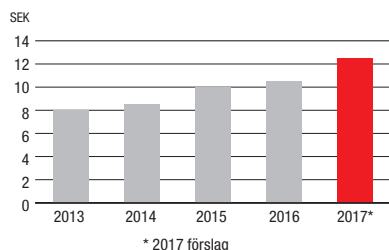
Aktiekursens utveckling 2017

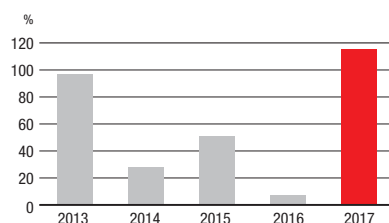
Totalavkastning och aktiekurs 2008 – 2017

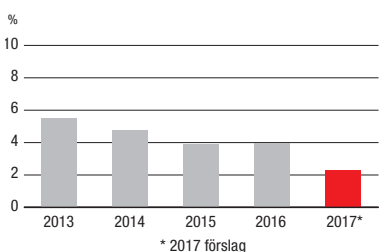
Utdelning 2013 – 2017

Årlig totalavkastning 2013 – 2017

Direktavkastning 2013 – 2017

Totalavkastning:

10 år	1.923% (årligt genomsnitt 35%)
5 år	743% (årligt genomsnitt 53%)
3 år	233% (årligt genomsnitt 49%)
2 år	129% (årligt genomsnitt 51%)

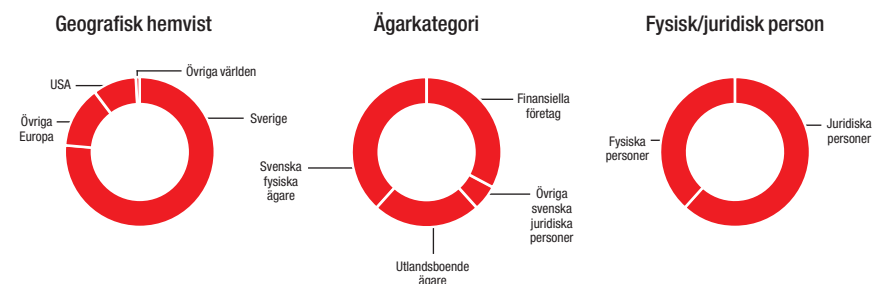
Definitionen av totalavkastning (ej IFRS mått):
Totalavkastningen visar aktiekursens utveckling inklusive återinvesterade utdelningar under perioden.

Analytiker

Nolatoaktien har under året följts och analyserats av bland annat följande analytiker:

- ▶ Carnegie – Mikael Laséen, 08 588 687 21
- ▶ Handelsbanken – Marcela Klang, 08 701 51 18
- ▶ Remium – Carl Ragnerstam, 08 454 32 23

Aktiefördelning 2017-12-31

De största aktieägarna 2017-12-31

Ägare	Andel av kapitalet (%)		Andel av röster (%)	
	2017-12-31	Förändring*	2017-12-31	Förändring*
Familjen Jorlén	9,7	0,0	24,4	0,0
Familjen Boström	9,4	0,0	19,6	0,0
Familjen Hamrin	8,8	2,4	18,9	1,2
Didner & Gerge Fonder	7,7	0,1	4,0	0,0
Lannebo fonder	6,3	2,0	3,2	1,0
SSB Client Omnibus	3,3	2,7	1,7	1,4
Nordea Investment Funds	3,0	1,5	1,5	0,8
DnB – Carlson fonder	2,1	-0,5	1,1	-0,3
SEB Investment Management	1,6	-2,0	0,8	-1,0
Svolder Aktiebolag	1,3	-1,0	0,7	-0,5
Cbldn-400 Series Funds	1,3	0,0	0,7	0,0
Skogstornet	1,0	0,0	0,5	0,0
Länsförsäkringar fondförvaltning	0,9	-0,2	0,4	-0,1
Försäkringsaktiebolaget, Avanza Pension	0,8	-0,2	0,4	-0,1
Summa största aktieägarna	57,2		77,9	
Övriga aktieägare	42,8		22,1	

* Förändring (procentenheter) av innehav jämfört med 2016-12-31.

Data per aktie

	2017	2016	2015	2014	2013
Resultat per aktie efter skatt, före och efter utspädning, SEK ¹⁾	21,74	12,77	15,97	13,84	11,94
Eget kapital per aktie, SEK ²⁾	82	70	67	60	51
Kassaflöde per aktie, SEK, exkl. förvärv och avyttringar	18,85	9,31	10,95	4,83	13,76
Aktiekurs 31 december, SEK	539,00	263,00	257,50	178,00	146,50
P/E-tal, ggr ³⁾	25	21	16	13	12
Omsättningshastighet, %	66	58	75	86	62
Utdelning (2017 förslag), SEK	12,50	10,50	10,00	8,50	8,00
Direktavkastning (2017 förslag), % ⁴⁾	2,3	4,0	3,9	4,8	5,5
Utdelning i % av resultat per aktie (2017 förslag)	57	82	63	61	67
Genomsnittligt antal aktier, före utspädning, tusen st	26 307	26 307	26 307	26 307	26 307
Kurs/eget kapital per aktie, ggr	6,6	3,8	3,8	3,0	2,9
Aktiernas marknadsvärde 31 december, MSEK	14 180	6 919	6 774	4 683	3 854

Definitioner

¹⁾ Resultat efter skatt i förhållande till genomsnittligt antal aktier, IFRS mått.

²⁾ Redovisat eget kapital i förhållande till antal aktier.

³⁾ Noterad kurs 31 december i förhållande till resultat per aktie efter skatt.

⁴⁾ Utdelning för respektive år i förhållande till noterad kurs 31 december.

Bolagsstyrning

Policydokument

För koncernens styrning finns följande övergripande och av styrelsen fastställda policydokument:

- **Nolatos Grundbultar**
Definierar den gemensamma värdeplattformen för all verksamhet i koncernen.
- **Uppförandekod**
Reglerar de etiska och mänskliga principer som medarbetarna i Nolato är skyldiga att följa. Nolatos koncernövergripande policys kring miljö, arbetsmiljö, leverantörer och kvalitet är integrerade i uppförandekoden.
- **Finanspolicy**
Reglerar hur de finansiella riskerna ska hanteras i koncernen.
- **IT-policy**
Reglerar koncernens IT-säkerhetsstruktur.
- **Informationspolicy**
Reglerar koncernens informationsspridning, bland annat mot bakgrund av de krav som börsnoteringen ställer.
- **Insiderpolicy**
Kompletterar reglerna i EU-förordningen om marknadsmissbruk samt annan insiderlagstiftning med direktiv rörande anmälnings-skyldighet och handel i Nolatos aktier.
- **Whistleblowingpolicy**
Reglerar koncernens system och rutiner för mottagning och handläggning av rapporter om eventuella oegentligheter.

Nolato är ett svenskt publikt aktiebolag. Bolagsstyrningen utgår från svensk lagstiftning (främst aktiebolagslagen), Nasdaq Stockholms regelverk, Svensk kod för bolagsstyrning samt regler och rekommendationer utgivna av andra i sammanhanget relevanta organisationer.

Bolagsstyrningsrapport

Nolatos formella bolagsstyrningsrapport finns att läsa på hemsidan, www.nolato.se/ bolagsstyrning. I rapporten anges bland annat hur styrelseutvärdering gjorts och redovisas.

Ägarstyrning

Aktieägarna utövar sin ägarmakt på bolagsstämmorna. Nolatos A-aktier medför 10 röster och B-aktierna 1 röst. Det finns inga begränsningar i hur många röster en aktieägare kan avge vid stämman.

Beslut vid bolagsstämma fattas normalt med enkel majoritet. I vissa frågor föreskriver aktiebolagslagen en lägsta andel aktieägare närvarande vid stämman och/eller en större majoritet.

Den bolagsstämma där styrelsen ska lägga fram årsredovisning och revisionsberättelse benämns årsstämma och hålls i Nolato normalt i slutet av april. Vid denna stämma prövas även frågor avseende bland annat utdelning, ansvarsfrihet för styrelseledamöterna och verkställande direktören, val av styrelseledamöter, styrelseordförande och revisorer. Årsstämman fastställer även arvoden till styrelseledamöter och revisorer, riktlinjer för ersättning till ledande befattningshavare samt principer för hur ledamöterna i valberedningen utses inför nästkommande årsstämma.

På årsstämman har aktieägare möjlighet att ställa frågor om bolaget och dess utveckling. Aktieägare har även möjlighet att få ett ärende behandlat på stämman genom att skriftligt begära detta hos styrelsen.

Bolagets tillämpning av Koden

Svensk kod för bolagsstyrning baseras på principen följ eller förklara. Detta betyder att företag som tillämpar Koden kan avvika från vissa av kodens regler, men måste då ge förklaringar och anledningar till varje enskild avvikelse.

Nolato avviker från en av punkterna i Koden:

Punkten 2.4 reglerar att valberedningens ordförande ej ska vara styrelsens ordförande eller annan styrelseledamot samt att högst en av styrelseledamöterna i valberedningen får vara beroende i förhållande till bolagets större aktieägare. Nolatos största ägare har ansett att bolagets ägarstruktur, med tre familjer som innehar drygt 60 procent av rösterna, i valberedningen bäst företräds av dessa ägare tillsammans med andra större aktieägare. Då dessa familjers representanter innehar en så stor ägarandel i bolaget, har de ansett att det är naturligt och nödvändigt att också medverka och utöva sina ägarintressen både genom representation i bolagets valberedning och i styrelsen.

Av aktieägarna vald revisor

Vid årsstämma 2017 valdes Ernst & Young AB som revisor i Nolato, med auktoriserade revisorn Stefan Engdahl som huvudansvarig.

Revisor

Stefan Engdahl, född 1967. Auktoriserad revisor, Ernst & Young AB. Revisor i Nolato sedan 2015. Vald revisor i bland annat ITAB Shop Concept AB och AGES Industri AB.

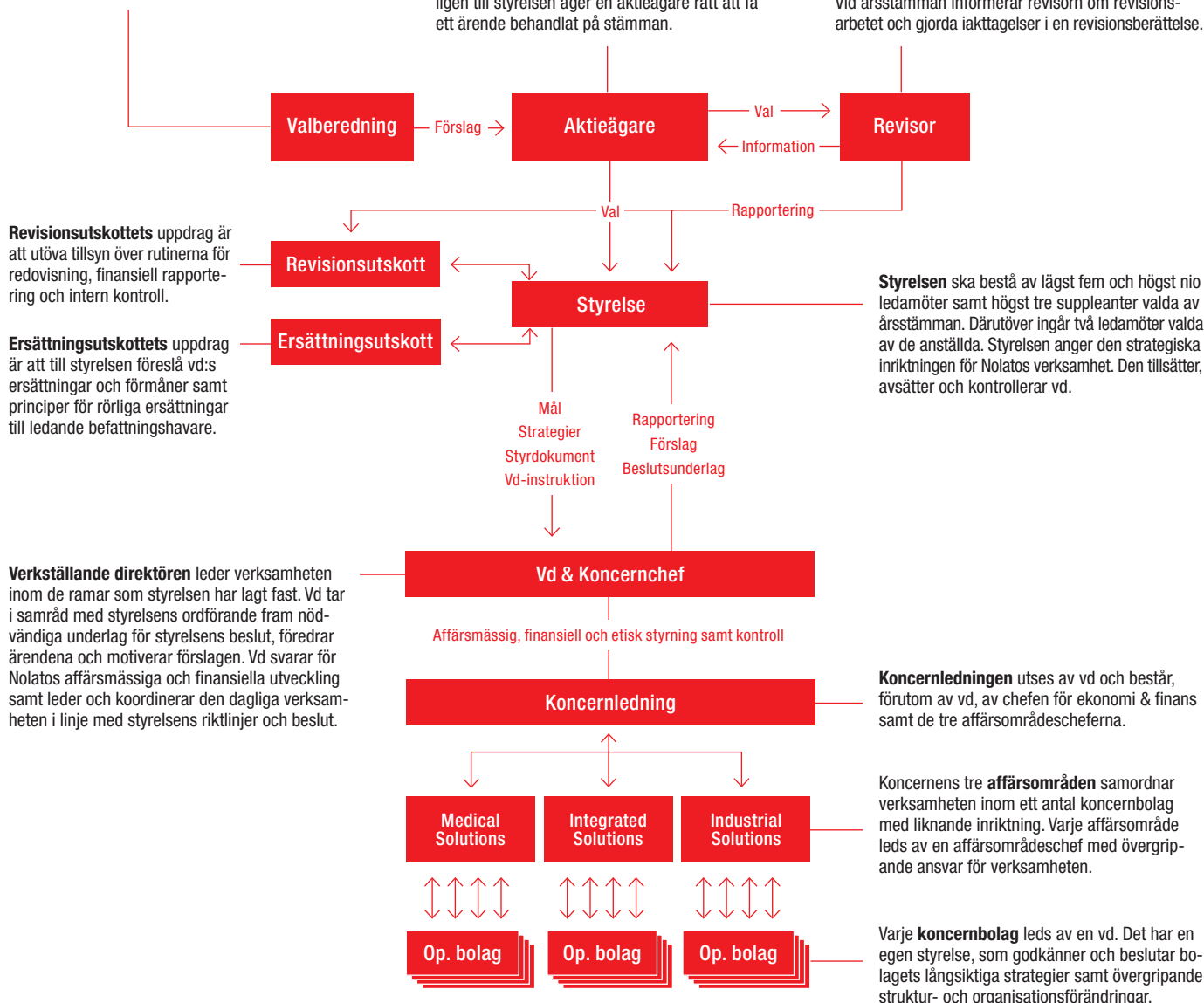
Schematisk beskrivning av Nolatokoncernens bolagsstyrning

Valberedningens uppgift är att till årsstämman lämna förslag på beslut om bland annat stämmoderande, styrelseledamöter, styrelsearvoden, ersättning för utskottsarbete, hur valberedningen ska utses kommande år samt lämna förslag på revisor och arvode till revisor.

Aktieägarnas rätt att besluta i Nolatos angelägenheter utövas på årsstämman, som normalt äger rum i slutet av april. Stämman väljer bl.a. styrelse och fattar beslut angående utdelning och styrelsearvode samt fastställer årsredovisningen. Genom att inom vissa tidsramar anmäla ett ärende skriftligen till styrelsen äger en aktieägare rätt att få ett ärende behandlat på stämman.

Revisor väljs av aktieägarna på årsstämman för att granska bolagets årsredovisning och bokföring samt styrelsens och vd:s förvaltning. Revisorn ska även granska ersättningar till ledande befattningshavare samt bolagsstyrningsrapporten.

Rapportering sker till styrelsen och till revisionsutskottet. Vid årsstämman informerar revisorn om revisionsarbetet och gjorda iakttagelser i en revisionsberättelse.

Rapportering och kontroll sker genom att styrelsen och revisionsutskottet analyserar och bedömer risker och kontrollmiljö samt övervakar den finansiella rapporteringens kvalitet och Nolatos interna kontrollsystem. Detta sker bland annat genom instruktioner till vd och fastläggande av krav på innehållet i de rapporter om ekonomiska förhållanden som fortlöpande tillställs styrelsen. Vidare ska utskottet lämna rekommendationer och förslag för att säkerställa rapporteringens tillförlitlighet. Styrelsen tar del av och säkerställer ekonomisk rapportering såsom månadsrapporter, prognoser, delårsrapporter och årsredovisning. Utskottet ska informera styrelsen om resultatet av revisionen, hur den bidrog till den finansiella rapporteringens tillförlitlighet samt vilken funktion utskottet haft.

Nolatos styrelse

					
Namn	Fredrik Arp	Dag Andersson	Sven Boström-Svensson	Lovisa Hamrin	Åsa Hedin
Invald	2009 (ledamot även under 1998 – 1999)	2014	2013	2017	2014
Befattning	Styrelsens ordförande samt ordförande i ersättningsutskottet.	Styrelseledamot	Styrelseledamot	Styrelseledamot	Styrelseledamot
Född	1953	1961	1983	1973	1962
Utbildning	Civilekonom, ekon. dr.h.c.	Civilekonom Handels-högskolan. MBA Insead.	B.Sc. kemi. M.Sc. Analytisk Kemi och Fil. kand. Ekonomi.	Civilekonom Handels-högskolan och Fil. kand.	M.Sc. i Biofysik, Bachelor of Arts i fysik.
Andra styrelse-uppdrag	Ledamot i Vattenfall, Nuevolution AB och Swedfund International.	Ledamot i Diaverum AB samt diverse styrelser inom Diaverum inkl. JV bolag.	—	Ordförande i Carl-Olof och Jenz Hamrins Stiftelse, vice ordf. Handelskammaren i Jönköpings län samt ledamot i Tidningsutgivarna.	Ledamot i Tobii AB, E J:or Öhman AB, Cellavision AB, Immunovia AB, Sensavis AB och Fingerprint AB.
Bakgrund	Koncernchef Volvo Cars, Trelleborg, PLM.	Vd och koncernchef Diaverum AB. Vice Vd Mölnlycke Health Care, diverse befattningar SKF.	—	Ägare och koncernchef i Herenco AB, ledande positioner i Hallpressen och Schibsted.	Vice Vd Elekta AB. Ledande befattningar inom Siemens Healthcare och Gambro AB.
Närvaro	6 av 6 möten	5 av 6 möten	6 av 6 möten	4 av 6 möten (Invald vid årsstämman 2017)	6 av 6 möten
Ersättning ¹⁾	508.000	194.000	194.000	194.000	194.000
Aktieinnehav ²⁾	3.000 B (3.000 B)	10.000 B (5.000 B)	255.870 B (255.870 B)	819.200 A + 1.486.743 B	0 (0)
Beroende	Oberoende i förhållande till bolaget och till större aktieägare.	Oberoende i förhållande till bolaget och till större aktieägare.	Oberoende i förhållande till bolaget, beroende till större aktieägare.	Oberoende i förhållande till bolaget, beroende till större aktieägare.	Oberoende i förhållande till bolaget och till större aktieägare.

¹⁾ För mer information om ersättningar, se koncernens not 25 på sidan 73.

²⁾ Aktieinnehav i Nolato 2017-12-31 (2016-12-31) inkl. familj och bolag enligt Euroclear Sweden. Aktuellt innehav finns alltid på www.nolato.se

					
Namn	Henrik Jorlén	Lars-Åke Rydh	Jenny Sjö Dahl	Björn Jacobsson	Håkan Svensson
Invald	1974	2005	2016	2015 (ledamot även under 2000–2013) Suppleant 2014	2014 Suppleant 2009–2014
Befattning	Styrelseledamot samt ledamot av revisions- och ersättningsutskotten.	Styrelseledamot samt ordförande i revisionsutskottet.	Styrelseledamot	Arbetstagarrepresentant LO.	Arbetstagarrepresentant PTK.
Född	1948	1953	1973	1971	1960
Utbildning	Handelsskola	Civilingenjör	M.Sc. Industriell ekonomi, MBA	Gymnasium	Gymnasium. Diplomerad Styrelseledamot PTK.
Andra styrelseuppdrag	—	Ordförande i Danfo AB, Olja ek. för., Plastprint AB, Schuchardt Maskin AB och Prototypen AB. Ledamot i Nefab AB, HL Display AB, Söderbergsföretagen AB, Chiffonjén AB och Östrand o Hansen AB.	—	—	—
Bakgrund	Ledande befattningar inom Nolatokoncernen.	Vd och koncernchef i Nefab.	Vd i Westermo AB. Ledande befattningar inom ABB.	Anställd i Nolato Gota.	Anställd i Nolato Cerbo.
Närvaro	6 av 6 möten	6 av 6 möten	6 av 6 möten	6 av 6 möten	5 av 6 möten
Ersättning ¹⁾	236.000	257.000	194.000	0	0
Aktieinnehav ²⁾	294.000 A + 37.950 B (294.000 A + 37.950 B)	2.000 B (2.000 B)	0	0 (0)	0 (0)
Beroende	Oberoende i förhållande till bolaget, beroende till större aktieägare.	Oberoende i förhållande till bolaget och till större aktieägare.	Oberoende i förhållande till bolaget och till större aktieägare.	—	—

Suppleanter till arbetstagarrepresentanterna är Ingegerd Andersson (LO), Arif Mislami (LO) och Jonny Petersson (PTK).

¹⁾ För mer information om ersättningar, se koncernens not 25 på sidan 73.

²⁾ Aktieinnehav i Nolato 2017-12-31 (2016-12-31) inkl. familj och bolag enligt Euroclear Sweden. Aktuellt innehav finns alltid på www.nolato.se

Nolatos koncernledning

					
Namn	Christer Wahlquist	Per-Ola Holmström	Johan Iveberg	Jörgen Karlsson	Johan Arvidsson
Anställd	1996	1995	2010	1995	1994
Befattning	Vd och koncernchef sedan februari 2016.	Vice Vd Chef ekonomi & finans sedan 1995	Chef för affärsområde Medical Solutions sedan 2016	Chef för affärsområde Integrated Solutions sedan 2009 och vd i Nolato Beijing sedan 2007	Chef för affärsområde Industrial Solutions sedan 2012 och vd i Nolato Hungary sedan 2008
Född	1971	1964	1969	1965	1969
Utbildning	Civilingenjör MBA	Civilekonom	Civilingenjör	Polymeringenjör	Civilingenjör
Bakgrund	Affärsområdeschef Vd i koncernbolag	Auktoriserad revisor	Ledande positioner inom Trelleborg, Akzo Nobel och Perstorp Vd i koncernbolag	Marknadschef Vd i koncernbolag	Vd i koncernbolag
Aktieinnehav ¹⁾	15.712 B (15.712 B)	14.084 B (14.084 B)	1.500 B (0)	0 (0)	5.000 B (5.000 B)
Optioner	38.000 (Serie 1) (38.000) 38.000 (Serie 2) (0)	19.000 (Serie 1) (19.000) 19.000 (Serie 2) (0)	19.000 (Serie 1) (19.000) 19.000 (Serie 2) (0)	19.000 (Serie 1) (19.000) 19.000 (Serie 2) (0)	19.000 (Serie 1) (19.000) 19.000 (Serie 2) (0)

¹⁾ Aktieinnehav i Nolato 2017-12-31 (2016-12-31) inkl. familj och bolag enligt Euroclear Sweden. Aktuellt innehav finns alltid på www.nolato.se

Förvaltningsberättelse och finansiella rapporter

Innehåll

Förvaltningsberättelse *

Verksamheten 2017 och kommentarer till den finansiella utvecklingen	48
Ansvarsfullt företagande	49
Hållbarhetsredovisning	49
Medarbetare	49
Nolltolerans i etikfrågor	50
Miljöfrågor	50
Risker i verksamheten	50
Ledningssystem	51
Nolatoaktien	51
Bolagsstyrning	51
Riktlinjer för ersättning	51
Moderbolaget	51
Förslag till vinstdisposition	51
Framtida utveckling	51

Möjliga risker i verksamheten *	52
--	----

Koncernens finansiella rapporter och kommentarer till dessa *

Koncernens resultaträkning och totalresultat	54
Kommentarer till koncernens resultaträkning	55
Koncernens balansräkning	56
Kommentarer till koncernens balansräkning	57
Koncernens kassaflödesanalys	58
Kommentarer till koncernens kassaflödesanalys	59

Noter till koncernens finansiella rapporter *

Not 1 Allmän information	60
Not 2 Redovisnings- och värderingsprinciper	60
Not 3 Rörelsesegment	61
Not 4 Forskning och utveckling	63
Not 5 Kostnader fördelade på kostnadsslag	63
Not 6 Övriga rörelseintäkter och rörelsekostnader	63
Not 7 Finansiella intäkter och kostnader	63
Not 8 Skatt	64
Not 9 Resultat per aktie	66
Not 10 Immateriella anläggningstillgångar	66
Not 11 Materiella anläggningstillgångar	67
Not 12 Finansiella tillgångar	68
Not 13 Varulager	69
Not 14 Övriga kortfristiga tillgångar	69
Not 15 Eget kapital	69
Not 16 Andra reserver	70
Not 17 Finansiella skulder	70
Not 18 Avsättningar till pensioner och liknande förpliktelser	71
Not 19 Övriga avsättningar	72
Not 20 Övriga kortfristiga skulder	72
Not 21 Ställda säkerheter och eventalförpliktelser	73
Not 22 Närstående	73
Not 23 Kassaflöde	73

Not 24 Händelser efter räkenskapsårets utgång	73
Not 25 Ersättningar till ledande befattningshavare	73
Not 26 Information angående ersättning till revisorer	74
Not 27 Medelantal anställda	75
Not 28 Finansiell riskhantering	75
Not 29 Företagsförvärv	78

Femårsöversikt

Femårsöversikt nyckeltal	79
--------------------------------	----

Definitioner

Definitioner	80
--------------------	----

Moderbolagets finansiella rapporter *

Moderbolagets resultaträkning och totalresultat	81
Moderbolagets balansräkning	81
Förändringar i moderbolagets eget kapital	82
Moderbolagets kassaflödesanalys	82

Noter till moderbolagets finansiella rapporter *

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper	83
Not 2 Inköp och försäljning mellan moder- och dotterbolag	83
Not 3 Information angående ersättning till revisorer	83
Not 4 Övriga rörelseintäkter	83
Not 5 Övriga rörelsekostnader	83
Not 6 Personal	83
Not 7 Resultat från andelar i koncernföretag	84
Not 8 Finansiella intäkter	84
Not 9 Finansiella kostnader	84
Not 10 Bokslutsdispositioner	84
Not 11 Skatt	84
Not 12 Kostnader fördelade på kostnadsslag	84
Not 13 Andelar i koncernföretag	85
Not 14 Aktiekapital	86
Not 15 Upplåning	86
Not 16 Fordringar och skulder, koncernföretag	86
Not 17 Övriga avsättningar	86
Not 18 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	86
Not 19 Obeskattade reserver	86
Not 20 Eventalförpliktelser	86
Not 21 Närstående	86
Not 22 Disposition av vinst	86

Underskrifter och revisionsberättelse *

Styrelsens intygande och underskrifter	87
Revisionsberättelse	88

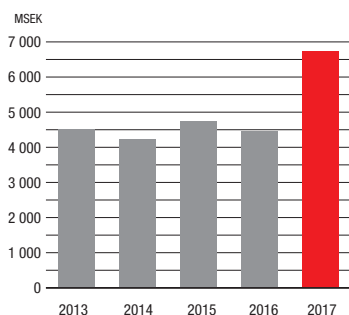
Ordlista

Vanliga ovanliga ord	90
----------------------------	----

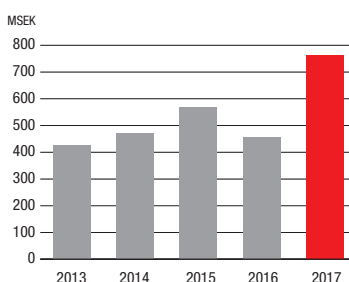
* Sidorna 47–87 är reviderade av bolagets revisor.

Förvaltningsberättelse

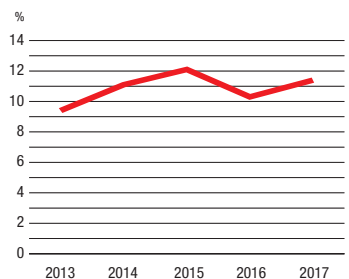
Omsättning

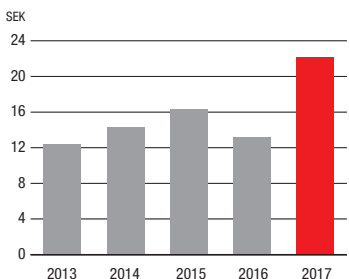
Rörelseresultat (EBITA)

EBITA-marginal

Justerat resultat per aktie, före utspädning

Verksamheten 2017

Styrelsen och verkställande direktören avger härmed årsredovisning och koncernredovisning för Nolato AB (publ) organisationsnummer 556080-4592 för räkenskapsåret 2017.

Nolato är en svensk, börsnoterad koncern med 7.249 anställda i helägda dotterbolag i Europa, Asien och Nordamerika. Bolagen i koncernen utvecklar och tillverkar produkter i polymera material som plast, silikon och TPE till ledande kunder inom medicinteknik, läkemedel, konsumentelektronik, telekom, fordon och andra utvalda industrisektorer.

Affärsmodellen bygger på ett nära, långvarigt och innovativt samarbete med kunderna. Genom ledande teknologi, bred kompetens och högeffektiv produktion strävar Nolato att skapa mervärde för såväl kunder som aktieägare.

Nolatos aktier är noterade på Nasdaq Stockholm, där Nolato är ett Mid Cap-företag i sektorn Industrials.

Tre affärsområden

Nolatos operativa verksamhet bedrivs inom tre kundnära affärsområden:

Medical Solutions: Utveckling och tillverkning av komplexa produktsystem och komponenter inom medicinteknik, diagnostik (IVD) samt avancerade förpackningslösningar för läkemedel.

Integrated Solutions: Utveckling och tillverkning av avancerade komponenter och delsystem för utvalda elektronikprodukter för konsumenter och till mobiltelefoner.

Inom EMC & Thermal, produkter och system för skärmning.

Industrial Solutions: Utveckling och tillverkning av produkter och produktsystem till kunder inom fordon, hygien, förpackningar, trädgård/skog, möbler och andra utvalda industrisegment.

De tre affärsområdena bygger sin verksamhet på samma byggstenar i form av

ansvarsfullt företagande, bred teknisk kompetens och avancerad produktionsteknik. Genom specialisering inom och anpassning till respektive kundsektor har affärsområdena goda möjligheter att skapa sina egna, optimala förutsättningar för framgång.

Eftersom affärsområdena påverkas på olika sätt av konjunktursvängningar, handelser i omvärlden och marknadsmönster skapas en god balans i koncernen. Medan Medical Solutions verkar på en marknad med långa produktlivscyklar och lågt konjunkturberoende, är Integrated Solutions motsatsen, med korta produktlivslängder och hög projektvolatilitet. Och mittemellan dessa finns Industrial Solutions.

Affärsområdenas verksamhet presenteras mer ingående på sidorna 26-39.

Finansiell översikt

Koncernens omsättning ökade med 51 procent under 2017 och uppgick till 6.720 MSEK (4.447). Justerat för valuta och förvärv ökade omsättningen med 41 procent. Rörelseresultatet (EBITA) ökade till 763 MSEK (457), motsvarande en EBITA-marginal på 11,4 procent (10,3).

Rörelseresultatet (EBIT) uppgick till 749 MSEK (443) efter belastning av 14 MSEK i avskrivningar på immateriella tillgångar som uppkommit i samband med företagsförvärv. EBIT-marginalen var 11,1 procent (10,0). För mer finansiell information, se femårsöversikt på sidan 79.

► Koncernens resultat efter skatt blev 572 MSEK (336). Resultatet per aktie före och efter utspädning var 21,74 SEK (12,77). Justerat resultat per aktie före utspädning, exklusive avskrivningar på immateriella tillgångar från företagsförvärv, uppgick till 22,16 SEK (13,19). Den effektiva skattesatsen var 22 procent (23).

Affärsområdenas omsättning, rörelseresultat och EBITA-marginal 2015 – 2017

MSEK	Omsättning			Rörelseresultat EBITA			EBITA-marginal (%)		
	2017	2016	2015	2017	2016	2015	2017	2016	2015
Medical Solutions	1 955	1 645	1 464	257	216	191	13,1	13,1	13,0
Integrated Solutions	2 810	1 402	2 017	332	131	272	11,8	9,3	13,5
Industrial Solutions	1 968	1 409	1 251	195	134	132	9,9	9,5	10,6
Koncernjust., moderb.	- 13	- 9	- 6	- 21	- 24	- 25	—	—	—
Koncernen totalt	6 720	4 447	4 726	763	457	570	11,4	10,3	12,1

♦ Affärsområde Medical Solutions omsättning ökade till 1.955 MSEK (1.645), justerat för valuta och förvärv var omsättningstillväxten starka 10 procent. Förvärv har bidragit ytterligare med 157 MSEK. Volymerna har ökat inom båda sektorerna Medical Devices och Pharma Packaging, men framförallt inom Medical Devices där upprampning av nya kundprojekt har bidragit positivt. 2017 har präglats av hög projektaktivitet och god projektbeläggning. Rörelseresultatet EBITA ökade till 257 MSEK (216). EBITA-marginalen uppgick till 13,1 procent (13,1). Genomförda förvärv under 2016 utvecklades positivt och enligt plan. Den starka tillväxten under de senaste åren medför att Nolatos bygger ut produktionskapaciteten i Ungern, Sverige och Schweiz.

♦ Affärsområde Integrated Solutions omsättning fördubblades och uppgick till 2.810 MSEK (1.402), justerat för valuta var omsättningstillväxten exceptionellt starka 102 procent. Satsningen på att bredda affärsområdets kund- och produktbas har utvecklats mycket positivt, framförallt för VHP (*Vaporiser Heating Products*). Rörelseresultatet (EBITA) ökade mycket kraftigt och uppgick till 332 MSEK (131). EBITA-marginalen uppgick till starka 11,8 procent (9,3). Höga volymer och därmed högt kapacitetsutnyttjande har påverkat marginalen positivt.

♦ Affärsområde Industrial Solutions omsättning ökade till 1.968 MSEK (1.409), justerat för valuta och förvärv var omsättningstillväxten hela 19 procent. Förvärv har bidragit ytterligare med 288 MSEK. Volymerna har utvecklats positivt inom flertalet produktområden, framförallt inom fordon och hygien. Framflyttade marknadspositioner samt hög fakturering av utvecklingsarbete och produktionsutrustning för kommande produktion har bidragit till den starka tillväxten. Rörelseresultatet (EBITA) ökade till 195 MSEK (134), med en EBITA-marginal om 9,9 procent (9,5). Genomfört förvärv under 2016 utvecklades positivt och enligt plan.

För ytterligare kommentarer till resultatet, se sidan 55 som är en del av förvaltningsberättelsen.

Ansvarsfullt företagande

Nolato har en lång tradition av ansvarsfullt företagande och en av våra grundbultar är att en effektiv och lönsam affärsverksamhet

måste kombineras med god affäretik, ansvar och miljöhänsyn. Strategin för hållbar utveckling bygger på övertygelsen om att ett framtäktat och ansvarsfullt förhållningssätt skapar möjligheter och affärsnytta.

♦ Vi hanterar hållbarhetsfrågorna på ett strukturerat sätt och har integrerat dem i den strategiska planeringen och den dagliga verksamheten.

♦ Vi har satt upp koncernmål inom hållbar utveckling (se sidorna 22–23). Vi har tydliga riktlinjer i form av Nolato Grundbultar, uppförandekod och miljöpolicy.

♦ Vi är sedan 2010 anslutna till *UN Global Compact* och följer de tio principerna kring miljö, mänskliga rättigheter och åtgärder mot korruption. Nolato är kopplade till FN:s Globala Mål för hållbar utveckling.

Hållbarhetsredovisning

Nolato har valt att i förvaltningsberättelsen nedan redovisa ÅRL:s krav 6 kap 1§, enligt rekommendationen i BFN U 98:2, avseende miljöinformation. I enlighet med ÅRL 6 kap 11§ har bolaget valt att upprätta den lagstadgade hållbarhetsrapporten som en från årsredovisningen avskild rapport. Hållbarhetsrapporten finns tillgänglig på bolagets hemsida samtidigt som årsredovisningen.

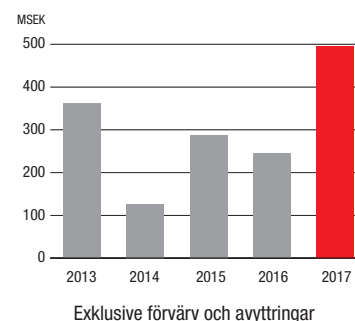
På sidorna 21–25 i årsredovisningen finns översiktlig information om hur hållbarhetsarbetet styrs, följs upp samt hur prestanda utvecklas. En detaljerad beskrivning av hållbarhetsarbetet finns i den separata hållbarhetsredovisningen som finns tillgänglig på www.nolato.se. Hållbarhetsredovisningen är utformad enligt riktlinjerna i *Global Reporting Initiative (GRI G4)*. Koncernens prestanda inom klimatområdet redovisas enligt *Carbon Disclosure Project (CDP)*.

Medarbetare

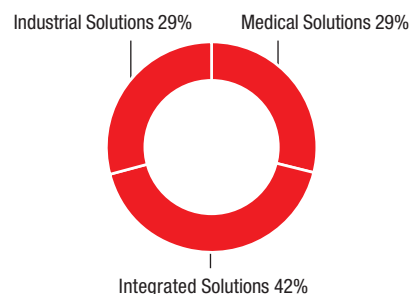
Under 2017 uppgick medelantal anställda i Nolato till 7.249 (6.418). Andelen kvinnor bland koncernens anställda var 45 procent (49). Samtliga enheter är helägda av Nolato och följer fullt ut riktlinjerna i Nolato Grundbultar och uppförandekod. Det praktiska arbetet med personalfrågor i koncernen är decentraliserat. Varje enskilt koncernbolag har därmed ansvar för att hantera frågorna på ett sätt som stämmer överens med koncernens riktlinjer och med respektive lands lagstiftning och kultur.

Samtliga anställda i Nolato har rätt att företrädas av fackföreningar, liksom rätt till kollektivavtal. I Sverige och Kina omfattas

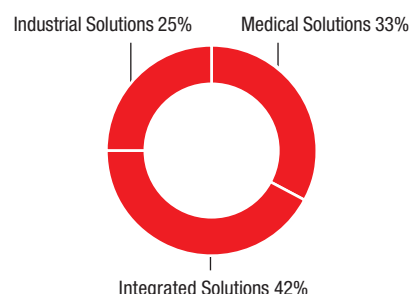
Kassaflöde efter investeringar

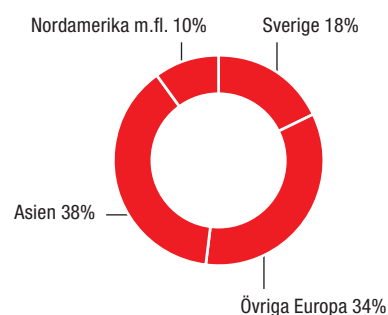
Andel av omsättningen

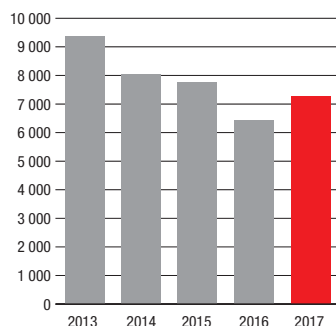
Andel av rörelseresultatet (EBITA)

Omsättningen fördelad geografiskt

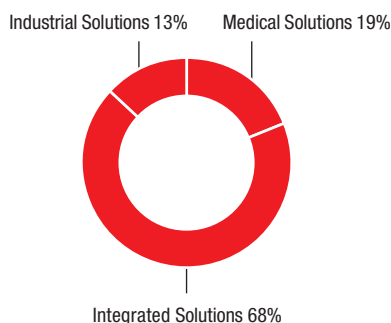

Medelantalet anställda

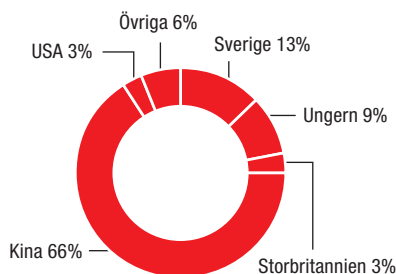
Anställda per affärsområde

Medelantal

Anställda per land

Medelantal

större delen av de anställda av kollektivavtal. Vid enheterna i övriga länder finns inte några fackföreningar eller kollektivavtal, vilket speglar den normala situationen i dessa länder.

I Beijing, Kina, som är koncernens största arbetsplats, med cirka 66 procent av de anställda, har ett *Employee Care Program* införts och utvecklats vidare under 2017. Programmet syftar till att säkerställa goda förhållanden för medarbetarna på arbetsplatsen samt att erbjuda utbildning och intressanta fritidsaktiviteter.

För att snabbt få kännedom om avvikelser mot koncernens uppförandekod, eller andra allvarliga oegentligheter, kan medarbetare slå larm om eventuella oegentligheter utan att riskera repressalier och påtryckningar (*whistleblowing*). Under 2017 rapporterades inga sådana ärenden.

I totalsiffran över medelantalet anställda ingår cirka 3.000 medarbetare i Kina, vilka är anställda genom bemanningsföretag. Denna anställningsform har främst valts för att underlätta verksamhetens omfattande arbete med rekrytering av arbetskraft för olika projekt och därmed undvika att bygga upp en stor egen rekryteringsorganisation. I enlighet med koncernens uppförandekod omfattas dessa medarbetare enligt samma principer som Nolatos övriga anställda i Kina vad gäller lönesättning, förmåner, arbetstid, arbetsmiljö, socialt ansvar etc.

Nolltolerans i etikfrågor

Nolato har nolltolerans kring mutor, korruption och kartellbildning. Vi arbetar därför kontinuerligt med att styra och följa upp koncernenheternas sätt att göra affärer, baserat på riktlinjerna i Nolatos Grundbultar och uppförandekod. Vi är särskilt uppmärksamma på etiska frågor i relationer med affärspartners. Normal affärssed och affärskultur i varje land ska beaktas, men om affärsmetoderna inte stämmer överens med koncernens uppförandekod ska vi avstå från affären eller vidta andra åtgärder. Under 2017 genomfördes en utbildning av chefer, samt medarbetare inom marknadsföring och försäljning, i frågor som rör korruption, kartellbildning och sund affäretik. Med hjälp av checklistor från *Global Compact* genomförs årliga utvärderingar av hur koncernbolagen arbetar för att förebygga korruption. Under 2017 registrerades inga händelser som kan förknippas med korruption och bristande affäretik.

Riktlinjerna i Nolatos uppförandekod gäller även leverantörer och andra samar-

betspartners till Nolato. Under 2017 genomfördes 235 (173) utvärderingar av leverantörernas hållbarhetsarbete. Leverantörerna uppfyllde Nolatos krav på acceptabel eller god nivå. I ett fall avslutades samarbetet beroende på vissa brister.

Miljöfrågor

Tillverkningen av produkter i polymera material förknippas med ett antal betydande miljöaspekter. Några exempel är användningen av material (plaster, silikongummi, metaller), kemikalier (lösningsmedel, lacker, färger), energi och vatten. Utsläpp av klimatpåverkande gaser och lösningsmedel (VOC), samt uppkomsten av olika typer av avfall, är andra viktiga miljöfrågor. Även indirekta miljöaspekter som rör produkter, förpackningar och transporter är betydelsefulla. Inom koncernen är miljöledningssystemet ISO 14001 ett värdefullt verktyg i arbetet med att systematiskt minska miljöpåverkan.

I Sverige är samtliga produktionsenheter utom en anmälningspliktiga enligt miljöbalken. Huvuddelen av koncernens enheter utanför Sverige är tillståndspliktiga eller omfattas av liknande krav enligt respektive lands miljölagstiftning. De tillstånds- och anmälningspliktiga verksamheternas försäljning utgör huvuddelen av koncernens nettoomsättning.

Vid en handfull anläggningar kommer under 2018 rutinmässiga uppdateringar av miljötillstånden att genomföras. I ett par fall föranleds uppdateringarna av expansion av verksamheten. Vi förväntar oss inte några väsentliga legala eller ekonomiska konsekvenser av förnyelsen av miljötillstånden.

I de flesta fall sker regelbunden rapportering till miljömyndigheterna och inspektioner genomförs av tillsynsmyndigheterna. Två mindre överträdelser av miljölagstiftningen registrerades under 2017. Avvikelseerna var av formell karaktär och föranledde endast marginella sanktionskostnader. När det gäller kundernas krav på socialt ansvar och miljö genomfördes under året utvärderingar och revisioner vid 15 av Nolatos verksamheter. Resultaten av utvärderingarna var mycket goda. Tre anläggningar i Kina och en i Malaysia är godkända enligt kraven i Sony Green Partner.

Risker i verksamheten

Ett viktigt inslag i Nolatos strategiska planering är att identifiera möjliga risker i verksamheten, bedöma deras sannolikhet och eventuella konsekvenser samt att minimera den negativa effekt dessa risker skulle

kunna ha för koncernen. De finansiella riskerna hanteras i enlighet med en av styrelsen årligen fastställd finanspolicy. På sidorna 52–53 finns en genomgång av möjliga risker i Nolatos verksamhet samt hur vi hanterar dessa risker.

Ledningssystem

Samtliga av Nolatos produktionsenheter är certifierade enligt kraven i kvalitetssystemet ISO 9001. Närmare 75 procent av enheterna är certifierade enligt branschspecifika ISO-standarder, exempelvis med inriktning på fordonsindustrin (ISO/TS 16949), medicinteknik (ISO 13485), livsmedelsindustrin (ISO 22000) och läkemedelsförpackningar (ISO 15378).

Inom miljö och arbetsmiljö är 95 procent av bolagen certifierade enligt standarden för miljöledning (ISO 14001), närmare 30 procent enligt standarden för arbetsmiljö (OHSAS 18001), samt cirka 10 procent enligt standarden för energiledning (ISO 50001). Standarden för socialt ansvar (ISO 26000) utgör riktlinje för Nolatos arbete inom hållbar utveckling.

Nolatoaktien

Nolato inregistrerades på Stockholmsbörsens OTC-lista 1984. Idag noteras bolagets B-aktier på Nasdaq Stockholm, där Nolato är ett Mid Cap-företag i sektorn Industrials. Bolagets A-aktier är inte noterade.

Aktiekapitalet uppgår till 132 MSEK, fördelat på 26.307.408 aktier. Av dessa är 2.759.400 A-aktier och 23.548.008 B-aktier. A-aktierna berättigar till tio röster och B-aktierna till en röst. Alla aktier har lika rätt till andel i bolagets tillgångar och vinst.

Vid utgången av 2017 hade Nolato 13.947 (11.982) aktieägare. De största ägarna utgörs av familjen Jorlén med 10 procent, familjen Boström och familjen Hamrin med 9 procent, Didner & Gerge Fonder med 8 procent och Lannebo Fonder med 6 procent.

Nolato äger inte några egna aktier i bolaget. Det finns inte några begränsningar på grund av bestämmelser i lag eller bolagsordning som påverkar aktiens överlåtbarhet.

Under 2016 och 2017 erbjöds Nolatos management att förvärva teckningsoptioner som kan medföra förvärv av aktier till en i förväg bestämd kurs.

Koncernen har vid periodens slut två teckningsoptionsprogram Serie 1 och Serie 2. Serie 1 har inlösen från 2019-05-01 till 2019-12-15 och Serie 2 från 2020-05-01 till 2020-12-15. Teckningskurs för Serie 1 är

296,30 kr och för Serie 2 är den 485,10 kr. Programmen har beaktats vid beräkning av antal aktier efter utspädning. Vid full nyteckning ger programmen maximalt 436.700 nya B-aktier.

För ytterligare information om Nolato-aktien, se sidorna 40–41. Aktuell information om aktiekurs och ägare finns alltid på www.nolato.se.

Bolagsstyrning

Grundläggande information om bolagets styrning, styrelse och ledning finns på sidorna 42–46. Nolatos formella bolagsstyrningsrapport finns på www.nolato.se/bolagsstyrning.

Riktlinjer för ersättning

De på senaste årsstämma beslutade riktlinjerna för ersättning till ledande befattningshavare framgår av not 25 på sidan 73. Av denna not framgår även vad som gäller om dessa personer säger upp sig själva eller blir uppsagda av företaget. Dessa riktlinjer utgör i allt väsentligt också styrelsens förslag till riktlinjer för ersättning till ledande befattningshavare som föreslås till årsstämman 2018.

Moderbolaget

Moderbolaget Nolato AB, som inte är rörelsedrivande, är ett holdingbolag med gemensamma funktioner för koncernledning samt finans- och ekonomifunktioner.

Omsättningen uppgick till 50 MSEK (46). Resultatet efter finansiella poster ökade till 275 MSEK (70), främst på grund av högre resultat från andelar i koncernföretag.

Förslag till vinstdisposition

Till årsstämmans förfogande står följande vinstmedel:

Balanserade vinstmedel	482 MSEK
Årets resultat	453 MSEK
Summa	935 MSEK

Styrelsen och verkställande direktören föreslår att dessa medel disponeras på följande sätt:

Utdelas till aktieägarna 12,50 SEK per aktie	329 MSEK
Överföres i ny räkning	606 MSEK
Summa	935 MSEK

Den föreslagna utdelningen är enligt styrelsens uppfattning försvarlig avseende både de krav som typen och storleken av verksamheten samt de risker som förknippas

med den ställer på det egna kapitalet och bolagets kapitalbehov, likviditet och finansiella ställning.

Framtida utveckling

Nolatos finansiella ställning är fortsatt mycket stark, vilket skapar handlingsfrihet och möjligheter att agera, samtidigt som det innebär att bolagets kunder kan känna trygghet i valet av leverantör.

Hög teknisk och affärsmässig kompetens, moderna produktionsenheter, en tydlig hållbarhetsprofil och en kundanpassad geografisk närvaro i Europa, Asien och Nordamerika utgör, tillsammans med den starka finansiella ställningen, att Nolato har en utmärkt plattform för den fortsatta verksamheten.

För 2018 innebär det konkret att fortsätta söka förvärv, gärna i Nordamerika men också kompletterande förvärv på teknologisidan för att kunna bredda vårt erbjudande till kunderna. Inom Integrated Solutions kommer vi att fortsätta arbeta med breddningen av erbjudandet till närliggande produkter med våra integrerade lösningar. Inom Medical Solutions ser vi möjligheter till fortsatt tillväxt genom att investera i nya projekt och kundrelationer. Inom Industrial Solutions kan vi fortsätta tillväxten till nya marknader och även genom förvärv.

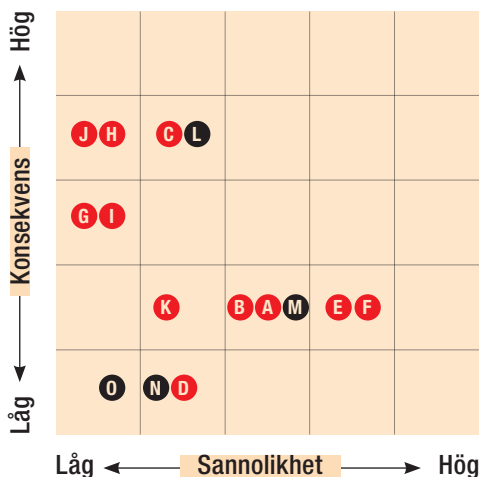
Vi lämnar dock inte någon resultatprognos, då bolaget som underleverantör bedriver en verksamhet som i hög grad är avhängig av kundernas interna beslut och egna kommersiella utveckling. Faktorer hos kunderna som vi på kort sikt inte kan påverka, till exempel framflyttade eller nedlagda projekt, ökade eller minskade försäljningsvolymerna och längre eller kortare produktlivslängd, har därmed stor betydelse för Nolatos omsättning och resultat.

Med de positioner som vi har på marknaden och med de investeringar som vi har genomfört inom respektive affärsområde ska vi kunna fortsätta utveckla Nolato oberoende av konjunkturen. Vi ska fortsätta växa genom att arbeta allt närmare våra kunder för att säkerställa att vi möter deras önskemål och krav.

Möjliga risker i verksamheten

Som ett viktigt inslag i Nolatos strategiska planering ingår att identifiera möjliga risker i verksamheten, bedöma deras sannolikhet och eventuella konsekvenser samt att minimera den negativa effekt dessa risker skulle kunna få för koncernen. De finansiella riskerna hanteras i enlighet med en av styrelsen årligen fastställd finanspolicy.

Diagrammet nedan visar vår bedömning av hur sannolikt det är att en risk inträffar och – om den skulle göra det – vilken påverkan den i så fall skulle bedömas få på Nolatos verksamhet och resultat.

Målsättningen med Nolatos riskhantering

- Att hantera riskerna i koncernens verksamhet samtidigt som möjligheterna till goda affärer stärks.
- Att skapa hög riskmedvetenhet i hela organisationen, från operativa funktioner på bolagsnivå till koncernledning och styrelse.
- Att stötta Nolatos styrelse och koncernledning i riskbedömningar.
- Att genom ett öppet och tillförlitligt flöde av information skapa en grund för kontinuerlig värdering av risker och möjligheter.
- Att bidra till ständiga förbättringar på alla nivåer genom kontinuerlig värdering och övervakning av risker.

Operationella risker

- A Konjunkturrisk
- B Underleverantörsrisk
- C Kundberoende
- D Leverantörsberoende
- E Råvaruprisrisk
- F Energikostnadsrisk
- G Produktionsrisker
- H Egendomsskador och avbrott
- I Juridiska risker
- J Produktansvarrisk
- K Risker inom hållbar utveckling

Finansiella risker

- L Kundkreditrisk
- M Valutarisk
- N Ränterisk
- O Finansierings- och likviditetsrisk

Operativa risker	Riskexponering	Riskhantering
A Konjunkturrisk Risken att en konjunkturedgång får väsentlig påverkan på Nolatos utveckling och resultat.	Verksamheten inom Medical Solutions och Integrated Solutions har tämligen låg känslighet för konjunkturförändringar, medan verksamheten inom Industrial Solutions i stort sett följer industrikonjunkturen i norra Europa.	Genom aktiv marknadsbevakning samt korta beslutsvägar kan snabba beslut tas om att anpassa resurserna på ett tidigt stadium inför en befarad konjunkturedgång.
B Underleverantörsrisk Risken att förändringar hos kunderna får betydande negativ påverkan på Nolatos utveckling och resultat.	Som underleverantör är Nolato i hög grad avhängig kundernas interna beslut och kommersiella utveckling. Faktorer hos kunderna som vi inte kan påverka är till exempel framflyttade eller nedlagda projekt, ökade eller minskade försäljningsvolymerna och längre eller kortare produktivslängd.	Genom aktiv och nära kontakt med kunderna strävar vi efter att tidigt identifiera förändringar och anpassa våra resurser. Inom mobiltelefonverksamheten, som kännetecknas av mycket snabba förändringar vad gäller projektivslängd och volymer, sker all produktion i Asien. Detta innebär hög flexibilitet och därmed goda möjligheter att kostnadseffektivt hantera denna risk.
C Kundberoende Risken att förändringar hos enskilda kunder får betydande negativ påverkan på Nolatos utveckling och resultat.	Beroendet av enskilda kunder är lägst inom Industrial Solutions, vars marknad omfattar ett stort antal kunder. Även Medical Solutions har god riskspridning till ett större antal kunder, medan Integrated Solutions har färre kunder.	Vi strävar efter att bredda kundbas och -erbjudande inom Integrated Solutions.
D Leverantörsberoende Risken att en leverantör inte kan leverera till Nolato i tid eller med rätt kvalitet.	Om en betydande, strategisk leverantör inte uppfyller sina åtaganden kan vi få problem att i vår tur leverera i rätt tid eller med rätt kvalitet till våra kunder.	För insatsvaror och maskinutrustning begränsas risken genom att det finns ett flertal alternativa leverantörer. För leveranser av komponenter ingående i systemprodukter sker normalt val av leverantör tillsammans med vår kund.
E Råvaruprisrisk Risken att en viktig råvara ökar i pris och väsentligt påverkar lönsamheten negativt i olika projekt. I Nolato gäller detta främst olika plastråvaror.	Mängden plastråvara i vår produktion varierar mellan affärsområdena. Inom Integrated Solutions, som har mycket tunnväggiga produkter, utgör plastråvaran enbart 5–15 procent av försäljningspriset, medan motsvarande andel inom Medical Solutions är 20–25 procent och inom Industrial Solutions 25–30 procent.	Vi strävar efter prisjusteringsklausuler i leveransavtal som sträcker sig över längre tid. Inom Integrated Solutions är produktivslängden kort, oftast mindre än ett år, vilket begränsar risken inom detta affärsområde.

F Energikostnadsrisk Risken att kostnaden för energi stiger och väsentligt påverkar lönsamheten på ett negativt sätt. I Nolato gäller detta främst inköp av el.	Koncernens produktion är relativt elintensiv. Under 2017 var koncernens energikostnader 136 miljoner kronor varav 92 procent utgjordes av el.	Risken för negativa följder av stigande elpris hanteras genom att koncernen tecknar fastprisavtal för mellan 20 och 80 procent av de kommande fyra till tolv kvartalens behov.
G Produktionsrisker Risken för betydande leveransförseningar och/eller kvalitetsproblem.	Som underleverantör ska de produkter och komponenter vi tillverkar levereras i enlighet med kundernas specifikationer och kvalitetskrav. Störningar kan framförallt uppstå vid uppstart av projekt men även under löpande produktion.	För att motverka störningar arbetar koncernen med ett väl utvecklat koncept med kompetent personal, kvalitetssäkrings-system, visionövervakning och checklistor. Alla produktionsenheter är certifierade enligt ISO 9001. Flertalet är därutöver även certifierade enligt branschspecifika standarder som ISO/TS 16949 (fordonsindustrin) och ISO 13485 (medicinteknik).
H Egendomsskador och avbrott Risken för negativ påverkan på resultat och kundförtroende till följd av brand, explosion, naturkatastrof, maskinskada etc.	Större egendomsskada på byggnad eller produktionsutrustning kan leda till produktionsbortfall som kan påverka koncernens resultat. Våra basteknologier finns på flertalet produktionsenheter i koncernen, vilket gör det möjligt att flytta produktion från en drabbad enhet till en annan enhet vid avbrott och därmed lindra effekten av skadan.	Alla enheter ska följa Nolatos riskhanteringsmanual för att uppnå föreskriven risknivå och därmed minska risken för betydande skador och skapa hög leveranssäkerhet. I riskmanualen ges även riktlinjer för koncernens sakförsäkringar. Externa riskingenjörer besiktigar produktionsenheterna enligt ett rullande schema för att kontrollera att riskerna hanteras i linje med manualen.
I Juridiska risker Risken för väsentliga tvister med olika externa intressenter.	Juridiska risker kan främst uppstå i samband med leveranser av produkter. Det kan röra sig om kvalitets- och ansvarsfrågor samt immaterialrättsliga frågor.	För att förebygga tvister samarbetar Nolato med externa jurister och konsulter kring juridiska frågor, till exempel vid avtal med kunder och leverantörer. Internt finns policies och regelverk kring vilka avtal som respektive befattningshavare får teckna.
J Produktansvarsrisk Risken för att felaktigheter i en produkt tillverkad av Nolato skulle leda till väsentliga finansiella krav på koncernen.	Konstruktionsansvaret för produkter och komponenter ligger i de flesta fall hos kunderna. Normalt begränsas därför Nolatos risk till rena tillverkningsfel.	Koncernen arbetar med ett väl utvecklat koncept med kompetent personal, kvalitetssäkringssystem och checklistor. I många fall sker övervakning in-line med automatiska visionsystem. Alla produktionsenheter är certifierade enligt ISO 9001. Flertalet är därutöver även certifierade enligt branschspecifika standarder som ISO/TS 16949 (fordonsindustrin) och ISO 13485 (medicinteknik).
K Risker inom hållbar utveckling Risken för väsentliga miljöskador, vilket skulle kunna leda till kostnader eller ha negativ inverkan på Nolatos rykte. Risken att koncernen skulle få väsentligt ökade kostnader eller negativ publicitet på grund av händelser rörande medarbetare, affäretik eller andra områden inom socialt ansvar.	Nolatos verksamhet innebär inte någon väsentlig miljöpåverkan genom risk för utsläpp till luft, vatten och mark. Nolato har större enheter i Sverige, Ungern, Storbritannien, Schweiz, USA och Kina. Merparten av våra medarbetare är verksamma utanför Sverige. Koncentrationen till Asien innebär en förhöjd risk inom vad gäller arbetsförhållanden och affäretik (korruption).	Produktionsenheterna har de miljötillstånd som krävs av myndigheterna och uppfyller kraven i annan relevant lagstiftning inom miljöområdet. Samtliga enheter utom två nyligen förvärvade bolag är certifierade enligt ISO 14001. Regelbundna riskbedömningar görs för att identifiera nya risker och/eller kostnader inom miljöområdet. Samtliga större enheter är helägda av Nolato, vilket underlättar koncernens styrning inom hållbar utveckling. Nolato har stort fokus på att i samtliga enheter skapa goda arbetsförhållanden för medarbetarna. I Beijing finns en speciell grupp som arbetar med frågor som är specifika för Kina. Verksamheterna i Beijing är certifierade enligt OHSAS 18001. Nolato har nolltolerans kring mutor, korruption och kartellbildning. Nolatos grundläggande värderingar och uppförandekod kommuniceras kontinuerligt med de anställda. Whistleblowing tillämpas inom koncernen. Leverantörerna utvärderas regelbundet via revisioner och frågeformulär.

Finansiella risker *	Riskexponering	Riskhantering
L Kundkreditrisk Risken för att en större kund ska hamna på obestånd och inte kunna betala utförda beställningar.	Inom Industrial Solutions och Medical Solutions begränsas risken genom att försäljningen äger rum i ett stort antal länder och till ett stort antal kunder, varigenom en riskspridning uppnås. Inom Integrated Solutions finns färre kunder. Skulle någon av koncernens större kunder drabbas av ekonomiska problem, kan det uppstå kundförluster i koncernen med betydande belopp. Koncernens maximala exponering av kundfordringar uppgick vid utgången av året till 1.128 MSEK (samtliga fordringar hos samtliga kunder).	Koncernens intäkter kommer till övervägande del från medelstora och stora globala kundkoncerner, vilket minskar risken för kreditförluster, men eliminerar den inte. Nolato följer kontinuerligt utvecklingen av förfallna fordringar samt större kunders finansiella ställning.
M Valutarisk Risken att förändringen mellan olika valutor får väsentlig negativ påverkan på Nolatos utveckling och resultat. Risken består av transaktionsexponering, som härrör från inköp och försäljning i olika valutor, och omräkningsexponering, som härrör från omräkningen av de utländska dotterbolagens tillgångar, skulder och resultat till svenska kronor.	Vid utgången av året fanns bedömda nettoflöden i utländsk valuta om 239 MSEK, varav 44 procent var säkrade. Därmed var 133 MSEK av bedömt nettoflöde osäkrat och en förändring av den svenska kronan med ± 5 procent skulle påverka koncernens resultat med 7 MSEK. Koncernen har 998 MSEK i utländska nettotillgångar, huvudsakligen i Kina, Ungern och Storbritannien. En förstärkning av den svenska kronan med 5 procent skulle påverka nettotillgångarna i koncernen med 50 MSEK.	Nolato valutasäkrar på kort sikt en del av koncernens bedömda nettoexponering i utländsk valuta för att utjämna resultatfluktuationer. Se tabell i not 28 på sidan 76.
N Ränterisk Risken att koncernens räntenetto försämrats väsentligt vid förändrade marknadsräntor.	Räntebärande skulder uppgick vid årsskiftet till 822 MSEK. En ökning av räntenivån med 1 procentenhet skulle innebära ökade årliga räntekostnader med 8 MSEK. Vid årsskiftet uppgick koncernens finansiella nettoskuld till 153 MSEK.	För att begränsa ränterisken ska den del av de räntebärande skulderna som överstiger 400 MSEK ha en förfallostruktur avseende räntebindning enligt följande: Lån med löptid upp till ett år ska utgöra 35 – 65 procent. Lån med löptid över ett år ska utgöra 35 – 65 procent.
O Finansierings- och likviditetsrisk Risken att koncernen ska få problem med tillgången till kapital.	Totalt beviljade kreditlöften i koncernen uppgår till 1.268 MSEK (1.085). Av dessa löper 463 MSEK till och med 2021-09-27 och 600 MSEK till och med 2022-04-24. Övriga kreditlöften om 205 MSEK (108) har löptider mellan 2018 och 2023.	För att upprätthålla finansiell flexibilitet och för att kunna tillgodose koncernens kapitalbehov avtalas kontinuerligt lånemöjligheter.

* Den finansiella riskhanteringen beskrivs detaljerat i not 28 på sidorna 75–77.

Koncernens resultaträkning

MSEK	Not	2017	2016
Nettoomsättning	3	6 720	4 447
Kostnad för sålda varor	4, 5	– 5 642	– 3 733
Bruttoresultat		1 078	714
Försäljningskostnader	5	– 116	– 115
Administrationskostnader	5	– 205	– 170
Övriga rörelseintäkter och rörelsekostnader, netto	6	– 8	14
		– 329	– 271
Rörelseresultat		749	443
Finansiella intäkter	7	3	3
Finansiella kostnader	7	– 21	– 8
		– 18	– 5
Resultat efter finansiella poster		731	438
Skatt	8	– 159	– 102
Årets resultat hänförligt till moderbolagets aktieägare		572	336
Resultat per aktie, före och efter utspädning (SEK)	9	21,74	12,77

Koncernens totalresultat

MSEK	2017	2016
Årets resultat hänförligt till moderbolagets aktieägare	572	336
Övrigt totalresultat		
<i>Poster som inte kan överföras till periodens resultat</i>		
Omvärderingar av förmånsbestämda pensionsplaner	16	8
Skatt hänförligt till poster som inte kan återföras till periodens resultat	– 2	– 2
	14	6
<i>Poster som har omförts eller kan omföras till periodens resultat</i>		
Årets omräkningsdifferenser vid omräkning av utländska verksamheter	– 6	12
Årets förändringar i verkligt värde på kassaflödessäkringar	3	– 2
Skatt hänförligt till förändringar i verkligt värde på kassaflödessäkringar	– 1	—
	– 4	10
Summa övrigt totalresultat, netto	10	16
Årets totalresultat hänförligt till moderbolagets aktieägare	582	352

Kommentarer till koncernens resultaträkning

Nettoomsättning

Koncernens nettoomsättning under 2017 uppgick till 6.720 MSEK (4.447), vilket är en ökning med 51 procent. Justerat för valuta och förvärv ökade omsättningen med 41 procent.

Medical Solutions omsättning ökade med 19 procent till 1.955 MSEK (1.645). Justerat för valuta och förvärv ökade omsättningen med starka 10 procent. Förvärv har bidragit ytterligare med 157 MSEK. Volymerna har ökat inom båda sektorerna Medical Devices och Pharma Packaging, men framförallt inom Medical Devices där upprampning av nya kundprojekt har bidragit positivt. 2017 har präglats av hög projektaktivitet och god projektbeläggning.

Integrated Solutions omsättning fördubblades och uppgick till 2.810 MSEK (1.402). Justerat för valuta ökade omsättningen med exceptionellt starka 102 procent. Satsningen på att bredda affärsområdets kund- och produktbas har utvecklats mycket positivt, framförallt för produktområdet VHP (*Vaporiser Heating Products*).

Industrial Solutions omsättning ökade till 1.968 MSEK (1.409), vilket är en ökning med 40 procent. Justerat för valuta och förvärv ökade omsättningen med hela 19 procent. Volymerna har utvecklats positivt inom flertalet produktområden, framförallt inom fordon och hygien. Framflyttade marknadspositioner samt hög fakturering av utvecklingsarbete och produktionsutrustning för kommande produktion har bidragit till den starka tillväxten. Förvärv har bidragit med 288 MSEK.

Bruttoresultat

Bruttoresultatet uppgick till 1.078 MSEK (714) och påverkades positivt av högre omsättning och marginal. Samtliga affärsområden har ökat omsättningen och bidragit. Integrated Solutions marginal har ökat och uppgick till starka 11,8 procent (9,3). Höga volymer och högt kapacitetsutnyttjande har påverkat marginalen positivt. Medical Solutions marginal var oförändrad medan Industrial Solutions marginal ökade från 9,5 procent 2016 till 9,9 procent 2017.

Kostnaderna för sålda varor består av produktionskostnader för material och löner i tillverkningen samt övriga produktionskostnader. I procent av omsättningen var bruttomarginalen i princip oförändrad på 16,0%.

De totala avskrivningarna ökade och uppgick till 231 MSEK (193). De utgörs till största delen av avskrivningar på anläggningstillgångar i produktionen, vilka ingår i kostnad för sålda varor i resultaträkningen med 213 MSEK (177). Övriga avskrivningar är framförallt avskrivningar på immateriella tillgångar som uppkommit i samband med företagsförvärv. Ökningen av avskrivningarna beror på de satsningar som koncernen genomfört de senaste åren i utbyggnad av produktionskapaciteten, med högre investeringar än avskrivningar.

Försäljnings- och administrationskostnader

Försäljnings- och administrationskostnader ökade något jämfört med 2016 och uppgick till 321 MSEK (285). Kostnaderna består av personalkostnader och övriga kostnader för försäljningsorganisationen samt administrativa funktioner. I försäljningskostnaderna ingår också kostnader för avskrivningar på immateriella tillgångar från företagsförvärv med 14 MSEK (14). De utgörs av avskrivningar av så kallade kundrelationer som åsatts värde i förvärvsanalysen i samband med förvärv.

Övriga rörelseintäkter och rörelsekostnader

Övriga rörelsekostnader har ökat på grund av ökade netto negativa valutaeffekter.

Rörelseresultat

Rörelseresultatet uppgick till 749 MSEK (443). Ökningen beror på högre resultat för samtliga affärsområden, men med mycket kraftig ökning för Integrated Solutions.

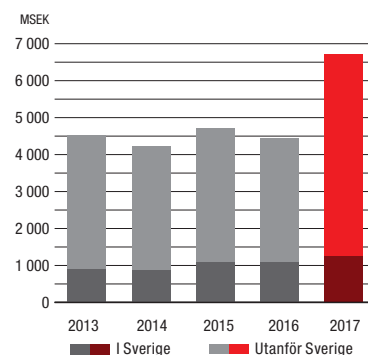
Finansnetto

Finansnettot under 2017 minskade jämfört med 2016 med netto 13 MSEK, på grund av högre räntekostnader och negativ valutapåverkan. Resultat efter finansnetto uppgick till 731 MSEK (438).

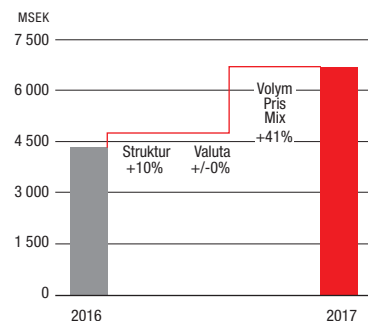
Resultat efter skatt

Resultatet efter skatt uppgick till 572 MSEK (336) och resultatet per aktie före och efter utspädning uppgick till 21,74 SEK (12,77). Den effektiva skattesatsen var 22 procent (23). Den något lägre skattesatsen beror framförallt på ökad andel intjäning i länder med lägre skattesats.

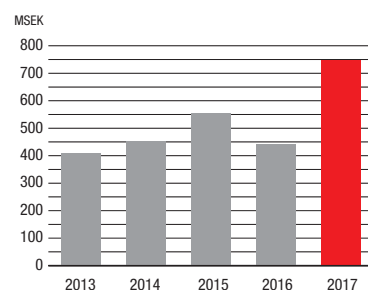
Omsättning

Omsättningsförändring

Rörelseresultat (EBIT)

Koncernens balansräkning

MSEK	Not	2017	2016
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar	10	813	849
Materiella anläggningstillgångar	11	1 243	1 205
Långfristiga finansiella tillgångar	12	2	2
Övriga långfristiga fordringar		1	1
Uppskjuten skattefordran	8	52	46
Summa anläggningstillgångar		2 111	2 103
Omsättningstillgångar			
Varulager	13	530	393
Kundfordringar	12	1 128	819
Aktuella skattefordringar		16	29
Övriga kortfristiga tillgångar	14	290	159
Övriga kortfristiga finansiella tillgångar	12	8	10
Likvida medel	12	669	411
Summa omsättningstillgångar		2 641	1 821
Summa tillgångar		4 752	3 924
Eget kapital och skulder			
Eget kapital hänförligt till moderföretagets aktieägare	15		
Aktiekapital		132	132
Övrigt tillskjutet kapital		228	228
Andra reserver	16	101	105
Balanserade vinstmedel		1 698	1 385
Summa eget kapital		2 159	1 850
Långfristiga skulder			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	18	184	202
Långfristiga finansiella skulder	17	487	517
Uppskjuten skatteskuld	8	103	88
Övriga avsättningar	19	87	85
Summa långfristiga skulder		861	892
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder	17	666	583
Aktuella skatteskulder		56	10
Övriga kortfristiga finansiella skulder	17	151	104
Övriga kortfristiga skulder	20	859	485
Summa kortfristiga skulder		1 732	1 182
Summa skulder		2 593	2 074
Summa skulder och eget kapital		4 752	3 924

Kommentarer till koncernens balansräkning

Tillgångar

Anläggningstillgångarna ökade marginellt, då nettoinvesteringarna i materiella anläggningstillgångar var högre än årets avskrivningar på 231 MSEK. Nettoinvesteringarna uppgick till 275 MSEK, exklusive förvärv. Under året har investeringar framförallt gjorts för expansion inom Medical Solutions och Industrial Solutions, där produktionsanläggningar utökats tillsammans med ökad maskinkapacitet. Övriga förändringar av anläggningstillgångar består bland annat av omräkningseffekter av tillgångar i utländska bolag.

Omsättningstillgångarna ökade med 820 MSEK. Balansposterna varulager och övriga fordringar ökade kraftigt. Även posten övriga kortfristiga tillgångar ökade. Dessa ökningarna var framförallt en effekt av den kraftiga tillväxten som koncernen haft under 2017. Likvida medel ökade genom det positiva kassaflödet och uppgick till 669 MSEK (411).

Eget kapital

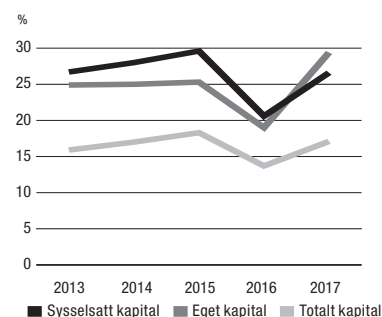
Årets totalresultat 2017 på 582 MSEK, som består av resultatet efter skatt samt valuta-effekter från omräkningsdifferenser och omvärdering av förmånsbestämda pensionsplaner, har ökat det egna kapitalet. Utdelning har utbetalats med 276 MSEK och därmed minskat det egna kapitalet. Avkastningen på det egna kapitalet uppgick till 29,4 procent (19,0) och ökade på grund av det kraftigt högre resultatet jämfört med 2016.

Skulder

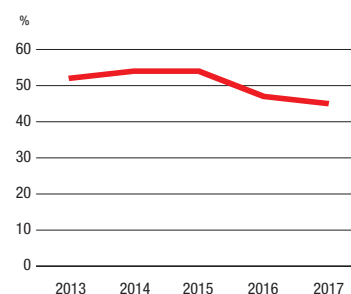
Ej räntebärande skulder och avsättningar ökade med 516 MSEK till 1.771 MSEK. Dessa ökningarna var framförallt en effekt av den kraftiga tillväxten koncernen haft under 2017. Det totala genomsnittliga rörelsekapitalbehovet i förhållande till omsättningen uppgick till 5,3 procent (5,9). Det högre resultatet innebar, samtidigt som genomsnittligt sysselsatt kapital ökat relativt mindre, att avkastningen på sysselsatt kapital ökade till 26,6 procent (20,6).

Räntebärande skulder och avsättningar var i princip oförändrade och uppgick till 822 MSEK (819). Räntebärande skulder till kreditinstitut ökade till 638 MSEK (617) och räntebärande pensionsskulder minskade till 184 MSEK (202). Förändringen av räntebärande skulder var relativt liten och en normal fluktuation i finansieringen. Pensionsskulderna minskade framförallt som en effekt av något högre diskonteringsränta. Räntebärande tillgångar uppgick till 669 MSEK (411) och därmed uppgick den finansiella nettoskulden till 153 MSEK (408). Under andra kvartalet har ett av koncernens kreditavtal förlängts och utökats. Nolato har därefter långsiktiga kreditavtal mellan fyra och fem år på totalt cirka 1,1 miljarder. Ytterligare finns kortfristiga finansiella kreditramar om cirka 200 MSEK. Låneavtalens kreditramar är framförallt en beredskap för kapitalbehov i samband med eventuella framtida förvärv.

Avkastning

Soliditet

MSEK	Hänförligt till moderbolagets aktieägare					
	Aktiekapital	Övrigt tillskj. Kapital	Säkringsreserv	Omräkningsreserv	Balanserade vinstmedel	Summa eget kapital
Ingående balans per 1 januari 2016	132	228	—	95	1 304	1 759
Årets resultat	—	—	—	—	336	336
Årets övrigt totalresultat	—	—	-2	12	6	16
Årets totalresultat	—	—	-2	12	342	352
Utdelning avseende 2015	—	—	—	—	-263	-263
Teckningsoptioner ingående i incitamentsprogram (Serie 1)	—	—	—	—	2	2
Utgående balans per 31 december 2016	132	228	-2	107	1 385	1 850
Ingående balans per 1 januari 2017	132	228	-2	107	1 385	1 850
Årets resultat	—	—	—	—	572	572
Årets övrigt totalresultat	—	—	2	-6	14	10
Årets totalresultat	—	—	2	-6	586	582
Utdelning avseende 2016	—	—	—	—	-276	-276
Teckningsoptioner ingående i incitamentsprogram (Serie 2)	—	—	—	—	3	3
Utgående balans per 31 december 2017	132	228	—	101	1 698	2 159

Koncernens kassaflödesanalys

MSEK	Not	2017	2016
	23		
Den löpande verksamheten			
Rörelseresultat		749	443
<i>Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet:</i>			
Av- och nedskrivningar		231	193
Avsättningar		10	6
Orealiserade valutakursdifferenser		—	4
Övriga poster		2	2
Pensionsutbetalningar		– 5	– 5
Erhållen ränta		3	3
Erlagd ränta		– 13	– 7
Realiserade valutakursdifferenser		16	– 13
Betald inkomstskatt		– 94	– 119
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital		899	507
Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital			
Förändringar av varulager		– 146	– 31
Förändringar av kundfordringar		– 324	134
Förändringar av leverantörsskulder		96	– 118
Övriga förändringar i rörelsekapital		248	– 26
		– 126	– 41
Kassaflöde från den löpande verksamheten		773	466
Investeringsverksamheten			
Förvärv av immateriella anläggningstillgångar		– 5	—
Förvärv av materiella anläggningstillgångar		– 274	– 223
Förvärv av rörelse, exklusive likvida medel	23, 29	—	– 398
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		2	2
Kassaflöde från investeringsverksamheten		– 277	– 619
Kassaflöde före finansieringsverksamheten		496	– 153
Finansieringsverksamheten			
Upptagna lån	23	151	485
Amortering av lån	23	– 102	– 65
Inbetalda teckningsoptioner i incitamentsprogram		5	—
Utbetald utdelning		– 276	– 263
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		– 222	157
Årets kassaflöde		274	4
Likvida medel vid årets början		411	403
Valutakursdifferens i likvida medel		– 16	4
Likvida medel vid årets slut		669	411

Kommentarer till koncernens kassaflödesanalys

Kassaflöde från den löpande verksamheten

Kassaflödet före investeringar ökade till 773 MSEK (466). Det kraftigt högre resultatet har påverkat kassaflödet positivt. Förändringen i rörelsekapital var negativ med 126 MSEK (-41).

Kassaflöde från investeringsverksamheten

Kassaflödespåverkande nettoinvesteringar uppgick till 277 MSEK (221, exklusive förvärv). Under 2016 uppgick investeringarna för förvärv till 398 MSEK, exklusive likvida medel. Totala kassaflödesmässiga nettoinvesteringar uppgick till 277 MSEK (619 inklusive förvärv). Investeringarna i materiella anläggningstillgångar bestod framförallt av maskiner och inventarier samt pågående nyanläggningar men även till mindre del av investeringar i byggnader och mark i samband med ny- och tillbyggnad av fabriker. Kassaflödespåverkande nettoinvesteringar exklusive förvärv och avyttringar är fördelade på koncernens affärsområden med 110 MSEK (112) inom Medical Solutions, 23 MSEK (22) inom Integrated Solutions samt 143 MSEK (87) inom Industrial Solutions. För Medical Solutions har investeringarna främst utgjorts av ytterligare maskinkapacitet, framförallt för nya kundprojekt. Integrated

Solutions investeringar har i huvudsak utgjorts av tekniksatsningar, samt ytterligare maskinkapacitet i Kina. Industrial Solutions har genomfört investeringar för ytterligare maskinkapacitet för nya projekt.

Investeringar (netto)	2017	2016
Immateriella anläggningstillgångar	5	—
Byggnader och mark	5	8
Maskiner och inventarier	159	120
Pågående nyanläggningar	108	93
Summa investeringar	277	221

Kassaflödespåverkande, exklusive förvärv och avyttringar

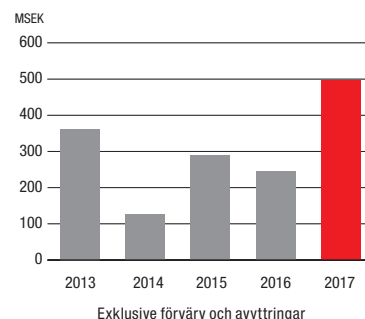
Kassaflöde efter investeringsverksamheten

Kassaflödet efter investeringar uppgick till 496 MSEK (245, exklusive förvärv). Inklusive förvärv uppgick kassaflödet till 496 MSEK (-153).

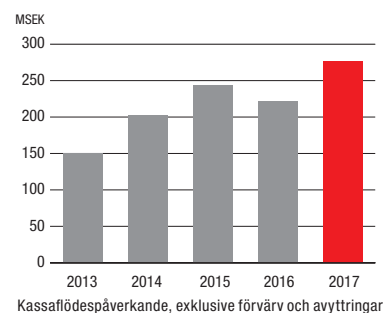
Kassaflöde från finansieringsverksamheten

Finansieringsverksamheten beskriver koncernens finansiering samt utdelning till aktieägarna och uppgick till netto -222 MSEK (+157). Den består av netto upptagna lån med 49 MSEK (420), inbetalda teckningsoptioner i incitamentsprogram med 5 MSEK (0) samt utbetald utdelning om -276 MSEK (-263).

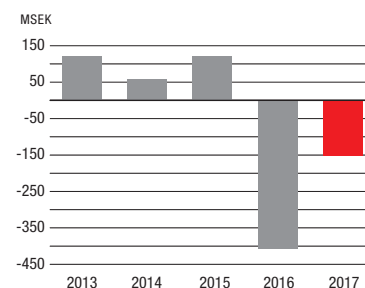
Kassaflöde efter investeringar

Investeringar

Finansiell nettoskuld (-) nettotillgång (+)

Noter till koncernens finansiella rapporter

Not 1 Allmän information

Nolato är en högteknologisk utvecklare och tillverkare av polymera produktsystem till ledande kunder inom bland annat medicinteknik, telekom, hygien, fordon och andra utvalda industri segment.

Moderbolaget Nolato AB med organisationsnummer 556080-4592 är ett publikt aktiebolag som är registrerat i och har säte i Torekov, Sverige. Adressen till huvudkontoret är Nolato AB, 269 04 Torekov.

Nolatos B-aktier är noterade på Nasdaq Stockholm, där Nolato är ett Mid Cap-företag i sektorn Industrials.

Not 2 Redovisnings- och värderingsprinciper

Överensstämmelse med normgivning och lag

Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med International Financial Reporting Standards (IFRS) utgivna av International Accounting Standards Board (IASB) såsom de antagits av EU, samt tolkningsuttalanden från IFRS Interpretations Committee. Vidare har Rådet för finansiell rapportering rekommenderat RFR 1 Kompletterande redovisningsregler för koncerner tillämpats.

Moderbolaget tillämpar samma redovisningsprinciper som koncernen utom i de fall som anges under avsnittet "Moderbolagets redovisningsprinciper".

Väsentliga tillämpade redovisningsprinciper

De nedan angivna redovisningsprinciperna har, med de undantag som närmare beskrivs, tillämpats konsekvent på samtliga perioder som presenteras i koncernens finansiella rapporter. Redovisningsprinciperna har konsekvent tillämpats av koncernens företag. Vidare har jämförelsetal i de fall där principerna förändrats omklassificerats för att överensstämma med presentationen i innevarande års finansiella rapporter beskrivet enligt nedan.

Ändrade redovisningsprinciper för koncernen

Ingen av de ändringar och tolkningar av befintliga standarder som ska tillämpas från och med räkenskapsåret som började den 1 januari 2017 har haft någon väsentlig inverkan på koncernens finansiella rapporter.

Nya IFRS och tolkningar som ännu inte börjat tillämpas

IASB och IFRS Interpretations Committee har utgivit nya standarder och uttalanden som träder i kraft för räkenskapsår som inleds den 1 januari 2018 eller senare. Nyheter eller ändringar med framtida tillämpning planeras inte att tillämpas i förtid.

Nedan beskrivs de IFRS som kan komma att påverka koncernens eller moderbolagets finansiella rapporter. Inga av de övriga nya standarder eller tolkningar som IASB har publicerat förväntas ha någon påverkan på koncernens eller moderbolagets finansiella rapporter.

IFRS 9 Finansiella instrument med tillämpning för räkenskapsår som påbörjas tidigast den 1 januari 2018, kommer inte att få någon väsentlig kvantitativ påverkan på koncernens redovisning av finansiella instrument.

IFRS 15 Revenue from Contracts with Customers träder i kraft den 1 januari 2018. Under 2016 genomförde Nolato en djupare analys av större kundavtal inom koncernens tre affärsområden; Medical Solutions, Integrated Solutions och Industrial Solutions. Nolato har i denna analys gått igenom ingående prestationsåtaganden och hur dessa uppfylls. Nolato har värderat och fastställt transaktionspriser inklusive allokering till prestationsåtaganden. Denna analys har inte bedömts medföra något behov av att ändra nuvarande principer för redovisning av intäkter från avtal med kunder. Kvalitativt så kommer standarden att påverka Nolatos redovisnings- och värderingsprinciper i kommande årsredovisning vad gäller intäktsredovisning.

IFRS 16 Leases ersätter IAS 17 från och med 1 januari 2019. Standarden tar bort uppdelningen av leasingavtal i antingen operationell eller finansiell leasing för leasetagaren, vilket krävs i IAS 17, och introducerar istället en gemensam modell för redovisning av all leasing. I denna modell ska leasetagaren redovisa (a) tillgångar och skulder för alla leasingavtal med längre hyrestid än 12 månader, med undantag för tillgångar av lågt värde, och (b) avskrivning av leasade tillgångar skilt från skuldräntan på leasing i resultaträkningen. Koncernen redogör för sina leasingåtaganden i not 17. Under 2017 har en utredning påbörjats för hur IFRS 16 kommer att påverka de finansiella rapporterna i koncernen.

Presentationsgrund

Moderbolagets funktionella valuta är svenska kronor som även utgör rapporterings-

valutan för moderbolaget och för koncernen. Det innebär att de finansiella rapporterna presenteras i svenska kronor. Samtliga belopp anges i miljoner kronor om inte annat anges.

Tillgångar och skulder är redovisade till historiska anskaffningsvärden, förutom vissa finansiella tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde. I Nolato består dessa av valutaderivat som värderas till verkligt värde. Anläggningstillgångar och långfristiga skulder består i allt väsentligt enbart av belopp som förväntas återvinnas eller betalas efter mer än tolv månader räknat från balansdagen. Omsättningstillgångar och kortfristiga skulder består i allt väsentligt enbart av belopp som förväntas återvinnas eller betalas inom tolv månader räknat från balansdagen. Kvittning av fordringar och skulder och av intäkter och kostnader görs endast om detta krävs eller uttryckligen tillåts.

Att upprätta de finansiella rapporterna i enlighet med IFRS kräver att företagsledningen gör bedömningar och uppskattningar samt gör antaganden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen av tillgångar, skulder, intäkter och kostnader. Uppskattningarna och antagandena är baserade på historiska erfarenheter och ett antal andra faktorer som under rådande förhållanden synes vara rimliga. Verkliga utfallet kan avvika från dessa uppskattningar och bedömningar. Uppskattningarna och antagandena ses över regelbundet. Ändringar av uppskattningar redovisas i den period ändringen görs om ändringen endast påverkat denna period, eller i den period ändringen görs och framtida perioder om ändringen påverkar både aktuell period och framtida perioder.

För att förtydliga och underlätta för läsaren har redovisningsprinciperna flyttats till inledningen av respektive not. De redovisningsprinciper som saknar en specifik not återfinns i not 2. I de fall där det förekommer uppskattningar och bedömningar flyttats till respektive not.

Konsolideringsgrund

Dotterföretag är företag som står under ett bestämmande inflytande från Nolato AB. Bestämmande inflytande föreligger om Nolato AB har inflytande över investeringsobjektet, är exponerad för eller har rätt till rörlig avkastning från sitt engagemang samt kan använda sitt inflytande över investeringen till att påverka avkastningen. Vid bedömningen om ett bestämmande inflytande föreligger, beaktas potentiella röstberättigande aktier samt om de facto control föreligger.

För samtliga av gruppens dotterföretag existerar kontroll genom 100-procentigt ägarskap.

Koncernredovisningen är upprättad enligt IFRS 3 Rörelseförvärv och med tillämpning av förvärvsmetoden. Denna metod innebär att eget kapital i koncernen omfattar eget kapital i moderbolaget och den del av eget kapital i dotterföretagen som tillkommit efter förvärvet. Skillnaden mellan anskaffningsvärdet för aktierna i ett dotterföretag och detta företags egna kapital vid förvärvstillfället, justerat i enlighet med koncernens redovisningsprinciper, har fördelats på verkligt värde värderade tillgångar och skulder som övertagits vid förvärvet. Transaktionskostnader vid förvärv redovisas i årets resultat enligt IFRS 3 för koncernen. Belopp som inte kan fördelas redovisas som goodwill. Koncerninterna transaktioner och balansposter samt orealiserade vinster/förluster på transaktioner mellan koncernföretag elimineras. Redovisningsprinciperna för dotterföretag har i förekommande fall ändrats för att garantera en konsekvent tillämpning av koncernens redovisningsprinciper.

Omräkning av utländsk valuta

Poster som ingår i de finansiella rapporterna för de olika enheterna i koncernen är värderade i den valuta som används i den ekonomiska miljö där respektive företag huvudsakligen är verksam. I koncernredovisningen används SEK, som är moderföretagets funktionella valuta och rapportvaluta. I dotterbolagen används respektive lands lokala valuta som rapporteringsvaluta, vilket har ansetts utgöra funktionell valuta.

Transaktioner i utländsk valuta omräknas till den funktionella valutan enligt de valutakurser som gäller på transaktionsdagen. Valutakursvinster och -förluster som uppkommer vid betalning av sådana transaktioner och vid omvärdering av monetära tillgångar och skulder i utländsk valuta till balansdagens kurs, redovisas i årets resultat.

Resultat och finansiell ställning för alla koncernföretag, omräknas till koncernens rapportvaluta enligt följande:

- tillgångar och skulder omräknas till balansdagskurs
- intäkter och kostnader omräknas till genomsnittlig valutakurs under räkenskapsåret
- valutakursdifferenser som uppstår vid omräkning av utländska verksamheter redovisas som årets omräkningsdifferenser i övrigt totalresultat.

Intäktsredovisning

Nolatos intäkter drivs i huvudsak från försäljning av produkter som tagits fram genom utveckling tillsammans med våra kunder. Kundavtalen är i allt väsentligt uppdelade i två separata delar; 1) framtagandet av produktionsverktyg och 2) serieproduktion av tillhörande produkter. Produktionsverktygen anses vara en mindre separat prestation och faktureras kunden innan eventuell serieproduktion startas. Kunden kan även välja att efter färdigutvecklat produktionsverktyg tillsammans med Nolato, anlita annan leverantör för kommande serieproduktion. Produktlivscyklerna varierar i våra affärsområden, där Medical Solutions och Industrial Solutions generellt har längre cykler (ca 7–15 år) än Integrated Solutions (ca 1–5 år).

Intäkter från Nolatos huvudsakliga kontraktstillverkning av produkter, baserat på specifikationer som faststälts och ägs av kunderna, redovisas när huvudsakligen alla risker och rättigheter som är förknippade med att ägandet övergått till köparen, vilket normalt inträffar i samband med att leverans har skett. Produktintäkterna redovisas till det verkliga värdet av vad som erhållits eller kommer att erhållas med avdrag för eventuella lämnade rabatter.

Nolato särredovisar sedan tidigare i årsredovisningen de ingående och utgående balanserna för kundfordringar, avtalstillgångar och avtalsskulder. Avtalstillgångar för pågående utveckling av nya produkter tillsammans med kunderna finns upptagna bland förutbetalda kostnader och upplupna intäkter. Avtalsskulder för pågående utveckling av nya produkter tillsammans med kunderna finns upptagna bland förskott från kunder.

Tidsramar för när en avtalstillgång omklassificeras till en kundfordran eller redovisas som en intäkt som härrör från en avtalsskuld, skiljer sig åt bland våra affärsområden.

Nolato åtar sig normalt alltid ett tillverkningsansvar medan kunden normalt åtar sig ett konstruktionsansvar.

Not 3 Rörelsesegment

Information om rörelsesegment

Varje rörelsesegment definieras som affärsverksamheter som kan ge upphov till intäkter eller kostnader och vars rörelseresultat regelbundet följs upp av koncernens högste beslutsfattare (CODM) och för vilken fristående finansiell information finns tillgänglig. I Nolatos fall definieras CODM som koncernledningen som beslutar hur resurserna ska fördelas mellan de olika segmenten och som även regelbundet bedömer resultatet. Koncernens interna rapportering omfattar tre segment, Medical Solutions, Integrated Solutions och Industrial Solutions.

Medical Solutions utvecklar och tillverkar komplexa produktsystem och komponenter inom medicinteknik samt avancerade förpackningslösningar för läkemedel och kosttillskott. Marknaden består av stora, globala kundföretag och kännetecknas av krävande utvecklingsarbete, lång livslängd samt höga krav på kvalitet, spårbarhet och säkerhet. Medical Solutions har en stark position i Norden och en växande position i övriga Europa, Kina och USA. Utveckling och produktion bedrivs i Sverige, Ungern, USA, Storbritannien, Schweiz och Kina. En utförligare presentation av affärsområdet finns på sidorna 28–31.

Integrated Solutions verksamhet är indelad i två affärssektorer: konsumentelektronik och EMC & Thermal. Konsumentelektronik utgörs av utvalda elektronikprodukter och där Nolato utvecklar och producerar mekaniska delsystem och komponenter för dessa produkter. EMC & Thermal bedriver utveckling av metoder och material för skärmning av elektronik i syfte att uppnå elektromagnetisk kompatibilitet. Marknaden består av ett fåtal stora, globala företag som ställer höga krav på teknisk nivå, extremt korta utvecklingstider och snabba produktionsstarter. Integrated Solutions har en stark position hos utvalda kunder. Utveckling och produktion bedrevs under 2017 i Kina, Malaysia och Sverige. En utförligare presentation av affärsområdet finns på sidorna 32–35.

Industrial Solutions utvecklar och tillverkar komponenter och produktsystem till kunder inom fordon, hygien, förpackningar, trädgård/skog, vitvaror och andra utvalda industrisegment. Marknaden är fragmenterad och diversifierad, med ett stort antal kunder och ett stort antal leverantörer. Industrial Solutions har en stark position i Norden och i delar av Centraleuropa. Utveckling och produktion bedrivs i Sverige, Ungern, Rumänien, Schweiz och Kina. En utförligare presentation av affärsområdet finns på sidorna 36–39.

I segmentens resultat, tillgångar och skulder har inkluderats direkt hänförliga poster samt poster som kan fördelas på segmenten på ett rimligt och tillförlitligt sätt. De redovisade posterna i rörelsesegmenten är värderade i enlighet med det resultat samt de tillgångar och skulder som koncernledningen följer upp.

Interpris mellan koncernens olika segment är satta utifrån principen "arm längds avstånd" det vill säga mellan parter som är oberoende av varandra, välinformerade och med ett intresse av att transaktionerna genomförs.

De tillgångar som ingår i respektive affärsområde utgörs av alla rörelsetillgångar som används i rörelsesegmentet, huvudsakligen immateriella anläggningstillgångar uppkomna genom rörelseförvärv, materiella anläggningstillgångar, lager och kundfordringar. De skulder som hänförs till rörelsesegment innefattar samtliga rörelseskulder, huvudsakligen leverantörsskulder och upplupna kostnader.

Ej fördelade poster i balansräkningen utgörs huvudsakligen av finansiella anläggningstillgångar, räntebärande fordringar och skulder, avsättningar och uppskjutna skattefordringar/-skulder.

Ej fördelade poster i resultaträkningen hänförs till moderbolagets kostnader, finansiella intäkter, finansiella kostnader och skattekostnader.

I segmentens investeringar i anläggningstillgångar ingår samtliga investeringar frånsett investeringar i korttidsinventarier och inventarier av mindre värden. Alla segment är upprättade i enlighet med koncernmässiga redovisningsprinciper.

	Medical Solutions		Integrated Solutions		Industrial Solutions		Eliminering		Summa	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Extern omsättning	1 955	1 645	2 798	1 395	1 967	1 407	—	—	6 720	4 447
Intern omsättning	—	—	12	7	1	2	– 13	– 9	—	—
Nettoomsättning	1 955	1 645	2 810	1 402	1 968	1 409	– 13	– 9	6 720	4 447
Resultat										
Rörelseresultat (EBITA)	257	216	332	131	195	134	– 21	– 24	763	457
Avskrivn. immateriella tillg. fr. företagsförvärv	– 10	– 13	—	—	– 4	– 1	—	—	– 14	– 14
Rörelseresultat	247	203	332	131	191	133	– 21	– 24	749	443
Finansiella intäkter									3	3
Finansiella kostnader									– 21	– 8
Årets skattekostnad									– 159	– 102
Årets resultat									572	336
Fordringar och skulder										
Segmentens tillgångar	1 690	1 622	1 096	724	1 546	1 416	– 310	– 300	4 022	3 462
Ej fördelade tillgångar									730	462
Summa tillgångar	1 690	1 622	1 096	724	1 546	1 416	– 310	– 300	4 752	3 924
Segmentens skulder	590	480	923	570	388	342	– 238	– 300	1 663	1 092
Ej fördelade skulder									930	982
Summa skulder	590	480	923	570	388	342	– 238	– 300	2 593	2 074
Övriga upplysningar										
Investeringar (aktiverade)	105	295	22	18	145	431	3	—	275	744
Avskrivningar	108	92	33	36	90	65	—	—	231	193
Väsentliga poster, utöver avskrivningar som ej motsvaras av utbet., nedskr. och avsättn.	5	3	2	4	– 3	– 5	—	—	4	2

Kassaflöden i löpande verksamhet fördelade på segment

	2017				2016			
	Medical Solutions	Integrated Solutions	Industrial Solutions	Summa	Medical Solutions	Integrated Solutions	Industrial Solutions	Summa
Kassaflöde från den löp. verks. före förändr. av rörelsekap.	355	365	281	1 001	295	167	198	660
Förändringar i rörelsekapital	- 3	- 65	- 60	- 128	10	- 24	- 28	- 42
Kassaflöde från den löpande verksamheten	352	300	221	873	305	143	170	618
Ej fördelade poster ¹⁾				- 100				- 152
Summa kassaflöde från den löpande verksamheten				773				466

Kassaflöden i investeringsverksamhet fördelade på segment

	2017				2016			
	Medical Solutions	Integrated Solutions	Industrial Solutions	Summa	Medical Solutions	Integrated Solutions	Industrial Solutions	Summa
Förvärv av anläggningstillgångar ²⁾	- 110	- 23	- 143	- 276	- 114	- 22	- 87	- 223
Förvärv av rörelse, exkl. likvida medel	—	—	—	—	- 143	—	- 255	- 398
Försäljning av anläggningstillgångar	—	1	1	2	2	—	—	2
Moderbolag				- 3				—
Kassaflöde från investeringsverksamheten	- 110	- 22	- 142	- 277	- 255	- 22	- 342	- 619

1) För år 2017 är koncernens förändring av rörelsekapital -126 MSEK och utfördelat per affärsområde är enligt ovan -128 MSEK. Skillnaden om 2 MSEK ingår i de -100 MSEK. Övriga ej fördelade poster utgörs huvudsakligen av rörelseresultat -21 MSEK (till största delen moderbolaget), betald inkomstskatt -94 MSEK samt övrigt som pensionsutbetalningar, utbetalda övriga avsättningar, erhållen/erlagd ränta, inklusive vissa delar av de ej kassaflödespåverkande posterna.

2) Årets betalda investeringar i anläggningstillgångar, dvs efter justering av på balansdagen obetalda leverantörsfakturor om -4 MSEK (-2).

Information om geografiska marknader

I Norden tillverkar och säljer koncernen produkter från alla tre affärsområdena. Inom övriga Europa har koncernen tillverkning och försäljning för affärsområdena Medical Solutions och Industrial Solutions samt försäljning inom affärsområdet Integrated Solutions. I Asien har koncernen tillverkning och försäljning inom alla tre affärsområden samt i Nordamerika inom affärsområdet Medical Solutions.

	Sverige		Övr. Norden		Övr. Europa		Nordam. m.fl.		Asien (huvudsakl. Kina)		Koncernen	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Extern omsättning	1 224	1 084	198	208	2 099	1 589	614	426	2 585	1 140	6 720	4 447
Tillgångar	1 622	1 451	—	—	1 497	1 431	226	247	1 407	795	4 752	3 924
Medelantal anställda	929	834	—	—	1 206	952	208	193	4 906	4 439	7 249	6 418
Investeringar (aktiverade)	152	125	—	—	101	573	9	17	13	29	275	744

Not 4 Forskning och utveckling

Koncernen	2017	2016
Utvecklingskostnader för kundspecifika produkter	– 495	– 392

Koncernens utvecklingskostnader avser utveckling av kundspecifika produkter i ett nära samarbete med kunden. Produktutvecklingskostnader belastar resultaträkningen som kostnad för sålda varor. Nolato fakturerar i normalfallet dessa kostnader till kunden innan serieproduktion av produkten och anses vara en mindre separat prestation.

Not 5 Kostnader fördelade på kostnadsslag

	2017	2016
Materialkostnader	– 2 819	– 1 520
Ersättningar till anställda	– 1 209	– 993
Sociala avgifter	– 225	– 194
Pensioner till anställda	– 100	– 96
Energikostnader	– 136	– 123
Övriga kostnader	– 1 263	– 903
Avskrivningar och nedskrivningar	– 231	– 193
Summa	– 5 983	– 4 022

Bland rörelsens kostnader ingår avskrivningar med följande belopp:

	2017	2016
Kundrelationer	– 14	– 14
Byggnader och mark	– 25	– 22
Maskiner och andra tekniska anläggningar	– 168	– 138
Inventarier, verktyg och installationer	– 24	– 19
Summa	– 231	– 193

Avskrivningar har fördelats på följande sätt:

	2017	2016
Kostnad för sålda varor	– 213	– 177
Försäljningskostnader	– 16	– 16
Administrationskostnader	– 2	—
Summa	– 231	– 193

Not 6 Övriga rörelseintäkter och rörelsekostnader

	2017	2016
Övriga rörelseintäkter	2017	2016
Valutakurseffekter på rörelsefordringar/skulder	—	17
Övrigt *	12	1
Summa	12	18
Övriga rörelsekostnader		
Valutakurseffekter på rörelsefordringar/skulder	– 20	—
Förvärvskostnader	—	– 4
Summa	– 20	– 4
Övriga rörelseintäkter och rörelsekostnader, netto	– 8	14

* De 12 MSEK avser i huvudsak mottagna statliga bidrag i Beijing, Kina.

Not 7 Finansiella intäkter och kostnader

	2017	2016
Ränteintäkter	3	3
Räntekostnader	– 11	– 5
Kursvinster och kursförluster, netto	– 8	– 2
Övriga finansiella kostnader	– 2	– 1
Finansnetto	– 18	– 5
Redovisat som:		
Finansiella intäkter	3	3
Finansiella kostnader	– 21	– 8
Finansnetto	– 18	– 5

Totalt finansnetto per kategori av finansiella instrument

	2017			2016		
	Ränteintäkter	Ränte-kostnader	Netto kursvinster/kursförluster	Ränteintäkter	Ränte-kostnader	Netto kursvinster/kursförluster
<i>Finansiella tillgångar/skulder värderat till verkligt värde via resultaträkningen</i>						
Derivat som används för säkring av koncerninterna lån	—	—	– 3	—	—	3
Banktillgodohavanden	3	—	—	3	—	—
Pensionsskuld PRI	—	– 3	—	—	– 4	—
Låneskulder	—	– 8	—	—	– 1	—
Övriga finansiella- tillgångar/skulder	—	– 2	– 5	—	– 1	– 5
Summa	3	– 13	– 8	3	– 6	– 2

Finansiella intäkter består av ränteintäkter på investerade medel och värderas till upplupet anskaffningsvärde. Resultatet från avyttring av ett finansiellt instrument redovisas då de risker och fördelar som är förknippade med ägandet av instrumentet överförs till köparen och koncernen inte längre har kontroll över instrumentet. Finansiella kostnader består i huvudsak av räntekostnader på lån och låneutgifter som redovisas i årets resultat.

Not 8 Skatt

Redovisningsprincip

Inkomstskatter utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Inkomstskatter redovisas i årets resultat utom då underliggande transaktion redovisats i övrigt totalresultat varvid tillhörande skatteeffekt redovisas i övrigt totalresultat.

Alla företag inom koncernen beräknar inkomstskatter i enlighet med de skatteregler och förordningar som gäller i de länder där vinsten beskattas.

Aktuell skatt är skatt som ska betalas eller erhållas avseende aktuellt år, med tillämpning av de skattesatser som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen. Till aktuell skatt hör även justering av aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder.

Avsättning har gjorts i koncernen för skatter på dotterföretagens skattepliktiga vinster innevarande år, vilka kan komma att utdelas till moderbolaget nästkommande år. Avsättning avseende eventuell kupongskatt för anticiperad utdelning sker i moderbolaget när utdelningen redovisas som fordran hos koncernföretag. Däremot har inga avsättningar gjorts för skatt som kan uppstå vid utdelning av resterande disponibla vinstmedel i utländska dotterföretag, då dessa kan delas ut skattefritt eller för att koncernen inte avser att göra några interna utdelningar inom överskådlig framtid.

Uppskjuten skatt beräknas enligt balansräkningsmetoden med utgångspunkt i temporära skillnader mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder. Temporära skillnader beaktas inte i koncernmässig goodwill och inte heller för skillnad som uppkommit vid första redovisningen av tillgångar och skulder som inte är rörelseförvärv som vid tidpunkten för transaktionen inte påverkar vare sig redovisat eller skattepliktigt resultat. Vidare beaktas inte heller temporära skillnader hänförliga till andelar i dotterföretag som inte förväntas bli återförda inom överskådlig framtid. Värderingen av uppskjuten skatt baserar sig på hur underliggande tillgångar eller skulder förväntas bli realiserade eller reglerade. Uppskjuten skatt beräknas med tillämpning av de skattesatser och skatteregler som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen.

Uppskjutna skattefordringar avseende avdragsgilla temporära skillnader och underskottsavdrag redovisas endast i den mån det är sannolikt att dessa kommer att kunna utnyttjas. Värdet på uppskjutna skattefordringar reduceras när det inte längre bedöms sannolikt att de kan utnyttjas.

Uppskjutna skattefordringar och skatteskulder kvittas när det finns en legal rätt att kvitta aktuella skattefordringar mot aktuella skatteskulder samt när skatterna debiteras av en och samma skattemyndighet och när koncernen avser att betala de aktuella skattefordringarna och -skulderna med ett nettobelopp.

Uppskattningar och bedömningar

Väsentliga bedömningar av ledningen krävs vid beräkning av skatteskulder och skattefordringar och för uppskjuten skatt för avsättningar och fordringar. Processen innebär bedömning av koncernens skatteexponering av aktuell skatt och att fastställa temporära skillnader som skapas av olika skatte- och redovisningsregler.

Ledningen bedömer särskilt sannolikheten att uppskjutna skattefordringar kan avräknas mot överskott vid en framtida beskattning.

Uppskjutna skattefordringar är redovisade i den mån ledningen anser det sannolikt att tillräckliga skattepliktiga överskott kommer att finnas som medger redovisning av sådana fordringar.

Redovisad i resultaträkningen

	2017	2016
Aktuell skattekostnad		
Periodens skattekostnad	– 152	– 98
Justering av skatt hänförlig till tidigare år	– 1	1
	– 153	– 97
Uppskjuten skatteintäkt/skattekostnad		
Uppskjuten skatt avseende temporära skillnader	– 6	– 5
Totalt redovisad skattekostnad	– 159	– 102
Avstämning av effektiv skatt		
	2017	2016
Resultat före skatt	731	438
Skatt enligt gällande skattesats för moderbolaget	– 161	– 96
Effekt av andra skattesatser för utländska koncernföretag	10	– 3
Ej avdragsgilla kostnader	– 9	– 6
Ej skattepliktiga intäkter	1	5
Skatt hänförlig till tidigare år	– 1	1
Effekt av ändrade skattesatser	3	—
Effekt av under året uppkomna underskott vilka ej aktiverats	– 2	– 3
Redovisad effektiv skatt	– 159	– 102

Den svenska företagsskatten uppgick till 22,0% (22,0) och den effektiva skattesatsen uppgick till 21,8% (23,3).

Redovisad i balansräkningen

	Uppskjuten skattefordran		Uppskjuten skatteskuld		Netto	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Immateriella anläggningstillgångar	—	—	18	25	– 18	– 25
Materiella anläggningstillgångar	23	28	76	75	– 53	– 47
Varulager	10	10	1	—	9	10
Kundfordringar	1	1	—	—	1	1
Pensionsavsättningar	36	39	1	1	35	38
Periodiseringsfonder	—	—	44	36	– 44	– 36
Övrigt	32	19	14	5	18	14
Underskottsavdrag	1	3	—	—	1	3
Skattefordringar/-skulder	103	100	154	142	– 51	– 42
Kvittning	– 51	– 54	– 51	– 54	—	—
Skattefordringar/-skulder, netto	52	46	103	88	– 51	– 42

Ej redovisade uppskjutna skattefordringar

Uppskjutna skattefordringar har i koncernen ej redovisats avseende underskottsavdrag uppgående till 27 MSEK (29). Underskottsavdraget avser verksamheten i Indien och det är inte sannolikt att det kommer att kunna utnyttjas mot framtida beskattningsbara vinster. Underskottsavdragen i Indien kan utnyttjas rullande i maximalt 8 år från det år respektive underskott uppstod.

Förändring av uppskjuten skatt i temporära skillnader och underskottsavdrag

	Balans per 2016-01-01	Redov. i årets res.	Redov. i övr. tot.res.	Förvärv av rörelse	Avyttring av rörelse	Balans per 2016-12-31
Immateriella anläggningstillgångar	– 14	– 1	—	– 10	—	– 25
Materiella anläggningstillgångar	– 34	– 2	—	– 11	—	– 47
Varulager	9	1	—	—	—	10
Kundfordringar	1	—	—	—	—	1
Pensionsavsättningar	26	1	– 2	13	—	38
Periodiseringsfonder	– 29	– 7	—	—	—	– 36
Övrigt	16	—	—	– 2	—	14
Underskottsavdrag	—	3	—	—	—	3
Summa	– 25	– 5	– 2	– 10	—	– 42

	Balans per 2017-01-01	Redov. i årets res.	Redov. i övr. tot.res.	Förvärv av rörelse	Avyttring av rörelse	Balans per 2017-12-31
Immateriella anläggningstillgångar	– 25	7	—	—	—	– 18
Materiella anläggningstillgångar	– 47	– 6	—	—	—	– 53
Varulager	10	– 1	—	—	—	9
Kundfordringar	1	—	—	—	—	1
Pensionsavsättningar	38	– 1	– 2	—	—	35
Periodiseringsfonder	– 36	– 8	—	—	—	– 44
Övrigt	14	5	– 1	—	—	18
Underskottsavdrag	3	– 2	—	—	—	1
Summa	– 42	– 6	– 3	—	—	– 51

Skatt hänförligt till övrigt totalresultat

	2017	2016
Uppskjuten skatt hänförlig till pensionsavsättningar (PRI)	– 2	– 2
Uppskjuten skatt på valutaterminer	– 1	—
Summa	– 3	– 2

Not 9 Resultat per aktie

	2017	2016
Årets resultat hänförligt till moderbolagets aktieägare	572	336
Genomsnittligt antal ordinarie utestående aktier	26 307 408	26 307 408
Resultat i kronor per aktie före utspädning (SEK)	21,74	12,77
	2017	2016
Utspädande aktier från incitamentsprogram Serie 1 (lösenpris 296,30 kr/st, totalt 240 500 st tekn.optioner)	8 436	—
Utspädande aktier från incitamentsprogram Serie 2 (lösenpris 485,10 kr/st, totalt 196 200 st tekn.optioner)	—	—
Genomsnittligt antal utspädande aktier	26 315 844	26 307 408
Resultat i kronor per aktie efter utspädning (SEK)	21,74	12,77

Resultat per aktie före utspädning beräknas genom att årets resultat hänförligt till moderbolagets aktieägare divideras med det genomsnittliga antalet utestående ordinarie aktier under perioden.

Vid beräkning av resultat per aktie efter utspädning justeras det genomsnittliga antalet utestående aktier under perioden för samtliga potentiella utspädande ordinarie aktier. Aktier från incitamentsprogram anses utspädande om den genomsnittliga slutkursen för Nolato B-aktie under året, har överstigit lösenpriserna i respektive incitamentsprogram.

Teckningsoptionerna i Serie 1 kan utnyttjas för aktieteckning från och med 1 maj 2019 till och med den 15 december 2019.

Teckningsoptionerna i Serie 2 kan utnyttjas för aktieteckning från och med 1 maj 2020 till och med den 15 december 2020.

Not 10 Immateriella anläggningstillgångar

Redovisningsprincip

Immateriella tillgångar är redovisade till ursprunglig anskaffningskostnad efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar. Avskrivning sker linjärt och baseras på tillgångarnas nyttjandeperioder och påbörjas när tillgången tas i bruk.

Nyttjandeperioder baseras på historiska erfarenheter av nyttjande av likartade tillgångar, användningsområde och även andra specifika egenskaper hos tillgången.

Immateriella tillgångar som redovisas separat från goodwill vid verksamhetsförvärv består av kundrelationer.

Goodwill

Goodwill utgörs av det belopp varmed överförd ersättning överstiger det verkliga värdet på koncernens andel av det förvärvade dotterföretagets identifierbara nettotillgångar vid förvärvstillfället. Goodwill på förvärv av dotterföretag redovisas som immateriell tillgång. Goodwill skrivs inte av utan testas årligen för att identifiera eventuellt nedskrivningsbehov och redovisas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade nedskrivningar. Vinst eller förlust vid avyttring av en enhet inkluderar kvarvarande redovisat värde på den goodwill som avser den avyttrade enheten. Goodwill fördelas på kassagenererande enheter vid prövning av eventuellt nedskrivningsbehov.

Förvärvade immateriella tillgångar redovisas separat från goodwill om de uppfyller definitionen som tillgång, är avskiljbar eller härrör från kontrakt eller andra legala rättigheter och deras verkliga värde kan mätas på ett tillförlitligt sätt.

Prövning av nedskrivningsbehov för goodwill

Goodwill nedskrivningsprövas årligen och då det finns en indikation på att nedskrivningsbehov föreligger. Prövningen utförs på den lägsta kassagenererande enhetsnivå eller grupper av kassagenererande enheter på vilken dessa tillgångar kan kontrolleras. Tidigare har detta i vissa fall inneburit förvärvsnivån men efter integration har de övergått som en del av ett affärsområde. Nedskrivningsprövning har för Medical Solutions och Industrial Solutions, gjorts på segmentsnivå.

Förvärvet av Nolato Treff AG år 2016 och integrationen av den förvärvade verksamheten inom både Medical Solutions och Industrial Solutions, har inneburit att separata kassaflöden inte kan identifieras på bolagsnivå inom segmentet Industrial Solutions. Även övriga kassagenererande enheter har justerats. Förvärvade företag som förut testades för nedskrivningar separat inom segmentet Industrial Solutions, testas nu i den kassagenererande enheten Industrial Solutions. Efter integrationen i affärsområdet måste även dessa numera testas på affärsområdesnivå.

Kundrelationer

Koncernens aktiverade kundrelationer hänför sig till förvärvade tillgångar uppkomna genom förvärvet av Cerbo koncernen, Medical Rubber AB, Nolato Contour Inc. i USA, Nolato Jaycare Ltd. i Storbritannien, Nolato Stargard Sp. z o.o. i Polen samt Nolato Treff AG i Schweiz. Avskrivningarna sker linjärt enligt plan över den beräknade nyttjandeperioden, dvs 6 – 10 år.

Uppskattningar och bedömningar

Nedskrivning redovisas om det redovisade värdet överstiger återvinningsvärdet. Återvinningsvärdet fastställs baserat på beräkningar av nyttjandevärdet. För att uppskatta nyttjandevärdet används en diskonterad kassaflödesmodell. Uppskattningen innehåller en viktig källa till osäkerhet då de uppskattningar och antaganden som används i den diskonterade kassaflödesmodellen är förenade med osäkerhet om framtida händelser och marknadsförhållanden och därför kan verkligt utfall avvika väsentligt. Uppskattningarna och antagandena har dock granskats av ledningen och överensstämmer med interna prognoser och framtidsutsikter för verksamheten.

Den diskonterade kassaflödesmodellen innefattar prognostisering av framtida kassaflöden från rörelsen inkluderande uppskattningar av intäktsvolym, produktionskostnader och behov av sysselsatt kapital. Flera antaganden görs, av vilka de mest väsentliga är tillväxttakten för intäkter, diskonteringsräntan och rörelsemarginal.

Prognoserna av framtida rörelsekassaflöden baseras på följande:

- budgetar och strategiska planer för en treårsperiod motsvarande ledningens uppskattningar, vilka antagits av styrelsen i respektive legalt bolag, av framtida intäkter och rörelsens kostnader med hjälp av tidigare års utfall, allmänna marknadsförhållanden, branschutveckling och prognoser och annan tillgänglig information,
- efter vilket ett slutvärde beräknas baserat på en tillväxtfaktor som motsvarar förväntad inflation i det land där tillgången används.

Verksamheter som prövats för nedskrivningsbehov har koncernen huvudsakligen i Sverige, Storbritannien, Schweiz och USA. Dessa länder har ansetts ha ungefär likartad förväntad inflation, vilken är i linje med riksbankens och liknande institutioners målsättningar. Relevanta marknader har antagits växa i takt med den allmänna inflationen.

Prognoser av framtida kassaflöden från rörelsen är justerade till nuvärde med en lämplig diskonteringsränta. Diskonteringsräntan tar som utgångspunkt Nolatokoncernens marginella upplåningsränta, justerad för det aktuella landets riskpremie, om tillämpligt, och den systematiska risken i den kassagenererande enheten vid tidpunkten för utvärderingen. Ledningen baserar diskonteringsräntan på den inboende risk som finns i den aktuella affären och i liknande branscher. Prognoserna överensstämmer med historiska erfarenheter och/eller externa informationskällor.

Vid nedskrivningsprövningen inom respektive segment har diskonteringsräntan i allt väsentligt byggts upp segmentsvis. De olika legala bolagen inom varje segment är relativt lika i storlek, har samma typ av kundsegment med likartat beteende och likartade typer av produkter. Därmed har även risknivån för de legala bolagen ansetts vara ungefär densamma.

Med dessa antaganden överstiger återvinningsvärdet redovisat värde för samtliga kassagenererande enheter och inget nedskrivningsbehov föreligger. Känslighetsanalyser har genomförts för att utvärdera om rimliga ogynnsamma förändringar för de mest relevanta parametrarna skulle leda till nedskrivning. Analyserna fokuserade på försämring av den genomsnittliga tillväxttakten, försämrade lönsamhet samt ökad diskonteringsränta. Inga indikationer på nedskrivningsbehov förelåg från dessa analyser.

	Dataprogram	Hyresrätter	Kundrelationer ¹⁾	Balanserade utv.utgifter	Goodwill ¹⁾	Summa
ANSKAFNINGSVÄRDE						
Per 1 januari 2016	13	5	139	3	517	677
Förvärv	—	—	63	—	259	322
Omräkningsdifferenser	—	1	- 3	—	- 1	- 3
Per 1 januari 2017	13	6	199	3	775	996
Investeringar	4	—	—	—	—	4
Omklassificeringar	4	- 4	—	—	—	—
Omräkningsdifferenser	—	1	- 5	—	- 21	- 25
Per 31 december 2017	21	3	194	3	754	975
ACKUMULERADE AVSKRIVNINGAR						
Per 1 januari 2016	- 12	- 4	- 115	- 3	—	- 134
Årets avskrivningar	—	—	- 14	—	—	- 14
Omräkningsdifferenser	—	- 1	2	—	—	1
Per 1 januari 2017	- 12	- 5	- 127	- 3	—	- 147
Årets avskrivningar	- 1	—	- 14	—	—	- 15
Omklassificeringar	- 3	3	—	—	—	—
Omräkningsdifferenser	—	- 1	1	—	—	—
Per 31 december 2017	- 16	- 3	- 140	- 3	—	- 162
Bokfört värde 31 december 2016	1	1	72	—	775	849
Bokfört värde 31 december 2017	5	—	54	—	754	813

1) Utgörs av förvärvade övervärden. Avskrivningen av kundrelationer ingår i koncernens försäljningskostnader.

Goodwill fördelas på koncernens segment enligt följande:

	2017	2016
Medical Solutions	489	502
Industrial Solutions	265	*
Nolato Gota AB	*	41
Nolato Hertila AB	*	62
Nolato Treff AG	*	170
Summa	754	775

* Se ovan under rubriken: Prövning av nedskrivningsbehov för goodwill.

Antaganden för fastställande av diskonteringsränta

	Medical Solutions		Industrial Solutions		
	2017	2016	2017	2016	
			Ind. Sol.	Nol. Gota AB	Nol. Hertila AB
Riskfri ränta, %	0,7	0,4	0,6	0,5	0,5
Skattesats, %	20,0	20,4	19,0	22,0	22,0
Prognostiseringsperiod	3 år	3 år	3 år	3 år	3 år
Tillväxt efter prognosperiod, %	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
Tillämpad diskonteringsränta före skatt, %	8,3	8,3	9,2	9,2	9,2

Not 11 Materiella anläggningstillgångar

Redovisningsprincip

Materiella anläggningstillgångar redovisas i koncernen till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade avskrivningar enligt plan och eventuella nedskrivningar.

Principen för komponentindelad avskrivning av materiella anläggningstillgångar tillämpas. Det innebär att varje del av en materiell anläggningstillgång med ett anskaffningsvärde som är betydande i förhållande till tillgångens sammanlagda anskaffningsvärde ska skrivas av separat. Avskrivningar sker linjärt och beräknas på tillgångarnas ursprungliga anskaffningsvärde.

Det redovisade värdet för en materiell anläggningstillgång tas bort ur balansräkningen vid utrangering eller avyttring eller när inga framtida ekonomiska fördelar väntas från användning av tillgången. Vinst eller förlust som uppkommer vid avyttring eller utrangering av en tillgång utgörs av skillnaden mellan försäljningspriset och tillgångens redovisade värde med avdrag för direkta försäljningskostnader. Vinst och förlust redovisas som övrig rörelseintäkt/-kostnad.

Inga avskrivningar görs på mark. Avskrivningar på andra tillgångar görs linjärt enligt plan över den beräknade nyttjandeperioden med beaktande av beräknat restvärde enligt följande:

Byggnader	25 år
Markanläggningar	20-27 år
Formsprutor	8-10 år
Automatisk monteringsutrustning	3-5 år
Övrig maskinutrustning	5-10 år
IT	3 år
Övr. inventarier, verktyg och installationer	5-10 år

Uppskattningar och bedömningar

Nyttjandeperioder baseras på den uppskattade tidsperiod som tillgången genererar intäkter och är till stor del baserad på historiska erfarenheter av nyttjandet av likartade tillgångar samt teknologisk utveckling.

Materiella anläggningstillgångar prövas för nedskrivning om någon händelse inträffar eller omständighet förändras som indikerar att det redovisade värdet inte är möjligt att återvinna.

	Byggnader och mark	Mask. och andr. tek. anl.	Invent., verkt. och install.	Påg. nyanl. och försk.	Summa
ANSKAFFNINGSVÄRDE					
Per 1 januari 2016	538	2 139	233	87	2 997
Investeringar	8	108	12	93	221
I nya bolag vid förvärv	76	103	16	6	201
Försäljningar/Utrangeringar	—	– 29	– 8	—	– 37
Omklassificeringar	2	97	6	– 105	—
Omräkningsdifferenser	10	22	2	1	35
Per 1 januari 2017	634	2 440	261	82	3 417
Investeringar	5	142	16	108	271
Försäljningar/Utrangeringar	—	– 88	– 9	—	– 97
Omklassificeringar	2	78	12	– 92	—
Omräkningsdifferenser	– 3	– 37	– 3	—	– 43
Per 31 december 2017	638	2 535	277	98	3 548
ACKUMULERADE AV- OCH NEDSKRIVNINGAR					
Per 1 januari 2016	– 254	– 1 610	– 181	—	– 2 045
Årets avskrivningar	– 22	– 138	– 19	—	– 179
Försäljningar/Utrangeringar	—	28	7	—	35
Omräkningsdifferenser	– 2	– 20	– 1	—	– 23
Per 1 januari 2017	– 278	– 1 740	– 194	—	– 2 212
Årets avskrivningar	– 25	– 168	– 24	—	– 217
Försäljningar/Utrangeringar	—	88	9	—	97
Omräkningsdifferenser	– 1	27	1	—	27
Per 31 december 2017	– 304	– 1 793	– 208	—	– 2 305
Bokfört värde 31 december 2016	356	700	67	82	1 205
Bokfört värde 31 december 2017	334	742	69	98	1 243

Not 12 Finansiella tillgångar

Redovisningsprincip

Finansiella tillgångar redovisas i balansräkningen när koncernen blir part i instrumentets avtalsmässiga villkor. Finansiella instrument redovisas initialt till verkligt värde vilket vanligtvis motsvarar anskaffningskostnad. Transaktionskostnader ingår i den initiala värderingen för finansiella tillgångar som inte värderas till verkligt värde via resultaträkningen. Vanliga köp och försäljningar av finansiella tillgångar redovisas på likviddagen.

Kundfordringar värderas till upplupet anskaffningsvärde. Nedskrivningar (främst reserven för kreditförluster) görs om ledningen bedömer att tillräckliga objektiva belägg föreligger som indikerar att tillgångens redovisade värde inte kommer att kunna återvinnas. För omsättningstillgångar, såsom kundfordringar och likvida medel, anses redovisat värde vara samma som verkligt värde.

Likvida medel består av kassamedel samt omedelbart tillgängliga tillgodohavanden hos banker och motsvarande institut samt kortfristiga likvida placeringar med en löptid från anskaffningstidpunkten understigande tre månader vilka är utsatta för endast en obetydlig risk för värdefluktuationer.

Finansiella instrument värderas till verkligt värde via resultaträkningen om koncernen styr och förvaltar dessa tillgångar baserat på verkligt värde. Derivat är kategoriserade som innehav för handel om de inte är avsedda för säkringsredovisning. Finansiella tillgångar tas bort från balansräkningen när de avtalsenliga rättigheterna till kassaflödena upphört eller överförts samt när i allt väsentligt även de risker och fördelar som är förknippade med ägandet av den finansiella tillgången överförts.

Uppskattningar och bedömningar

Ledningen upprätthåller en reserv för osäkra fordringar avseende befarade förluster som uppstår i de fall kunder inte kan reglera sina skulder. Då ledningen utvärderar behovet av en reservering baseras bedömningen på åldersanalys av fordringarna, nedskrivningshistorik, kundernas kreditvärdighet samt ändrade betalningsvillkor.

Verkligt värde för derivat baseras på noterade marknadskurser.

	2017	2016
Kundfordringar	1 132	826
Avgår: Reservering för värdeminskning av kundfordringar	– 4	– 7
Redovisat värde	1 128	819

Den genomsnittliga kredittiden under 2017 var 53 dagar (69). Kundfordringar i procent av försäljningen uppgick till 16,8% (18,4%). Koncernen har under året återfört 3 MSEK (7) av reservering för värdeminskning av kundfordringar vid årets ingång. Årets genomförda reserveringar uppgick till 4 MSEK (7). Kreditkvaliteten på ej förfallna och ej nedskrivna kundfordringar och övriga finansiella fordringar bedöms vara god.

Totala kundfordringar

	Totalt	Ej förfallna	Förfallna ≤ 15 dagar	Förfallna 16 – 30 dagar	Förfallna 31 – 60 dagar	Förfallna > 60 dagar
2017	1 132	920	124	14	60	14
2016	826	706	75	6	28	11

Kundfordringar, inklusive reservering för värdeminskning

	Totalt	Ej förfallna	Förfallna ≤ 15 dagar	Förfallna 16 – 30 dagar	Förfallna 31 – 60 dagar	Förfallna > 60 dagar
2017	1 128	916	124	14	60	14
2016	819	705	73	6	28	7

Övriga finansiella tillgångar per kategori 2017

	Kundfordringar & likvida medel	Tillgångar som kan säljas	Derivat - identifierade för säkringsredovisning	Derivat som innehas för handel	2017 Summa
Långfristiga finansiella tillgångar		2			2
Kundfordringar	1 128				1 128
Övriga kortfristiga finansiella tillgångar (se not 28)			2	6	8
Likvida medel	669				669
Redovisat värde	1 797	2	2	6	1 807
Verkligt värde	1 797	2	2	6	1 807

Övriga finansiella tillgångar per kategori 2016

	Kundfordringar & likvida medel	Tillgångar som kan säljas	Derivat - identifierade för säkringsredovisning	Derivat som innehas för handel	2016 Summa
Långfristiga finansiella tillgångar		2			2
Kundfordringar	819				819
Övriga kortfristiga finansiella tillgångar (se not 28)			1	9	10
Likvida medel	411				411
Redovisat värde	1 230	2	1	9	1 242
Verkligt värde	1 230	2	1	9	1 242

Finansiella tillgångar kategoriserade som kundfordringar & likvida medel har fastställda betalningar och är inte noterade på någon marknadsplats. I kategorin inkluderas placeringar för vilka koncernen förväntar sig att återfå huvudsakligen hela den initiala investeringen, såsom kundfordringar och bankmedel.

Verkligt värde på valutaterminskontrakten (derivat) är fastställt enligt nivå 2. Nivå 1: Enligt priser noterade på en aktiv marknad för samma instrument. Nivå 2: Utifrån direkt eller indirekt observerbara marknadsdata som inte inkluderas i nivå 1. Nivå 3: Utifrån indata som inte är observerbara på marknaden.

Not 13 Varulager

Redovisningsprincip

Varulager värderas till det lägsta av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet. Anskaffningsvärdet för varulager beräknas genom tillämpning av först in, först ut-metoden (FIFO) och inkluderar utgifter som uppkommit vid förvärvet av lagertillgångarna och transport av dem till deras nuvarande plats och skick. För tillverkade varor och pågående arbete, inkluderar anskaffningsvärdet en rimlig andel av indirekta kostnader baserad på normal kapacitet.

Uppskattningar och bedömningar

Varulagrets anskaffningsvärde kan behöva justeras då anskaffningsvärdet överstiger nettoförsäljningsvärdet. Nettoförsäljningsvärdet definieras som försäljningspris reducerat för kostnader för färdigställande samt försäljningskostnader. De bedömningar som ligger till grund för fastställandet av varulagrets nettoförsäljningsvärde kan utgöra en osäkerhetsfaktor. Då verkliga försäljningspriser och försäljningskostnader inte är kända vid tidpunkten för bedömningen, används ledningens bedömning baserad på aktuella priser och kostnadsnivåer. Justering till nettoförsäljningsvärdet inkluderar bedömningar av teknisk och kommersiell inkurans som görs individuellt i respektive dotterföretag. Vid bedömning av kommersiell inkurans är omsättningshastighet och ålder riskfaktorer.

	2017	2016
Råvaror och förnödenheter	280	184
Varor under tillverkning	61	44
Färdiga varor och handelsvaror	189	165
Summa	530	393

Koncernen har under året gjort nedskrivningar av varulagret med 24 MSEK (54). Årets nedskrivning ingår i *Kostnad för sålda varor* i resultaträkningen.

Under året återförda nedskrivningar, redovisas i *Kostnad för sålda varor*, uppgår till 32 MSEK (44). Återföring av tidigare nedskrivet lager beror på att dessa poster har kunnat säljas eller att de ej längre anses vara inkuranta.

Not 14 Övriga kortfristiga tillgångar

	2017	2016
Övriga fordringar	127	126
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	43	33
Kundprojektkostnader	120	—
Utgående balans	290	159

Not 15 Eget kapital

Kapitalhantering

Koncernens målsättning är att ha en god kapitalstruktur och finansiell stabilitet. Som kapital definieras koncernens totala redovisade egna kapital, dvs:

	2017	2016
Aktiekapital	132	132
Övrigt tillskjutet kapital	228	228
Omräkningsreserv	101	107
Säkringsreserv	—	— 2
Balanserade vinstmedel inklusive årets resultat *	1 698	1 385
Summa kapital hänförligt till moderföretagets aktieägare	2 159	1 850

* Koncernen har två teckningsoptionsprogram, Serie 1 som kan komma att medföra utspädning av antalet aktier med 240.500 st år 2019 samt Serie 2 som kan komma att medföra utspädning av antalet aktier med 196.200 st år 2020, totalt 436.700 aktier. I balanserade vinstmedel ingår premier för teckningsoptioner i Serie 1 med 2 MSEK samt i Serie 2 med 3 MSEK.

Styrelsens ambition är att bibehålla en bra balans mellan hög avkastning som kan möjliggöras genom en högre belåning och fördelarna och tryggheten som en sund kapitalstruktur erbjuder. Med detta som motiv fastställer styrelsen årligen koncernens finansiella mål, vilka skall ses som ett genomsnitt under en konjunkturcykel. Måluppfyllelsen för 2017 framgår nedan.

	2017		2016	
	Finansiella mål	Utfall	Finansiella mål	Utfall
EBITA-marginal	>10%	11,4%	>10%	10,3%
Kassagenerering	>75%	66,0%	>75%	55,0%
Soliditet	>35%	45,0%	>35%	47,0%

Styrelsens förslag till utdelning skall beakta Nolas långsiktiga utvecklingsmöjligheter, finansiella ställning och investeringsbehov. Styrelsens utdelningspolicy innebär att styrelsen skall ha för avsikt att föreslå en utdelning som i genomsnitt ska motsvara minst 50 procent av resultatet efter skatt. För 2017 föreslås utdelningen till 12,50 SEK per aktie (10,50 SEK), motsvarande 329 MSEK (276). Utdelningsandelen uppgår till 57% (82).

Not 16 Andra reserver

	Säkringsreserv	Omräkningsreserv	Summa
Ingående balans per 1 januari 2016	—	95	95
<i>Kassaflödessäkringar:</i>			
Förlust från verkligt värde värdering under året	- 3	—	- 3
Överföringar till resultaträkningen	1	—	1
Omräkningsdifferenser	—	12	12
Utgående balans per 31 december 2016	- 2	107	105
Ingående balans per 1 januari 2017	- 2	107	105
<i>Kassaflödessäkringar:</i>			
Vinst från verkligt värde värdering under året	2	—	2
Skatt från verkligt värde värdering	- 1	—	- 1
Överföringar till resultaträkningen	2	—	2
Skatt på överföringar till resultaträkningen	- 1	—	- 1
Omräkningsdifferenser	—	- 6	- 6
Utgående balans per 31 december 2017	—	101	101

Säkringsreserv

Säkringsreserven innefattar den effektiva andelen av den ackumulerade nettoförändringen av verkligt värde på ett kassaflödessäkringsinstrument hänförligt till säkrade transaktioner avseende försäljning och varukostnader som ännu inte har inträffat. Överföringar till resultaträkningen av kassaflödessäkringar redovisas som övrig rörelseintäkt/-kostnad.

Omräkningsreserv

Omräkningsreserven innefattar alla valutakursdifferenser som uppstår vid omräkning av finansiella rapporter från utländska verksamheter, som har upprättat sina finansiella rapporter i en annan valuta, än den valuta som koncernens finansiella rapporter presenteras i. Moderbolaget och koncernen presenterar sina finansiella rapporter i svenska kronor.

Not 17 Finansiella skulder

Redovisningsprincip

Finansiella skulder redovisas i balansräkningen när koncernen blir part i det finansiella instrumentets avtalsmässiga villkor. Finansiella instrument redovisas initialt till verkligt värde vilket vanligtvis motsvarar anskaffningskostnad. Transaktionskostnader ingår i den initiala värderingen för finansiella skulder som inte värderas till verkligt värde via resultat räkningen. Derivat redovisas på handelsdagen.

Lån och övriga finansiella skulder, förutom derivat, värderas till upplupet anskaffningsvärde som beräknas med effektivräntemetoden. För finansiella skulder som är säkrings-

instrument och används för säkringsredovisning justeras det bokförda värdet för vinster eller förluster hänförliga till de säkrade riskerna.

Finansiella skulder tas bort från balansräkningen när de har reglerats.

Uppskattningar och bedömningar

Verkligt värde har lämnats som upplysning för finansiella skulder och har beräknats med hjälp av värderingsteknik och då främst genom diskonterade kassaflöden baserade på observerbar marknadsinformation.

		2017		2016	
	Förfalloår	Redovisat värde	Verkligt värde	Redovisat värde	Verkligt värde
Långfristiga finansiella skulder					
Banklån CHF (fast ränta)	2020	10	10	—	—
Banklån CHF (fast ränta)*	2021	463	429	490	445
Banklån CHF (fast ränta)	2022	5	5	17	17
Banklån CHF (fast ränta)	2023	9	9	10	10
Delsumma långfristiga finansiella skulder		487	453	517	472
Kortfristiga finansiella skulder					
Leverantörsskulder	2017-2018	666	666	583	583
Banklån SEK (rörlig ränta)	< 3 månader	70	70	90	90
Banklån CHF (fast ränta)	< 3 månader	—	—	10	10
Rörelsekapitalfinansiering USD (nollränta)	E.T.	81	81	—	—
Derivat identifierade för säkringsredovisning (se not 4)		—	—	4	4
Delsumma kortfristiga finansiella skulder		817	817	687	687
Summa		1 304	1 270	1 204	1 159

* Utgör finansiering och samtidigt säkringsinstrument vid säkring av nettoinvestering i utländsk verksamhet, avseende Nolato Treff AG. Detta lån löper med fast ränta till förfall 2021-09-27 och det sker ingen amortering. Det verkliga värdet har beräknats med nuvarande fasta räntesats och diskontering har skett av återstående betalningsflöden i CHF fram till förfall 2021-09-27. Det diskonterade värdet i CHF har sedan kursomvärderats till balansdagskurs.

Räntebärande skulder

Koncernens räntebärande skulder exklusive pensionsskuld och inklusive rörelsekapitalfinansiering, uppgick vid årets utgång till 638 MSEK (617). Den genomsnittliga räntesatsen uppgick till 0,7% (0,7). Genomsnittlig återstående räntebindningstid uppgår till 47 månader (45).

Villkor och återbetalningstider

Totalt beviljade kreditlöften i koncernen uppgår till 1.268 MSEK (1.085). Av dessa löper 463 MSEK till och med 2021-09-27 och 600 MSEK till och med 2022-04-24. Kreditfaciliteter

på totalt 1.063 MSEK är villkorade med sedvanliga s.k. covenants. Dessa inkluderar krav på finansiella nyckeltal för koncernen omfattande nettoskuld i förhållande till rörelseresultatet före avskrivningar (EBITDA). Per 31 december var samtliga lånevillkor uppfyllda.

Övriga kreditlöften om 205 MSEK (108) har löptider mellan 2018 och 2023, enligt tabell ovan. Ställda säkerheter för övriga kreditfaciliteter uppgår till 76 MSEK (80) och avser fastighetsinteckningar i koncernens dotterbolag i Schweiz. Samtliga låneavtal kan sägas upp av motparten om ägarkontrollen över bolaget väsentligt förändras.

Derivat

Verkligt värde på valutaterminskontrakten (derivat) är fastställt enligt nivå 2. Nivå 1: Enligt priser noterade på en aktiv marknad för samma instrument. Nivå 2: Utifrån direkt eller indirekt observerbara marknadsdata som inte inkluderas i nivå 1. Nivå 3: Utifrån indata som inte är observerbara på marknaden.

Ytterligare upplysningar gällande finansiell riskhantering och säkringsredovisning lämnas i not 28 finansiell riskhantering.

**Operationell leasing
Redovisningsprincip**

Ett leasingavtal som, enligt ledningens bedömning, i allt väsentligt överför de ekonomiska fördelar och risker som förknippas med ägandet till koncernen, definieras som ett finansiellt leasingavtal. Operationella leasingavtals leasingavgifter kostnadsförs i resultatet linjärt över leasingperioden.

Leasingavgifter för leasingavtal där företaget är leasetagare

	Operationell leasing	
Icke uppsägningsbara leasingavtal uppgår till:	2017	2016
Inom 1 år	59	54
Mellan 1 och 5 år	95	63
Över 5 år	3	5
Summa	157	122

De operationella leasingkontrakten utgörs huvudsakligen av hyreskontrakt för produktionslokaler, främst i Kina, Storbritannien och Sverige. Årets kostnadsförda leasingavgifter uppgick till 55 MSEK (58). De ingående variabla avgifterna uppgår inte till några väsentliga belopp. De operationella leasingavtalen är i vissa fall behäftade med indexklausuler och/eller sådana villkor som kan ge rätten till att förlänga eller förvärva de hyrda objekten. En utförligare redovisning av leasingavtal sker från år 2019 när IFRS 16 *Leases*, träder i kraft.

Not 18 Avsättningar till pensioner och liknande förpliktelser**Redovisningsprincip**

Inom koncernen finns ett flertal såväl avgiftsbestämda som förmånsbestämda pensionsplaner.

I avgiftsbestämda planer betalar företaget fastställda avgifter till en separat juridisk enhet och har ingen förpliktelse att betala ytterligare avgifter. Koncernens resultat belastas för kostnader i takt med att förmånerna intjänas.

I förmånsbestämda planer utgår ersättningar till anställda och före detta anställda baserat på lön vid pensioneringstidpunkten och antalet intjänandeår. Koncernen bär risken för att de utfästa ersättningarna utbetalas. Nolato's förmånsbestämda planer avseende PRI i Sverige är inte fonderade. I balansräkningen redovisas PRI-förpliktelserna som avsättning.

Beträffande förmånsbestämda planer så används en så kallad Projected Unit Credit Method för att beräkna nuvärdet av förmånsbestämda förpliktelser och kostnader avseende tjänstgöring under innevarande period. Beräkningar sker kvartalsvis om det skett större förändringar av de viktigaste antagandena i beräkningen som t ex diskonteringsränta och inflation. Planerna beräknas alltid om årligen.

Externa aktuarier används för dessa beräkningar och uppskattandet av förpliktelserna och kostnaderna involverar antaganden. Koncernens åtaganden värderas till nuvärdet av förväntade framtida utbetalningar med användning av en diskonteringsränta som motsvarar räntan på förstklassiga bostadsobligationer (Sverige) och företagsobligationer (Schweiz), med en löptid som motsvarar de aktuella åtagandena.

Omvärderingar uppkommer huvudsakligen vid förändringar av aktuariella antaganden samt erfarenhetsbaserad justering, som är skillnaden mellan aktuariella antaganden och faktiskt utfall. De redovisas direkt i övrigt totalresultat och omklassificeras aldrig till resultaträkningen. För alla förmånsbestämda planer består den aktuariella kostnaden, som belastar resultatet, av kostnad avseende tjänstgöring under innevarande period, räntekostnad netto och, då tillämpligt, kostnad avseende tjänstgöring under tidigare perioder, reduceringar samt regleringar. Eventuell kostnad för tjänstgöring under tidigare perioder redovisas omedelbart. Räntekostnader netto klassificeras som finansiella kostnader. Övriga kostnader fördelas ut till verksamheterna baserat på den anställdes plats i organisationen, inom tillverkning, försäljning eller administration.

Övannämnda redovisningsprincip för förmånsbestämda planer tillämpas endast i koncernredovisningen. Dotterföretag fortsätter att använda en lokal beräkning för pensionsavsättningar och pensionskostnader i sina respektive lokala bokslut.

Åtaganden för ålderspension och familjepension för tjänstemän i Sverige tryggs genom en försäkring i Alecta. Enligt ett uttalande från Rådet för finansiell rapportering, UFR 10, är detta en förmånsbestämd plan som omfattar flera arbetsgivare. För räkenskapsåret 2017 har bolaget inte haft tillgång till sådan information som gör det möjligt att redo-

visa denna plan som en förmånsbestämd plan. Pensionsplanen enligt ITP som tryggs genom en försäkring i Alecta redovisas därför som en avgiftsbestämd plan.

Uppskattningar och bedömningar

De signifikanta antaganden som används för att beräkna förpliktelserna och kostnaderna varierar med de ekonomiska faktorer som speglar förhållandena i de länder där de förmånsbestämda planerna är belägna och justeras för att reflektera marknadsförhållandena vid beräkningstidpunkten. Till följd av förändrade marknadsmissa och ekonomiska förhållanden kan emellertid de verkliga kostnaderna och förpliktelserna som planen ger upphov till väsentligt avvika från uppskattningarna.

Vid uppskattning av förpliktelser och kostnader görs antaganden och de mest känsliga antagandena kan variera mellan planerna men avser i huvudsak diskonteringsränta, pensionsindexering, framtida löneökningar och antagande om livslängd. Dessa antaganden bestäms för varje plan separat. Diskonteringsräntan för planer i Sverige baseras på avkastningen på bostadsobligationer vilka har förfallotider som överensstämmer med löptiden på förpliktelserna. I Schweiz används på motsvarande sätt avkastningen på högkvalitativa AA-klassificerade företagsobligationer. Pensionsindexering är främst relevant för pensionerade medlemmar i planen och är hänförligt till förändringar kopplat primärt till inflation. Antaganden om löneökning är relevant för aktiva medlemmar i planen och speglar tidigare erfarenheter av långsiktiga förändringar, prognoser för kommande villkorsförändringar och förväntad inflation. Antagande om livslängd speglar den förväntade livslängden för medlemmar i planen och bestäms baserat på dödlighetstabell applicerbar för varje plan.

Koncernen	2017	2016
Nuvärdet av förmånsbestämda pensionsplaner i Sverige	126	121
Nuvärdet av pensionsplan i Schweiz	57	80
Övriga pensionsplaner	1	1
Summa	184	202

Förmånsbestämda pensionsplaner

I Sverige finns en förmånsbestämd pensionsplan (PRI), där de anställda har rätt till ersättning efter avslutad anställning baserat på slutlön och tjänstgöringstid. I Schweiz har koncernen en förmånsbestämd fonderad pensionsplan, placerad i en Schweizisk pensionsstiftelse. Verkligt värde på pensionstillgångarna är fastställt enligt nivå 1: enligt priser noterade på en aktiv marknad för samma instrument.

Förmånsbestämda pensionsplaners verkliga värde:

	2017	2016
Ingående balans	201	126
Ingående balans 2016-10-03 efter förvärv i Schweiz	—	80
Förmåner intjänade under perioden	2	2
Räntekostnader	3	4
Inlösta förmåner	—	—
Pensionsutbetalningar	- 5	- 5
Kurseffekt	- 1	—
Aktuariell vinst (-) / förlust (+)	- 17	- 6
Summa	183	201

Belopp som redovisas i balansräkningen för pensionsplan i Schweiz:

	2017	2016
Nuvärdet av pensionsåtagande, fonderad pensionsplan	298	318
Verkligt värde pensionstillgångar	- 241	- 238
Nettoskuld, fonderad pensionsplan*	57	80

* Nuvärdet av den förväntade nettoskulden år 2018 är 58 MSEK (balansdagskurs per 2017-12-31).

Kategorier av pensionstillgångar för pensionsplan i Schweiz (Nivå 1):

	2017	2016
Likvida medel	4,4%	4,7%
Aktier	31,8%	28,3%
Obligationer	44,7%	45,4%
Fastighetsfonder	15,9%	16,7%
Övriga investeringar	3,2%	4,9%

De belopp som redovisas i resultaträkningen under året för pensionsplaner är följande:

	2017	2016
Kostnader avseende tjänstgöring under innevarande år	2	2
Räntekostnad	3	4
Kostnad för särskild löneskatt	1	2
Summa kostnad för förmånsbestämda planer	6	8
Kostnad för avgiftsbestämda planer	85	80
Kostnad för särskild löneskatt	9	8
Summa pensionskostnad	100	96

Kostnader för förmånsbestämda pensionsplaner redovisas på följande rader i resultaträkningen:

	2017	2016
<i>Belopp som belastat rörelseresultatet:</i>		
Kostnad för sålda varor	2	3
Administrationskostnader	1	1
<i>Belopp som belastat finansiella kostnader:</i>		
Räntekostnader	3	4
Summa	6	8

Kostnader för förmånsbestämda pensionsplaner redovisas på följande rader i övrigt totalresultat:

	2017	2016
Aktuariella vinster (+) och förluster (-)	17	6
Särskild löneskatt	- 1	2
Uppskjuten inkomstskatt	- 2	- 2
Summa	14	6

Viktiga aktuariella antaganden på balansdagen för förmånsbestämda pensionsplaner i Sverige (vägda genomsnitt):

	2017	2016
Diskonteringsränta	2,30%	2,35%
Inflation	1,60%	1,50%
Framtida årliga löneökningar	2,75%	2,75%
Framtida årliga pensionsökningar	1,50%	1,50%
Personalomsättning	5,00%	5,00%
Livslängd	DUS 14	DUS 14
Duration avseende pensionsåtagande (år)	16,0	17,0

Viktiga aktuariella antaganden på balansdagen för pensionsplan i Schweiz:

	2017	2016
Diskonteringsränta	0,70%	0,40%
Ränta på pensions krediter	1,00%	1,00%
Inflation	0,50%	0,50%
Framtida årliga löneökningar	1,00%	1,00%
Framtida årliga pensionsökningar	0,00%	0,00%
Duration avseende pensionsåtagande (år)	18,1	18,8

Känslighetsanalys (nuvärdet av pensionsåtagandet i balansräkningen):

	Sverige	Schweiz
	2017	2017
Diskonteringsränta +0,5%	- 10	- 22
Diskonteringsränta -0,5%	10	25
Inflation +0,5%	8	3
Inflation -0,5%	- 8	- 3
Löneökning +0,5%	3	4
Löneökning -0,5%	- 3	- 4

Pensionsåtaganden inom Alecta i Sverige

Årets avgifter för pensionsförsäkringar som är tecknade i Alecta uppgår till 6 MSEK (5). Alectas överskott kan fördelas till försäkringstagarna och/eller de försäkrade. Vid utgången av 2017 uppgick Alectas överskott i form av den kollektiva konsolideringsnivån preliminärt till 154 procent (149). Den kollektiva konsolideringsnivån utgörs av verkligt värde på Alectas tillgångar i procent av försäkringsåtagandena beräknade enligt Alectas försäkringstekniska beräkningsantaganden, vilka inte överensstämmer med IAS 19.

Not 19 Övriga avsättningar

Redovisningsprincip

Generellt sett redovisas en avsättning då det finns ett åtagande till följd av en inträffad händelse, där det är troligt att ett utflöde av resurser kommer att krävas för att reglera åtagandet samt en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras. Avsättning görs med det belopp som är den bästa uppskattningen av det som krävs för att reglera den befintliga förpliktelsen på balansdagen, och tidpunkten för regleringen är osäker. Avsättningar för produktgarantier och kundreklamationer representerar ledningens bästa uppskattning av framtida kassaflöden nödvändiga för att reglera förpliktelserna.

Uppskattningar och bedömningar

Väsentliga bedömningar av ledningen krävs vid fastställandet av förekomsten och beloppet för avsättningar. Då det finns en osäkerhet i uppskattningarna avseende kommande händelser utanför koncernens kontroll kan det verkliga utfallet avvika väsentligt.

Avsättningar för produktgarantier och kundreklamationer baseras på ledningens bästa bedömning av de framtida kassaflöden som krävs för att reglera förpliktelser även om tidpunkten för regleringen är osäker. Nolato åtar sig normalt aldrig ett fullständigt produktansvar då vi till största delen är en underleverantör av delkomponenter till våra kunder. Nolato har ett tillverkningsansvar för levererade delkomponenter och det kan över tid uppstå kundreklamationer.

Avsättning för:

	2017	2016
Eventuell återställning av hyrd fastighet	11	10
Särskild löneskatt enl IAS 19 för PRI pensionsskuld	9	8
Särskild löneskatt avseende kapitalförsäkringar	13	13
Produktgarantier och kundreklamationer	53	54
Övrigt	1	—
Belopp vid årets utgång	87	85

Not 20 Övriga kortfristiga skulder

	2017	2016
Förskott från kunder produkter	1	—
Förskott från kunder i projekt	316	61
Övriga kortfristiga skulder	43	66
<i>Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter</i>		
Löneskulder	117	102
Sociala avgifter	47	41
Ankomna varuleveranser, ej fått faktura	118	76
Energikostnader	21	20
Hyra	5	9
Omstruktureringskostnader	9	—
Reklamationer	41	11
Underhåll	28	25
Verktyg	13	14
Maskiner och reservdelar	25	19
Övriga poster	75	41
Delsumma upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	499	358
Summa	859	485

Not 21 Ställda säkerheter och eventalförpliktelser

Redovisningsprincip

Då en förpliktelse inte möter kriterierna för att redovisas i balansräkningen kan den betraktas som en eventalförpliktelse att upplysa om. Dessa förpliktelser härrör från inträffade händelser och deras förekomst kommer att bekräftas endast av att en eller flera osäkra framtida händelser, som inte helt ligger inom koncernens kontroll, inträffar eller uteblir. Eventalförpliktelserna inkluderar även befintliga förpliktelser där ett utflöde av resurser inte är troligt eller en tillräckligt tillförlitlig uppskattning av beloppet inte kan göras.

Ställda säkerheter

	2017	2016
Fastighetsinteckningar i Schweiz	76	80

Eventalförpliktelser

	2017	2016
Garantiåtaganden, FPG/PRI	2	2

Not 22 Närstående

Koncernens transaktioner med ledande befattningshavare i form av löner och andra ersättningar, förmåner, pensioner jämte avtal om avgångsvederlag till styrelse och vd framgår av not 25.

Det föreligger inte några väsentliga kända transaktioner med koncernens närstående parter.

Not 23 Kassaflöde

Följande delkomponenter ingår i likvida medel:

	2017	2016
Kassa och banktillgodohavanden	596	336
Tillgodohavande på koncernkonto i moderbolaget	73	75
Summa likvida medel rapporterade i kassa-flödesanalysen	669	411

Outnyttjade krediter

På balansdagen uppgår de outnyttjade krediterna i koncernen till 711 MSEK (468).

Förvärv av verksamheter, exkl likvida medel

Nolato har år 2016 förvärvat schweiziska Treff AG och ett mindre polskt bolag – Grizzly Medical, som namnändrats till Nolato Stargard. Överförd köpeskilling för det polska bolaget var 16 MSEK och förvärvade likvida medel 0 MSEK.

Avstämning av skulder hänförliga till finansieringsverksamheten

	2017	2016
Ingående balans för långfr.- och kortfr. finansiella skulder	621	155
<i>Kassaflödespåverkande förändringar</i>		
Upptagna lån	151	485
Amortering av lån	- 102	- 65
<i>Ej kassaflödespåverkande förändringar</i>		
Omräkningseffekter	- 28	6
I nya bolag vid förvärv	—	37
Derivat	- 4	3
Utgående balans för långfr.- och kortfr. finansiella skulder	638	621

Not 24 Händelser efter räkenskapsårets utgång

Under första kvartalet 2018 kommer Nolato att redovisa utdelning från en tidigare konkurs hos en kund under 2006. Den bedöms uppgå till cirka 20 MSEK och kommer att redovisas under övriga rörelseintäkter för koncernen, men kommer inte att påverka något affärsområdes resultat. Inga övriga väsentliga händelser har inträffat efter periodens utgång.

Not 25 Ersättningar till ledande befattningshavare

Löner och andra ersättningar till Nolatos styrelse, verkställande direktör och koncernledning

Principer för ersättning och förmåner

Till styrelsens ordförande och ledamöter utgår styrelsearvode enligt årsstämans beslut. Styrelsearvode utgår ej till anställda i koncernen och arbetstagarrepresentanter. Ersättning till verkställande direktören och andra ledande befattningshavare utgörs av grundlön, rörlig ersättning, övriga förmåner och pension. Med ledande befattningshavare avses de personer som tillsammans med vd utgör koncernledningen. Under 2017 utgjordes koncernledningen av 4 personer, förutom vd. Dessa utgörs av chef ekonomi & finans Per-Ola Holmström, chef Medical Solutions Johan Iveberg, chef Integrated Solutions Jörgen Karlsson och chef Industrial Solutions Johan Arvidsson. För ytterligare information se sidan 46.

Eventuella uppdrag som enskild styrelseledamot har för bolaget utöver styrelsearbete ersätts med marknadsmässig betalning. Uppdragen ska dokumenteras i avtal som specificerar uppdragsmomenten och överenskommen ersättning. Ersättning erläggs i efterskott efter utfört arbete.

Berednings- och beslutsprocess

Styrelsen har utsett ett ersättningsutskott bestående av styrelsens ordförande och ytterligare en styrelseledamot. Utskottet har föreslagit och styrelsen godkänt gällande principer för rörliga ersättningar. Utskottet har beslutat om vd:s samtliga ersättningar och förmåner, vilka redogjorts för och godkänts av styrelsen. Utskottet har godkänt ersättningarna till koncernledningen.

Bonus

För vd och övriga ledande befattningshavare baseras bonus på utfall av resultat och avkastning på sysselsatt kapital. Maximalt utfall kan ge 50 procent av grundlönen för vd och 40 procent för andra ledande befattningshavare. Samtidigt krävs att respektive resultatområde redovisar ett positivt resultat. Utfallet 2017 utgjorde för vd 50 procent av grundlönen (5) och för ledande befattningshavare 24-40 procent av grundlönen (1-17).

Deltagarna i Nolato's tre incitamentsprogram erbjuds möjlighet att erhålla bonus, motsvarande hälften av deltagarens optionspremier samt den inkomstskatt som belastar bonusen, under förutsättning att deltagarens anställning i koncernen inte avslutas innan tre år förflutit från den 1 november 2016, 2017 och 2018.

Incitamentsprogram

På extra bolagsstämma den 5 december 2016 beslutades om emission av högst 798.000 teckningsoptioner i tre olika serier 2016/2019 (Serie 1), 2017/2020 (Serie 2) samt 2018/2021 (Serie 3) med 266.000 optioner i varje serie, som ger rätt att teckna lika många B-aktier. Varje teckningsoption berättigar således till teckning av en (1) ny aktie av serie B. Programmet erbjöds till ett tjugotal inom Nolatos management. Den maximala utspädningseffekten av incitamentsprogrammet samtliga 3 serier beräknas uppgå till totalt cirka 3 procent av aktiekapitalet och 1,6 procent av rösterna (beräknat utifrån antalet befintliga aktier), förutsatt full teckning och fullt utnyttjande av samtliga teckningsoptioner.

Incitamentsprogram - Serie 1 (2016/2019)

Totalt tecknade optioner blev 240.500 och priset per teckningsoption 7,40 kr. Teckningskurs för en B-aktie uppgår till 296,30 kr. Teckningsoptionerna kan utnyttjas för aktieteckning från och med 1 maj 2019 till och med den 15 december 2019.

Incitamentsprogram - Serie 2 (2017/2020)

Totalt tecknade optioner blev 196.200 och priset per teckningsoption 16,60 kr. Teckningskurs för en B-aktie uppgår till 485,10 kr. Teckningsoptionerna kan utnyttjas för aktieteckning från och med 1 maj 2020 till och med den 15 december 2020.

Pensioner

Pensionsåldern för vd och andra ledande befattningshavare är 65 år. Pensionspremien till vd uppgick till 24 (25) procent av pensionsgrundande lön och följer avgiftsbestämd pensionsplan. Rörliga ersättningar är inte pensionsgrundande. För tidigare vd Hans Porat fanns en avgiftsbestämd pensionsplan fram till hans pensionering 2016. Ytterligare utgick pensionspremie under 2016 med ett fast belopp om 500 TSEK per kvartal.

Övriga ledande befattningshavare har avgiftsbestämd pensionsplan. För 2017 har pensionspremien i genomsnitt uppgått till 23 procent av grundlönen (23). Rörliga ersättningar är inte pensionsgrundande.

Avgångsvederlag

För vd och andra ledande befattningshavare gäller att den anställda har en uppsägningstid på 6 månader. Vid uppsägning från bolagets sida gäller en uppsägningstid på 12–24 månader. Andra eventuella inkomster som uppstår under uppsägningstiden ska avräknas från lön och andra ersättningar som utgår under uppsägningstiden. För både vd och övriga ledande befattningshavare gäller att de anställda uppstår både grundlön och övriga förmåner under uppsägningstiden. Efter uppsägningstiden utgår ingen ersättning.

Könsfördelning i styrelse och koncernledning

	2017		2016	
	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor
Moderbolagets styrelse inkl koncernchef	8	3	8	2
Koncernledning inkl koncernchef	5	—	5	—

Ersättningar till styrelsen, verkställande direktören och andra ledande befattningshavare i koncernledningen

TSEK	Grundlön/ Styrelsearvode ¹⁾	Bonus ²⁾	Övriga förmåner ³⁾	Pensions- premie	Övrig ersättning ⁴⁾	Summa
Ersättningar och övriga förmåner under 2017						
Styrelsens ordförande, Fredrik Arp ⁵⁾	– 508	—	—	—	—	– 508
Styrelseledamot, Dag Andersson	– 194	—	—	—	—	– 194
Styrelseledamot, Sven Boström-Svensson	– 194	—	—	—	—	– 194
Styrelseledamot, Lovisa Hamrin	– 194	—	—	—	—	– 194
Styrelseledamot, Åsa Hedin ⁵⁾	– 194	—	—	—	—	– 194
Styrelseledamot, Henrik Jorlén	– 236	—	—	—	—	– 236
Styrelseledamot, Lars-Åke Rydh ⁵⁾	– 257	—	—	—	—	– 257
Styrelseledamot, Jenny Sjö Dahl	– 194	—	—	—	—	– 194
Verkställande direktören, Christer Wahlquist	– 3 852	– 2 047	– 169	– 935	– 253	– 7 256
Andra ledande befattningshavare i koncernledningen (4 pers.)	– 10 704	– 3 709	– 399	– 2 490	– 253	– 17 555
Summa	– 16 527	– 5 756	– 568	– 3 425	– 506	– 26 782

Ersättningar och övriga förmåner under 2016

Styrelsens ordförande, Fredrik Arp ⁵⁾	– 497	—	—	—	—	– 497
Styrelseledamot, Dag Andersson	– 190	—	—	—	—	– 190
Styrelseledamot, Sven Boström-Svensson	– 190	—	—	—	—	– 190
Styrelseledamot, Åsa Hedin ⁵⁾	– 190	—	—	—	—	– 190
Styrelseledamot, Henrik Jorlén	– 231	—	—	—	—	– 231
Styrelseledamot, Lars-Åke Rydh ⁵⁾	– 252	—	—	—	—	– 252
Styrelseledamot, Jenny Sjö Dahl	– 190	—	—	—	—	– 190
Verkställande direktören, Hans Porat (2016-01-01 - 2016-02-04)	– 1 429	—	– 50	– 1 124	– 842	– 3 445
Verkställande direktören, Christer Wahlquist (fr.o.m. 2016-02-05) ⁶⁾	– 3 259	– 148	– 147	– 812	– 61	– 4 427
Andra ledande befattningshavare i koncernledningen (4 pers.)	– 9 627	– 483	– 352	– 2 169	– 134	– 12 765
Summa	– 16 055	– 631	– 549	– 4 105	– 1 037	– 22 377

1) Inklusive ersättning för kommittéarbete.

2) Bonus avser kostnadsförd ersättning för verksamhetsåret, vilken utbetalas kommande år.

3) Övriga förmåner avser i huvudsak tjänstebil.

4) Med övrig ersättning avses för vd och andra ledande befattningshavare utbetalad tidigare intjänad semester och övriga ersättningar.

5) Fredrik Arp, Lars-Åke Rydh och Åsa Hedin har fakturerat sina styrelsearvoden. Erhållna arvoden har kompenserats för sociala avgifter.

6) Avser ersättningar erhållna under tid som vd. Övriga ersättningar under tid som chef Medical Solutions ingår under rubrik Andra ledande befattningshavare.

Not 26 Information angående ersättning till revisorer

Till bolagets revisionsbolag har ersättning utgått:

TSEK	2017	2016
EY		
Revisionsuppdrag	– 2 813	– 3 078
Skatteuppdrag	– 209	– 168
Övriga uppdrag	– 66	– 937
Summa	– 3 088	– 4 183

Med revisionsuppdrag avses granskning av årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning, övriga arbetsuppgifter som det ankommer på bolagets revisor att utföra samt rådgivning eller annat biträde som föranleds av iakttagelser vid sådan granskning eller genomförandet av sådana övriga arbetsuppgifter.

Ersättning för revisionsuppdrag till andra revisionsbolag har uppgått till 227 TSEK (226).

Not 27 Medelantal anställda

	2017		2016	
	Antal	Varav män	Antal	Varav män
Moderbolaget i Sverige				
Nolato AB, Torekov	11	82%	11	82%
Dotterföretag i Sverige				
Nolato Cerbo AB, Trollhättan	131	66%	127	65%
Nolato Gota AB, Götene	182	76%	159	75%
Nolato Hertila AB, Åstorp	28	68%	28	64%
Nolato Lövepac AB, Skånes Fagerhult	41	61%	39	62%
Nolato MediTech AB, Hörby	226	69%	192	67%
Nolato MediTor AB, Torekov	74	53%	52	50%
Nolato Plastteknik AB, Göteborg	114	71%	111	70%
Nolato Polymer AB, Torekov	59	78%	56	80%
Nolato Silikonteknik AB, Hallsberg	63	70%	59	66%
	918	69%	823	68%
Dotterföretag utomlands				
Cerbo France Sarl, Frankrike	1	0%	1	0%
Lövepac Converting Ltd, Kina	223	47%	288	44%
Lövepac Converting Private Ltd, Indien	2	100%	2	100%
Nolato Beijing Ltd, Kina	4 535	51%	4 029	47%
Nolato Contour, Inc., USA	208	58%	193	59%
Nolato EMC Production Center SDN BHD, Malaysia	96	58%	93	57%
Nolato Hungary Kft, Ungern	636	53%	574	45%
Nolato Jaycare Ltd, Storbritannien	240	77%	255	76%
Nolato Medical Device Co. Ltd, Kina	50	56%	27	56%
Nolato Romania Srl, Rumänien	48	40%	36	33%
Nolato Stargard Sp. zo.o., Polen*	118	23%	34	21%
Nolato Treff AG, Schweiz*	163	70%	52	69%
	6 320	52%	5 584	48%
	7 249	55%	6 418	51%

* Antal anställda har viktats under föregående år för förvärvade bolag och de ingår endast under den tid de ingått i koncernen.

Not 28 Finansiell riskhantering

Verksamheten bedrivs utifrån en av styrelsen fastställd finanspolicy som anger regler och riktlinjer för hur de olika finansiella riskerna skall hanteras. I finanspolicyen identifieras följande väsentliga risker: Valutarisk, ränterisk, finansieringsrisk samt kredit- och likviditetsrisk. Som säkringsinstrument används valuta- och räntederivat enligt de riktlinjer som angivits av styrelsen.

Nolatokoncernen är i egenskap av låntagare och genom sin omfattande verksamhet utanför Sverige utsatt för olika finansiella risker. Nolatos finanspolicy anger riktlinjer för hur hanteringen av dessa risker ska ske inom koncernen. Policyen anger finansverksamhetens syfte, organisation och ansvarsfördelning och är utformad för att hantera beskrivna risker. Finanschefen initierar och vid behov föreslår uppdateringar av finanspolicyen samt utfärdar interna instruktioner för att säkerställa att policyn efterlevs i den löpande verksamheten. Det är sedan styrelsen som årligen, eller vid behov, utvärderar och fastställer de föreslagna förändringarna i finanspolicyen.

Koncernens finansförvaltning är centraliserad till koncernens ekonomiavdelning och fungerar som ett stabsserviceorgan. Koncernstaben ansvarar för koncernbolagens externa bankrelationer, likviditetshantering, finansnetto, räntebärande skulder och tillgångar samt för koncerngemensamma betalningssystem, i egenskap av internbank. Centraliseringen innebär betydande stordriftsfördelar, lägre finansieringskostnad samt bättre intern kontroll och hantering av koncernens finansiella risker. Inom ramen för finanspolicyen finns möjlighet att utnyttja valuta- och ränteinstrument. Under året har enbart handel med valutaderivat förekommit.

Marknadsrisk - valutarisk

Koncernen är utsatt för valutakursförändringar i framtida betalningsflöden hänförliga till såväl kontrakterade som förväntade kommersiella åtaganden samt lån och placeringar i utländsk valuta, så kallad transaktionsexponering. Koncernens bokslut påverkas också av omräkningseffekter vid omräkning av utländska dotterföretags resultat och nettotillgångar till svenska kronor, så kallad omräkningsexponering.

Transaktionsexponering

Transaktionsexponeringen härrör från koncernens försäljning och inköp i olika valutor. Denna valutarisk består dels av risk för fluktuationer i värdet av finansiella instrument, det vill säga kundfordringar och leverantörsskulder, dels av valutarisken i förväntade och kontrakterade betalningsflöden.

Under 2017 utgjorde Nolatos försäljning till länder utanför Sverige 82 procent (76). De största flödesvalutorna för de svenska enheterna var EUR och USD, där EUR var nettoutflöde och USD nettoinlöde. För den kinesiska verksamheten förelåg det främst en nettoexponering i CNY/USD.

Nolato valutasäkrar på kort sikt en del av koncernens nettoexponering i utländsk valuta. Syftet med att säkra valutaexponeringen är att utjämna resultatfluktuationer. Enligt policyen skall Nolato säkra nettoflödet av det prognostiserade in- och utflödet av valutor på en rullande 12-månaders period. I det fall nettoflödet i en enskild valuta understiger 50 MSEK föreligger det inte något krav på säkring. Säkringsnivåerna av flödena i respektive valuta skall vara inom ramen för nedan angivna intervall:

Intervall	Säkrat flöde
1-3 månaders framtid	60-80%
4-6 månaders framtid	40-60%
7-9 månaders framtid	20-40%
10-12 månaders framtid	0-20%

Enskilda investeringar i maskinutrustning säkras till 100% i det fall valutaflödet har ett motvärde överstigande 1,5 MSEK. I koncernens resultaträkning ingår valutakursdifferenser med netto -20 MSEK (17) i rörelseresultatet.

Vad gäller valutarisk i finansiella flöden relaterade till lån och placeringar i utländsk valuta kan dessa undvikas genom att koncernens bolag lånar i lokal valuta, alternativt valutasäkrar dessa flöden. Enligt policyen bestäms sådana eventuella säkringar eller risktaganden från fall till fall. Eventuella säkringskostnader samt skillnader i räntenivåer mellan länder vägs in i beslut om eventuellt risktagande av de finansiella flödena. Under året uppgick valutakursdifferenser i finansnettot till -8 MSEK (-2).

Vid utgången av 2017 hade koncernen valutasäkringar avseende förväntade betalningsflöden i EUR, GBP och USD för 2018. Använda derivat är terminskontrakt och valutaswappar. Kontraktens volym och omfattning anges nedan i nominella termer.

Valutaterminskontrakt

Ingångna ej realiserade valutaterminskontrakt anges i nedanstående tabell. Vid utgången av 2017 uppgick verkligt värde till 8 MSEK (6). Verkligt värde på de kontrakt som identifierats som kassaflödessäkringar och uppfyller villkoren för säkringsredovisning uppgår till 1 MSEK (-3).

Valutaterminkontrakt (kassaflödes- & lånesäkringar)

MSEK	Nominellt värde enligt kontrakt	Snittkurs (SEK)	Verkligt värde	Redovisat i resultaträkningen	Redovisat i övrigt totalresultat
EUR (nettoköp)	29	9,79	—	—	1
GBP (nettosälj)	– 66	11,21	2	– 1	—
USD (nettosälj)	– 254	8,22	6	– 1	1
Summa	– 291		8	– 2	2

Vinster och förluster i övrigt totalresultat avseende valutaterminkontrakt per 31 december 2017 kommer att överföras till resultaträkningen vid olika tidpunkter inom ett år från balansdagen.

Nettoexponering av försäljning och inköp i utländsk valuta (kassaflödessäkringar)

MSEK	12 mån. bedömda nettoflöden	Totala säkringar	Procentandel	Snittkurs
EUR	66	29	44%	9,79
USD	173	77	45%	8,21
Summa	239	106	44%	

Kontrakten tas upp till verkligt värde i balansräkningen och värdeförändringen redovisas i övrigt totalresultat. När kontrakten realiserar bokas den ackumulerade värdeförändringen mot resultaträkningen. Valutaderivatens påverkan på rörelseresultatet 2017 uppgick till 2 MSEK (-1).

Transaktionsexponering vid utgången av året (kassaflödessäkringar)

MSEK	12 mån. osäkrade bedömda nettofl.	Valutaförändring	Resultatpåverkan
EUR	37	+/- 5%	2
USD	96	+/- 5%	5
Summa	133		7

Koncernen hade vid utgången av året 133 MSEK i osäkrat bedömt valutaflöde, inklusive effekter av valutasäkringar. En förändring av den svenska kronans värde med +/- 5% skulle påverka resultatet med 7 MSEK.

Omräkningsexponering

Valutarisker återfinns också i omräkningen av utländska dotterföretags tillgångar, skulder och resultat till moderbolagets funktionella valuta, så kallad omräkningsexponering. Nolato's policy är att nettoinvesteringar i eget kapital i utländsk valuta normalt inte kursräknas men kan efter beslut göras i vissa fall. Omräkningsdifferenser redovisade mot övrigt totalresultat framgår av Not 16 Andra reserver.

Omräkningsexponering i utländska dotterföretag

MSEK	Nettotillgångar	Kronförstärkning med 5%
Nolato Romania, RON	– 2	—
Nolato Holding USA, USD	33	– 2
Nolato Holdings UK, GBP	120	– 6
Nolato Beijing Automotive, CNY	– 1	—
Nolato Beijing Medical, CNY	– 25	1
Nolato Beijing Mobile, CNY	485	– 24
Nolato Lovepac Converting, CNY	26	– 2
Nolato Lovepac Converting India, INR	– 21	1
Nolato EMC Prod. Center, MYR	2	—
Nolato Hungary, EUR	370	– 18
Nolato Stargard, PLN	11	—
Cerbo France, EUR	—	—
Summa	998	– 50

Koncernen har 998 MSEK i utländska nettotillgångar, huvudsakligen koncentrerade till Kina, Ungern och Storbritannien. En kronförstärkning med 5 procentenheter skulle påverka nettotillgångarna i koncernen med -50 MSEK. Koncernen har ingen exponering i Nolato Treff AG's nettotillgångar då eventuella omräkningseffekter utjämnas av ett lån i CHF i moderbolaget.

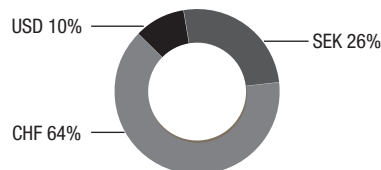
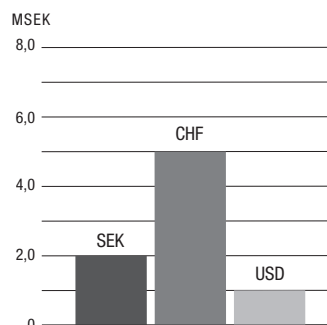
Ränterisk

Ränterisken är risken för att koncernens räntenetto försämrar vid förändrade marknadsräntor. Räntebärande skulder hos kreditinstitut uppgick vid årsskiftet till 638 MSEK (617). Räntebindningstiden på koncernens lån och placeringar avgör hur snabbt ränteförändringar påverkar resultatet. För att begränsa Nolato koncernens ränterisk skall den del av den räntebärande skulden som överstiger MSEK 400 ha en förfallostruktur i löptidsintervall avseende räntebindning enligt följande:

– Upp till ett år: mellan 35-65%

– Över ett år: mellan 35-65%

Målsättning för placering av överskottslikviditet är att uppnå bästa möjliga avkastning med beaktande av kreditrisk och placeringarnas likviditet. Policyn anger att placeringar endast får ske i räntebärande värdepapper eller bankdeposition. Löptiden på placeringar får inte överstiga tre månader.

Räntebärande skulder fördelade per valuta**Ränteeffekt på räntebärande skulder vid utgången av året**

En ökning av räntenivån med 1 procentenhet baserat på de räntebärande skulderna vid utgången av året skulle föranleda ökade räntekostnader i koncernen med 8 MSEK.

Likviditetsrisk

Likviditetsrisk, även kallad finansieringsrisk, avser risken för att koncernen skall få problem med tillgången till kapital. För att upprätthålla finansiell flexibilitet och för att kunna tillgodose koncernens kapitalbehov finns avtalade kreditfaciliteter med olika avtalslängd. Dels för att kunna finansiera fluktuationer och organisk tillväxt, dels för att ha en beredskap för att kunna göra större investeringar och förvärv.

Totalt har Nolato beviljande kreditlöften om 1.268 MSEK, varav 463 MSEK löper ut 2021-09-27, 600 MSEK löper ut 2022-04-24 samt 205 MSEK mellan 2018 och 2023.

Räntebärande nettoskuld vid utgången av året

	Utestående belopp (MSEK)	Framtida ränta under återst. löptid	Återstående löptid (mån)	Återstående ränte- bindningstid (mån)	Genomsnittlig ränta (%)
Räntebärande skulder					
Banklån, SEK	- 70	—	1	1	0,4
Banklån, CHF	- 487	14	45	45	0,7
Rörelsekapitalfinansiering	- 81				—
Pensionsskuld, SEK	- 127				3,1
Pensionsskuld, CHF	- 57				1,8
Summa	- 822	14			1,1
Räntebärande tillgångar					
Likvida medel	669				0,8
Summa finansiell nettoskuld	- 153				

Som en del i finansieringen av koncernens dotterbolag, har moderbolaget lämnat interna lån i GBP till Storbritannien och i USD till USA och Malaysia. Återbetalningen av dessa lån har säkrats enligt nedanstående tabell.

Dotterbolag	Valutaswap	Termkurs	Förfall
Nolato Holding USA, Inc	20 MUSD	8,2262	2018-12-14
Nolato Holdings UK Ltd, Storbritannien	6 MGBP	11,2115	2018-12-14
Nolato EMC, Malaysia	2 MUSD	8,2262	2018-12-14

Som en del i finansieringen av koncernens rumänska dotterbolag, har moderbolaget säkrat ett internt lån mellan Ungern och Rumänien med en valutaswap om 12 MRON/3 MEUR till kursen 4,8038 med förfall 2018-12-14.

Vid årsskiftet uppgick koncernens finansiella skulder till 1.488 MSEK (1.406). Låneskuldens förfallostruktur avseende räntebärande skulder framgår av tabellen ovan. Icke räntebärande skulder hänför sig främst till leverantörsskulder, vars återstående löptid framgår i tabellen nedan.

Förfallotid	< 1 mån	1-3 mån	4-12 mån	> 1 år	Totalt
Leverantörsskulder	418	220	28	—	666

Kreditrisk

Kreditrisk innebär exponering för förluster ifall en motpart till ett finansiellt instrument inte kan möta sina åtaganden. Nolato är exponerad för kreditrisk genom sina operativa verksamheter och vissa av sina finansiella verksamheter.

Koncernens maximala exponering för kreditrisk uppgår till 1.807 MSEK (1.242) per balansdagen. Exponeringen består av bokfört värde för alla finansiella tillgångar.

Kreditrisk (MSEK)

	2017	2016
Kundfordringar	1 128	819
Övriga fordringar	2	2
Derivat	8	10
Likvida medel	669	411
Summa	1 807	1 242

På operativ nivå analyseras kundfordringar löpande inom koncernen. Kundfordringar är föremål för kreditkontroll och rutiner för godkännande finns i alla koncernbolag.

I enlighet med koncernens finanspolicy avseende kreditrisken för finansiella verksamheter handlar koncernen endast med väletablerade finansiella institutioner. Transaktioner görs inom fastställda gränser och kreditexponering per motpart analyseras kontinuerligt.

Nolatokoncernen har tecknat ISDA-avtal (International Swaps and Derivatives Association, Inc.) med i stort sett samtliga av dessa finansiella institutioner. ISDA klassificeras som ett så kallat verkställbart netting arrangemang. En funktion med ISDA avtal är att det möjliggör för Nolatokoncernen att beräkna kreditexponering på nettobasis, det vill säga skillnaden mellan vad koncernen har som fordran respektive

skuld, per motpart. Avtalet mellan koncernen och motparten möjliggör nettobetaling av derivat när båda parterna väljer denna metod. Vid en betalningsinställelse av endera parten har motparten möjlighet att välja att betala netto. Transaktioner görs inom fastställda gränser och kreditexponering per motpart analyseras kontinuerligt. Per balansdagen hade koncernen derivattillgångar på 8 MSEK (10) och derivatsskulder på 0 MSEK (4) som ingår i verkställbara netting arrangemang.

Säkringsredovisning

Koncernen tillämpar säkringar för att minska risker hänförliga till volatilitet i balansposter och framtida kassaflöden, vilka annars skulle påverka resultaträkningen. Skillnad görs mellan säkring av kassaflöde, säkring av verkligt värde och säkring av nettoinvesteringar i utlandsverksamhet baserat på karaktären av den säkrade posten.

Derivat som utgör effektiva ekonomiska säkringar, men som antingen inte kvalificerar sig för säkringsredovisning enligt IAS 39 eller som koncernen väljer att inte tillämpa säkringsredovisning för, redovisas på samma sätt som instrument som innehas för handel. Förändringar i verkligt värde av ekonomiska säkringar redovisas i dessa fall omgående i resultaträkningen som en finansiell intäkt eller kostnad eller i rörelseresultatet beroende på den säkrade postens natur.

Säkringar av kassaflöden

Säkringsredovisning har tillämpats med derivatinstrument som effektivt motverkar variationer i kassaflödet från prognostiserad försäljning. Förändringar i verkligt värde av dessa derivatinstrument som identifierats som säkringsinstrument och som uppfyller kriterierna för säkring av framtida kassaflöden redovisas i säkringsreserven i eget kapital via övrigt totalresultat.

Säkringar av verkligt värde

Säkringsredovisning har tillämpats med derivatinstrument som effektivt motverkar exponeringen för förändringar i verkligt värde vid intern utlåning av moderbolaget i utländsk valuta. Förändringar i verkligt värde av dessa derivatinstrument som identifierats som säkringsinstrument och uppfyller kraven för säkringar av verkligt värde redovisas som en finansiell post i resultaträkningen.

Säkring av nettoinvestering

Säkringsredovisning har tillämpats med finansiella instrument som effektivt motverkar koncernens exponering för effekter som uppstår vid omräkning av Nolato Treff AGs nettotillgångar till moderbolagets funktionella valuta. Vinst och förluster i säkringsinstrument som uppfyller kraven för säkring av nettoinvesteringar redovisas i omräkningsreserven i eget kapital via övrigt totalresultat.

Per balansdagen säkrade koncernen ett nominellt belopp om 55 MCHF (55) av nettoinvestering i utländska verksamhet mot förändringar i växelkursen CHF/SEK. CHF-lån för ett belopp på 55 MCHF (55) användes som säkringsinstrument.

Resultatet av säkringen uppgick till 27 MSEK (-5) före skatt för 2017 och redovisades direkt i omräkningsreserven via övrigt totalresultat. Under året omklassificerades inga vinster/förluster från säkringsreserven via övrigt totalresultat till resultaträkningen för att matcha omklassificeringen av den ackumulerade valutaomräkningsdifferensen i det säkrade dotterföretagets egna kapital.

Not 29 Företagsförvärv

Förvärv av Treff AG år 2016

Beskrivning av företaget

Nolato har år 2016 förvärvat schweiziska Treff AG. Bolaget ger en starkt kundbas och geografisk expansion inom såväl Medical Solutions som Industrial Solutions.

Treff tillverkar bland annat förbrukningsmaterial för diagnostik inom sjuk- och egenvård (in-vitro-diagnostics, IVD) samt tekniskt avancerade precisionskomponenter till olika industrisegment.

Beskrivning av förvärvet

Nolato har förvärvat 100 procent av aktierna i Treff AG och bestämmande inflytande har erhållits. Bolaget förvärvades den 3 oktober 2016 och konsolideras av Nolato från och med 3 oktober 2016. Förvärvet har redovisats enligt förvärvsmetoden, varvid den totala köpeskillingen fördelats på förvärvade tillgångar och övertagna skulder utifrån dessas respektive verkliga värden. Verkligt värde har fastställts med tillämpning av allmänt vedertagna principer och metoder. Köpeskillingen utgörs av kontant betalning. Omkring två tredjedelar av Treffs verksamhet redovisas inom Industrial Solutions och en tredjedel inom Medical Solutions. Om förvärvet skett per den 1 januari 2016, så hade det bidragit med 509 MSEK till Nolatokoncernens intäkter under 2016.

Förvärvsvärde, goodwill och kassaflödeseffekter (preliminärt)

Förvärvsvärde

Överförd ersättning	485
Avgår verkligt värde på förvärvade nettotillgångar (enligt spec nedan)	– 234
Goodwill	251

Goodwill som uppkommit i samband med transaktionen utgörs av synergier som väntas uppnås till följd av framförallt ökade försäljningsvolymerna för Nolatokoncernen till kunder i Europa samt till kunder till det förvärvade bolaget från andra bolag inom Nolatokoncernen. Men även till viss del genom lägre kostnader genom bättre inköpsvillkor från externa leverantörer samt övrig medverkan på olika nivåer inom affärsområde Medical Solutions och Industrial Solutions.

	Balansräkning vid förvärvstillfället	Justering till verkligt värde	Verkligt värde
Immateriella anläggningstillgångar	—	59	59
Materiella anläggningstillgångar	131	63	194
Omsättningstillgångar	149	—	149
Likvida medel	103	—	103
Avsättningar	– 72	– 59	– 131
Långfristiga skulder till kreditinstitut	– 27	—	– 27
Uppskjuten skatteskuld	—	– 12	– 12
Kortfristiga skulder	– 101	—	– 101
Förvärvade nettotillgångar	183	51	234

Immateriella anläggningstillgångar i form av kundrelationer har bedömts uppgå till 59 MSEK och kommer redovisningsmässigt att skrivas av under 10 år.

Kassaflödeseffekter

Kontant erlagt förvärvsvärde	485
Avgår förvärvade likvida medel	– 103
Netto kassaflöde från förvärvet	382

Förvärv av Grizzly Medical Sp.zo.o. år 2016

Beskrivning av företaget

Nolato har år 2016 förvärvat polska Grizzly Medical som stärker vår kapacitet för lågvolymproduktion inom Medical Solutions.

Beskrivning av förvärvet

Nolato har i ett nybildat bolag gjort ett mindre inkrämsförvärv av nettotillgångar i Grizzly Medical Sp.zo.o. Inkrämsförvärvet skedde 1 september 2016 och konsolideras av Nolato från och med 1 september 2016. Köpeskillingen för inkrämet exklusive likvida medel uppgick till 16 MSEK. Goodwill uppgick till 8 MSEK och kundrelationer till 4 MSEK. Om förvärvet skett per den 1 januari 2016, så hade det bidragit med 27 MSEK till Nolatokoncernens intäkter 2016.

Femårsöversikt nyckeltal

	2017	2016	2015	2014	2013
Resultatmått enligt IFRS¹⁾					
Rörelseresultat (EBIT) (MSEK)	749	443	556	454	411
Resultatmått (ej IFRS mått)¹⁾					
Återföring av avskrivningar på immateriella tillgångar som uppkommit i samband med företagsförvärv	14	14	14	16	16
Rörelseresultat (EBITA) (MSEK)	763	457	570	470	427
Resultatmått per aktie enligt IFRS¹⁾					
Resultat per aktie efter skatt, före utspädning (SEK)*	21,74	12,77	15,97	13,84	11,94
Resultatmått per aktie (ej IFRS mått)¹⁾					
Årets resultat efter skatt (MSEK)	572	336	420	364	314
Återföring av avskrivningar på immateriella tillgångar som uppkommit i samband med företagsförvärv	14	14	14	16	16
Skatt på återföring av avskrivningar på immateriella tillgångar som uppkommit i samband med företagsförvärv	- 3	- 3	- 4	- 4	- 4
Justerat resultat efter skatt (MSEK)	583	347	430	376	326
Genomsnittligt antal aktier, före utspädning*	26 307 408	26 307 408	26 307 408	26 307 408	26 307 408
Justerat resultat per aktie efter skatt, före utspädning (SEK)*	22,16	13,19	16,35	14,29	12,39
Omsättning och resultat (ej IFRS mått)¹⁾					
Nettoomsättning (MSEK)	6 720	4 447	4 726	4 234	4 522
Omsättningstillväxt (%)	51	- 6	12	- 6	17
Resultat efter finansiella poster (MSEK)	731	438	555	462	403
Årets resultat (MSEK)	572	336	420	364	314
Kassaflöde (ej IFRS mått)¹⁾					
Kassaflöde från den löpande verksamheten (MSEK)	773	466	532	330	512
Investeringsverksamheten (MSEK)	- 277	- 619	- 244	- 203	- 144
Kassaflöde före finansieringsverksamheten (MSEK)	496	- 153	288	127	368
Kassaflöde från den löpande verksamheten per aktie, före utspädning (SEK)*	29,38	17,71	20,22	12,54	19,46
Kassaflöde före finansiella verksamheten per aktie exklusive förvärv & avyttringar, före & efter utspädning (SEK)*	18,85	9,31	10,95	4,83	13,76
Kassagenerering (%)	66	55	52	28	82
Finansiell ställning (ej IFRS mått)¹⁾					
Balansomslutning (MSEK)	4 752	3 924	3 233	2 914	2 573
Eget kapital (MSEK)	2 159	1 850	1 759	1 567	1 348
Räntebärande skulder och avsättningar (MSEK)	- 822	- 819	- 281	- 197	- 196
Finansiell nettoskuld (-) / nettotillgång (+) (MSEK)	- 153	- 408	122	59	122
Nyckeltal (ej IFRS mått)¹⁾					
Avkastning på totalt kapital före skatt (%)	17,1	13,7	18,3	17,1	15,9
Avkastning på sysselsatt kapital före skatt (%)	26,6	20,6	29,6	28,4	26,7
Avkastning på operativt kapital före skatt (%)	32,1	24,4	35,3	33,0	32,6
Avkastning på eget kapital efter skatt (%)	29,4	19,0	25,3	25,0	24,9
EBITA-marginal (%)	11,4	10,3	12,1	11,1	9,4
Vinstmarginal (%)	10,9	9,8	11,7	10,9	8,9
Soliditet (%)	45	47	54	54	52
Skuldsättningsgrad (ggr)	0,4	0,4	0,2	0,1	0,1
Räntetäckningsgrad (ggr)	56	67	78	58	37
Medelantal anställda (st)	7 249	6 418	7 759	8 020	9 357

1) Nolato presenterar vissa finansiella mått i denna rapport som inte definieras enligt IFRS. Nolato anser att dessa mått ger värdefull kompletterande information till investerare och bolagets ledning då de möjliggör utvärdering av trender och bolagets prestation. Eftersom inte alla företag beräknar finansiella mått på samma sätt, är dessa inte alltid jämförbara med mått som används av andra företag. Dessa finansiella mått ska därför inte ses som en ersättning för mått som definieras enligt IFRS. För definitioner av finansiella mått se sidan 80.

* Koncernen har sedan år 2016 två teckningsoptionsprogram, Serie 1 och Serie 2. Serie 1 har inlösen från 2019-05-01 till 2019-12-15 och Serie 2 från 2020-05-01 till 2020-12-15. Teckningskurs för Serie 1 är 296,30 kr och för Serie 2 är den 485,10 kr. Programmen har beaktats vid beräkning av antal aktier efter utspädning. Vid full nyteckning ger programmen maximalt 436 700 nya B-aktier.

Definitioner – IFRS-mått

► Resultat per aktie

Periodens resultat som hänförs till moderbolagets ägare dividerat med genomsnittligt antal utestående aktier.

► Rörelseresultat (EBIT)

Resultat före skatt och finansiella intäkter och kostnader.

Definitioner – Alternativa nyckeltal

Nolato presenterar vissa finansiella mått i denna rapport som inte definieras enligt IFRS. Nolato anser att dessa mått ger värdefull kompletterande information till investerare och bolagets ledning då de möjliggör utvärdering av trender och bolagets prestation. Eftersom inte alla företag beräknar finansiella mått på samma sätt, är dessa inte alltid jämförbara med mått som används av andra företag. Dessa finansiella mått ska därför inte ses som en ersättning för mått som definieras enligt IFRS.

► Avkastning på totalt kapital*

Resultat efter finansiella intäkter och kostnader, med tillägg för finansiella kostnader, i procent av genomsnittligt totalt kapital enligt balansräkningen.

► Avkastning på sysselsatt kapital*

Resultat efter finansiella intäkter och kostnader, med tillägg för finansiella kostnader, i procent av genomsnittligt sysselsatt kapital. Sysselsatt kapital består av totalt kapital minskat med ej räntebärande skulder och avsättningar.

► Avkastning på operativt kapital*

Rörelseresultat i procent av genomsnittligt operativt kapital. Operativt kapital består av totalt kapital minskat med ej räntebärande skulder och avsättningar samt minskat med räntebärande tillgångar.

► Avkastning på eget kapital*

Resultat efter skatt i förhållande till genomsnittligt eget kapital.

► EBITA-marginal

Rörelseresultat (EBITA) i procent av nettoomsättning.

► Finansiell nettoskuld/nettotillgång

Räntebärande tillgångar minskat med räntebärande skulder och avsättningar.

► Genomsnittligt antal aktier

Genomsnittligt antal aktier före utspädning utgörs av moderbolagets vägda genomsnittliga antal utestående aktier under perioden. Efter utspädning adderas ett vägt snitt av de aktier som eventuellt kommer att emitteras som ett resultat av pågående teckningsoptions-program, men endast till den del som genomsnittlig börskurs under perioden överstiger optionernas teckningskurs.

► Justerat resultat per aktie

Resultat efter skatt exklusive avskrivningar på immateriella tillgångar som uppkommit i samband med företagsförvärv, dividerat med genomsnittligt antal aktier.

► Kassaflöde från den löpande verksamheten per aktie

Kassaflöde från den löpande verksamheten i förhållande till genomsnittligt antal aktier.

► Kassaflöde per aktie

Kassaflöde före finansieringsverksamheten i förhållande till genomsnittligt antal aktier.

► Kassagenerering

Kassaflöde efter investeringar, exklusive förvärv och avyttringar dividerat med rörelseresultat (EBIT). Kassaflödet och rörelseresultatet har justerats för eventuella engångsposter.

► Räntetäckningsgrad

Resultat efter finansiella intäkter och kostnader, med tillägg för finansiella kostnader, dividerat med finansiella kostnader.

► Rörelseresultat (EBITDA)

Resultat före skatt, finansiella intäkter och kostnader samt avskrivningar.

► Rörelseresultat (EBITA)

Resultat före skatt, finansiella intäkter och kostnader samt avskrivningar på immateriella tillgångar som uppkommit i samband med företagsförvärv.

► Skuldsättningsgrad

Räntebärande skulder och avsättningar dividerat med eget kapital.

► Soliditet

Eget kapital i procent av totalt kapital enligt balansräkningen.

► Vinstmarginal

Resultat efter finansiella intäkter och kostnader i procent av nettoomsättning.

* Ingående poster från balansräkningen har från 2016 beräknats som ett snitt av de senaste fem kvartalen p.g.a. förvärv under slutet av året. Övriga år har beräknats som ett snitt av ingående och utgående balanser.

En del redovisade poster rör framtida händelser och det faktiska utfallet kan komma att se väsentligt annorlunda ut. Förutom de faktorer som uttryckligen har kommenterats kan även andra faktorer väsentligt påverka det faktiska utfallet, exempelvis de ekonomiska förutsättningarna, valutakurser och räntenivåer, politiska risker, konkurrens och prissättning, produktutveckling, kommersialisering och tekniska svårigheter, problem med leveranser samt kreditförluster hos kunderna.

Moderbolagets resultaträkning

MSEK	Not	2017	2016
Nettoomsättning	2	50	46
Försäljningskostnader	6, 12	– 6	– 5
Administrationskostnader	3, 6, 12	– 51	– 44
Övriga rörelseintäkter	4	6	2
Övriga rörelsekostnader	5	– 25	– 27
	12	– 76	– 74
Rörelseresultat		– 26	– 28
Resultat från andelar i koncernföretag	7	260	92
Finansiella intäkter	8	46	20
Finansiella kostnader	9	– 5	– 14
		301	98
Resultat efter finansiella poster		275	70
Bokslutsdispositioner	10	244	241
Skatt	11	– 66	– 49
Årets resultat		453	262

Moderbolagets totalresultat

MSEK	2017	2016
Årets resultat	453	262
Årets totalresultat	453	262

Moderbolagets balansräkning

MSEK	Not	2017	2016
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar		3	—
Materiella anläggningstillgångar		1	1
Andelar i koncernföretag	13	1 226	1 218
Fordringar hos koncernföretag	16	396	433
Övriga långfristiga fordringar		3	2
Uppskjuten skattefordran	11	5	13
Summa finansiella anläggningstillgångar		1 630	1 666
Summa anläggningstillgångar		1 634	1 667
Omsättningstillgångar			
Fordringar hos koncernföretag		690	474
Övriga fordringar		7	16
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		8	8
Summa omsättningstillgångar		705	498
Kassa och bank		73	75
Summa tillgångar		2 412	2 240
Eget kapital och skulder			
Eget kapital			
<i>Bundet eget kapital</i>			
Aktiekapital (26 307 408 aktier)	14	132	132
Reservfond		228	228
Summa bundet eget kapital		360	360
<i>Fritt eget kapital</i>			
Omräkningsreserv		– 3	– 3
Balanserat resultat		485	499
Årets resultat		453	262
Summa fritt eget kapital		935	758
Summa eget kapital		1 295	1 118
Obeskattade reserver	19	200	163
Övriga avsättningar	17	13	13
Långfristiga skulder			
Skulder till kreditinstitut	15	464	490
Skulder till koncernföretag	16	55	55
Summa långfristiga skulder		519	545
Kortfristiga skulder			
Skulder till kreditinstitut	15	70	90
Leverantörsskulder		7	7
Skulder till koncernföretag		291	289
Övriga skulder		2	6
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	18	15	9
Summa kortfristiga skulder		385	401
Summa skulder och eget kapital		2 412	2 240

Förändringar i moderbolagets eget kapital

MSEK	Bundet eget kapital		Fritt eget kapital		Summa eget kapital
	Aktiekapital	Reservfond	Omräkningsreserv	Balanserat resultat	
Ingående balans 1 jan 2016	132	228	- 3	762	1 119
Årets resultat			—	262	262
Årets övrigt totalresultat			—	—	—
Årets totalresultat	—	—	—	262	262
Utdelning avseende 2015			—	- 263	- 263
Utgående balans 31 dec 2016	132	228	- 3	761	1 118
Ingående balans 1 jan 2017	132	228	- 3	761	1 118
Årets resultat			—	453	453
Årets övrigt totalresultat			—	—	—
Årets totalresultat	—	—	—	453	453
Utdelning avseende 2016			—	- 276	- 276
Utgående balans 31 dec 2017	132	228	- 3	938	1 295

Moderbolagets kassaflödesanalys

MSEK	2017	2016
Den löpande verksamheten		
Rörelseresultat	- 26	- 28
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet	—	2
Utdelningar från dotterbolag	77	68
Erhållen ränta	20	20
Erlagd ränta	- 5	- 3
Realiserade valutakursdifferenser	17	- 13
Betald inkomstskatt	- 51	- 77
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital	32	- 31
Förändringar i rörelsekapital		
Förändringar av rörelsefordringar och rörelseskulder	- 21	168
Kassaflöde från den löpande verksamheten	11	137
Investeringsverksamheten		
Förvärv av immateriella anläggningstillgångar	- 3	—
Förvärv av finansiella anläggningstillgångar	—	- 489
Aktieägartillskott	- 9	- 1
Kassaflöde från investeringsverksamheten	- 12	- 490
Kassaflöde före finansieringsverksamheten	- 1	- 353
Finansieringsverksamheten		
Upptagna lån	15	70
Amortering av lån	15	- 90
Förändring av långfristiga koncernmellanhavanden		20
Utbetald utdelning		- 276
Erhållet koncernbidrag		281
Lämnat koncernbidrag		- 6
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	- 1	391
Årets kassaflöde	- 2	38
Likvida medel vid årets början	75	37
Likvida medel vid årets slut *	73	75

* Tillgodohavande på koncernkonto i moderbolaget

Noter till moderbolagets finansiella rapporter

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Moderbolaget har upprättat sin årsredovisning enligt årsredovisningslagen (1995:1554) och Rådet för finansiell rapporteringens rekommendation RFR 2 Redovisning för juridisk person. Även av Rådet för finansiell rapportering utgivna uttalanden gällande för noterade företag tillämpas. RFR 2 innebär att moderbolaget i årsredovisningen för den juridiska personen skall tillämpa samtliga av EU antagna IFRS och uttalanden så långt detta är möjligt inom ramen för årsredovisningslagen, tryggandelagen och med hänsyn till sambandet mellan redovisning och beskattning. Rekommendationerna anger vilka undantag från och tillägg till IFRS som skall göras.

Moderbolagets redovisningsprinciper för övrigt överensstämmer med koncernens redovisningsprinciper med följande undantag:

Andelar i koncernföretag

Andelar i dotterföretag redovisas i moderbolaget enligt anskaffningsvärdemetoden. Transaktionsutgifter hänförliga till förvärv av aktier i dotterbolag inkluderas i anskaffningsvärdet på andelar i koncernföretag i balansräkningen. Nedskrivningsprovning sker årligen genom att jämföra moderbolagets bokförda anskaffningsvärden med dotterbolagens substansvärden inklusive deras långsiktiga intjäningsförmåga.

Klassificering och uppställningsformer

Resultaträkning och balansräkning är för moderbolaget uppställda enligt årsredovisningslagens scheman, medan rapporten över totalresultat, rapporten över förändringar i eget kapital och kassaflödesanalysen baseras på IAS 1 Utformning av finansiella rapporter respektive IAS 7 Rapport över kassaflöden. De skillnader mot koncernens rapporter som finns i moderbolagets resultat- och balansräkningar utgörs främst av redovisning av finansiella intäkter och kostnader samt indelningen av eget kapital.

Intäkter

Utdebitering av koncerngemensamma omkostnader

Moderbolaget är av karaktären ett holdingbolag där omsättningen enbart utgör utfakturering av koncerngemensamma kostnader, företrädesvis personalkostnader för koncernstab och andra koncerngemensamma omkostnader, såsom försäkringar, licensavgifter etc. Utfakturering sker i takt med att tjänster tillhandahållits och andra resurser kommit motparten tillhanda.

Utdelningsintäkter

Utdelningsintäkter redovisas när rätten till att erhålla utdelning fastställts. Eventuell anteciperad utdelning redovisas som fordringar hos koncernföretag och som resultat från andelar i koncernföretag (se not 7).

Finansiella instrument

Med anledning av sambandet mellan redovisning och beskattning, tillämpas inte reglerna om finansiella instrument och säkringsredovisning i IAS 39 i moderbolaget som juridisk person. Således redovisar moderbolaget inte något värde av utestående valutaterminer/valutaswappar i balansräkningen. Utestående derivatinstrument per 31 december 2017 redogörs för i not 28 för koncernen.

Ersättning till anställda

Förmånsbestämda planer

Förmånsbestämda pensionsplaner tryggas genom en försäkring i Alecia. Enligt RFR 2 klassificeras och redovisas de förmånsbestämda pensionsplanerna som avgiftsbestämda vilket innebär att inbetalda premier belastar resultaträkningen. Årets avgifter till Alecia uppgår till 341 Tkr (298). I moderbolaget tillämpas andra grunder för beräkning och värdering av de förmånsbestämda planerna än de som anges i IAS 19. Moderbolaget följer tryggandelagens bestämmelser och Finansinspektionens föreskrifter eftersom detta är en förutsättning för skattemässig avdragsrätt. De väsentligaste skillnaderna jämfört med reglerna i IAS 19 är hur diskonteringsräntan fastställs, att beräkning av den förmånsbestämda förpliktelsen sker utifrån nuvarande lönenivå utan antagande om framtida löneökningar, och att alla aktuariella vinster och förluster redovisas i resultaträkningen då de uppstår.

Redovisning av inkomstskatter

I moderbolaget redovisas obeskattade reserver brutto som obeskattade reserver i balansräkningen. Bokslutsdispositioner redovisas med bruttobelopp i resultaträkningen.

Koncernbidrag för juridiska personer

Lämnade och mottagna koncernbidrag i moderbolaget redovisas enligt alternativregeln som bokslutsdisposition.

Not 2 Inköp och försäljning mellan moderbolag och dotterbolag

	2017	2016
Försäljning av tjänster till dotterbolag	50	46
Inköp av tjänster från dotterbolag	- 5	- 4

Not 3 Information angående ersättning till revisorer

Till bolagets revisionsbolag har ersättning utgått:

	2017	2016
TSEK		
EY		
Revisionsuppdrag	- 606	- 728
Skatteuppdrag	- 209	- 152
Övriga uppdrag	- 22	- 830
Summa	- 837	- 1 710

Med revisionsuppdrag avses granskning av årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning, övriga arbetsuppgifter som det ankommer på bolagets revisor att utföra samt rådgivning eller annat biträde som föranleds av iakttagelser vid sådan granskning eller genomförandet av sådana övriga arbetsuppgifter.

Not 4 Övriga rörelseintäkter

	2017	2016
Valutakurseffekter på rörelsefordringar/skulder	6	2

Not 5 Övriga rörelsekostnader

	2017	2016
Valutakurseffekter på rörelsefordringar/skulder	- 4	- 6
Kostnader för personal som inte är anställda i moderbolaget samt deras omkostnader	- 21	- 21
Summa	- 25	- 27

Not 6 Personal

Medelantal anställda

	2017		2016	
	Antal	Varav män	Antal	Varav män
Nolato AB, Torekov	11	82%	11	82%

Kostnader för ersättningar till anställda

	2017	2016
Löner och ersättningar	- 25	- 21
Pensionskostnader, avgiftsbaserade planer	- 4	- 5
Sociala avgifter	- 9	- 7
Summa	- 38	- 33

Ledande befattningshavare i moderbolaget utgörs av 5 personer (5). Kostnadsförda ersättningar jämte förmåner i moderbolaget till de ledande befattningshavarna uppgick under året till 25 MSEK (21), varav 5 MSEK (1) avser bonus. Av moderbolagets pensionskostnader avser 1 MSEK (2) gruppen styrelse och vd. Företagets utestående pensionsskulder och förpliktelser till styrelse och vd uppgick till 0 MSEK (0).

Könsfördelning bland ledande befattningshavare

	2017		2016	
	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor
Styrelseledamöter	7	3	7	2
Verkställande direktör	1	—	1	—
Övriga ledande befattningshavare	4	—	4	—

Not 7 Resultat från andelar i koncernföretag

	2017	2016
Erhållen utdelning från koncernföretag	77	68
Anteciperad utdelning från koncernföretag	183	29
Nedskrivning av andelar i koncernföretag	—	– 5
Summa	260	92

Not 8 Finansiella intäkter

	2017	2016
Ränteintäkter, koncernföretag	20	20
Kursdifferenser	26	—
Summa	46	20

Samtliga ränteintäkter härrör från finansiella tillgångar som värderas till upplupet anskaffningsvärde.

Not 9 Finansiella kostnader

	2017	2016
Räntekostnader, kreditinstitut	– 4	– 1
Övriga finansiella kostnader	– 1	– 1
Kursdifferenser	—	– 12
Summa	– 5	– 14

Samtliga räntekostnader härrör från finansiella skulder som värderas till upplupet anskaffningsvärde.

Not 10 Bokslutsdispositioner

	2017	2016
Erhållna koncernbidrag	287	281
Lämnade koncernbidrag	– 6	– 6
Upplösning av periodiseringsfond	47	35
Avsättning till periodiseringsfond	– 84	– 69
Summa	244	241

Not 11 Skatt

Redovisad i resultaträkningen

	2017	2016
Aktuell skattekostnad (-) / skatteintäkt (+)		
Periodens skattekostnad	– 58	– 55
	– 58	– 55
Uppskjuten skattekostnad (-) / skatteintäkt (+)		
Uppskjuten skatt avseende temporära skillnader	– 8	6
Totalt redovisad skattekostnad	– 66	– 49

Avstämning av effektiv skatt

Den gällande skattesatsen för inkomstskatt är 22%.

	2017	2016
Resultat före skatt	519	311
Skatt enligt gällande skattesats för moderbolaget	– 114	– 68
Kupongskatt anteciperad utdelning	– 9	—
Ej avdragsgilla kostnader	—	– 3
Ej skattepliktiga intäkter	57	22
Redovisad effektiv skatt	– 66	– 49
Redovisad i balansräkningen		
Övriga avsättningar	3	3
Övrigt	2	10
Summa	5	13

Förändring av uppskjuten skatt i temporära skillnader och underskottsavdrag

	Balans per 2016-01-01	Redov. i årets res.	Redov. i eget kap.	Balans per 2016-12-31
Övriga avsättningar	3	—	—	3
Övrigt	4	6	—	10
Summa	7	6	—	13

	Balans per 2017-01-01	Redov. i årets res.	Redov. i eget kap.	Balans per 2017-12-31
Övriga avsättningar	3	—	—	3
Övrigt	10	– 8	—	2
Summa	13	– 8	—	5

Not 12 Kostnader fördelade på kostnadsslag

	2017	2016
Kostnader för ersättningar till anställda	– 38	– 33
Försäkringar	– 1	– 2
Konsultkostnader	– 5	– 5
Resekostnader	– 1	– 1
Reklam och PR	– 5	– 4
Valutakurseffekter på rörelsefordringar/skulder, netto	2	– 4
Kostnader för personal som inte är anställda i moderbolaget samt deras omkostnader (vidarefaktureras)	– 21	– 21
Övriga kostnader	– 7	– 4
Summa	– 76	– 74

Not 13 Andelar i koncernföretag

	2017	2016
Ingående anskaffningsvärde	1 578	1 088
Förvärv	—	489
Aktieägartillskott	8	1
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	1 586	1 578
Ingående ackumulerade nedskrivningar	– 360	– 355
Årets nedskrivningar	—	– 5
Utgående ackumulerade nedskrivningar	– 360	– 360
Redovisat värde	1 226	1 218

	Ägarandel		Redovisat värde	
	2017	2016	2017	2016
AB Cerbo Group, Trollhättan	100%	100%	117	117
Nolato Cerbo AB, Trollhättan	100%	100%		
A/S Cerbo Norge, Norge	—	100%		
Cerbo France Sarl, Frankrike	100%	100%		
Lövepac Converting Ltd, Kina	100%	100%	9	9
Lövepac Converting Private Ltd, Indien	100%	100%	—	—
Nolato Alpha AB, Kristianstad	100%	100%	12	12
Nolato Automotive Components (Beijing) Co.,Ltd, Kina	100%	100%	1	1
Nolato EMC Production Center Sdn Bhd, Malaysia	100%	100%	1	1
Nolato Holding USA Inc	100%	100%	—	—
Nolato Contour Inc, USA	100%	100%		
Nolato Gota AB, Götene	100%	100%	129	129
Nolato Hertila AB, Åstorp	100%	100%	41	41
Nolato Holdings UK Ltd, Storbritannien	100%	100%	70	70
C A Portsmouth Ltd, Storbritannien	100%	100%		
Nolato Jaycare Ltd, Storbritannien	100%	100%		
Nolato Hungary Kft, Ungern	100%	100%	46	46
Nolato Incentive AB, Torekov	100%	100%	—	—
Nolato Lövepac AB, Skånes Fagerhult	100%	100%	10	10
Nolato Medical Device (Beijing) Co.,Ltd, Kina	100%	100%	—	—
Nolato MediTech AB, Hörby	100%	100%	116	116
Nolato MediTor AB, Torekov	100%	100%	9	9
Nolato Mobile Comm.Polymers (Beijing) Ltd, Kina	100%	100%	91	91
Nolato Plastteknik AB, Göteborg	100%	100%	42	42
Nolato Polymer AB, Torekov	100%	100%	5	5
Nolato Produktions AB, Götene	100%	100%	—	—
Nolato Romania S.R.L.	100%	100%	—	—
Nolato Silikonteknik AB, Hallsberg	100%	100%	18	18
Nolato Stargard Sp.zo.o., Polen	100%	100%	9	1
Nolato Torekov AB, Torekov	100%	100%	12	12
Nolato Treff AG, Schweiz	100%	100%	488	488
Redovisat värde			1 226	1 218

Not 14 Aktiekapital

Aktiekapitalet i Nolato AB uppgår till 132 MSEK, fördelat på 26.307.408 aktier. Av dessa är 2.759.400 A-aktier och 23.548.008 B-aktier. A-aktierna berättigar till tio röster, medan B-aktierna berättigar till en röst. Alla aktier har lika rätt till andel i bolagets tillgångar och vinst.

	Antal aktier	Kvotvärde	Aktiekapital
Aktiekapital, 31 dec 2016	26 307 408	5 SEK	131 537 TSEK
Aktiekapital, 31 dec 2017	26 307 408	5 SEK	131 537 TSEK

Not 15 Upplåning

	Förfall	2017	2016
Kortfristig banklån SEK (rörlig ränta)	< 3 månader	70	90
Långfristig banklån CHF (fast ränta)	År 2021	464	490
Summa		534	580

Avstämning av skulder hänförliga till finansieringsverksamheten

	2017	2016
Ingående balans för långfr.- och kortfr. finansiella skulder	580	140
<i>Kassaflödespåverkande förändringar</i>		
Upptagna lån	70	485
Amortering av lån	- 90	- 50
<i>Ej kassaflödespåverkande förändringar</i>		
Omräkningseffekter	- 26	5
Utgående balans för långfr.- och kortfr. finansiella skulder	534	580

Not 16 Fordringar och skulder, koncernföretag**Fordringar hos koncernföretag**

Per 1 januari 2016	416
Förändring	17
Per 1 januari 2017	433
Förändring	- 37
Per 31 december 2017	396

Skulder till koncernföretag

Per 1 januari 2016	55
Förändring	—
Per 1 januari 2017	55
Förändring	—
Per 31 december 2017	55

Samtliga poster avser interna lån som ränteberäknas löpande med en marknadsmässig ränta. Det finns ingen avtalsmässig reglerad löptid.

Not 17 Övriga avsättningar

	2017	2016
Belopp vid årets ingång	13	11
Årets avsättningar	1	2
Belopp som tagits i anspråk	- 1	—
Belopp vid årets utgång	13	13

Avser framtida löneskatt för kapitalförsäkringar.

Not 18 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	2017	2016
Löneskulder	8	4
Sociala avgifter	5	3
Övriga poster	2	2
Summa	15	9

Not 19 Obeskattade reserver

	2017	2016
Avsatt till periodiseringsfond (beskattningsår 2012)	—	47
Avsatt till periodiseringsfond (beskattningsår 2013)	47	47
Avsatt till periodiseringsfond (beskattningsår 2016)	69	69
Avsatt till periodiseringsfond (beskattningsår 2017)	84	—
Summa	200	163

Not 20 Eventualförpliktelser

	2017	2016
Borgen till förmån för dotterbolag	116	141

Not 21 Närstående

Moderbolaget har bestämmande inflytande över dotterföretagen enligt den struktur som beskrivs i not 13.

Vid leverans av varor och tjänster mellan koncernbolag tillämpas affärsmässiga villkor och marknadsprissättning. Omfattningen av den koncerninterna faktureringen av koncerngemensamma tjänster uppgår till 50 MSEK (46) vilket framgår av not 2 och avser huvudsakligen utdebitering av koncerngemensamma tjänster och omkostnader. Moderbolaget är internbank åt koncernföretagen, varvid koncerninterna ränteintäkter om 20 MSEK (20) och räntekostnader om 0 MSEK (0) uppkommit i moderbolaget i den omfattning som redogörs för i not 8 och 9. Lånefordringar och skulder ränteberäknas löpande med en marknadsmässig ränta. Det finns ingen avtalsmässig reglerad löptid. De koncerninterna fordringarna hos moderbolaget uppgår till 396 MSEK (433) och skulderna till koncernföretagen uppgår till 55 MSEK (55).

Under året har moderbolaget erhållit utdelning från dotterbolag om 260 MSEK (97), varav 183 MSEK (29) avser anteciperad utdelning.

Not 22 Disposition av vinst**Förslag till resultatdisposition**

	2017	2016
Styrelsen föreslår att till förfogande stående medel:		
Balanserat resultat	482	496
Årets resultat	453	262
	935	758
disponeras så att		
till aktieägare utdelas	329	276
i ny räkning överföres	606	482
	935	758

Styrelsens intygande och underskrifter

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med internationella redovisningsstandarder IFRS, sådana de antagits av EU, och ger en rättvisande bild av koncernens och moderbolagets verksamhet, ställning och resultat samt beskriver väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer som moderbolaget och de företag som ingår i koncernen står inför.

Årsredovisningen har, som framgår nedan, godkänts för utfärdande av styrelsen den 8 mars 2018. Koncernens resultat- och balansräkning och moderbolagets resultat- och balansräkning blir föremål för fastställelse på årsstämman den 24 april 2018.

Torekov den 8 mars 2018

Fredrik Arp
Styrelsens ordförande

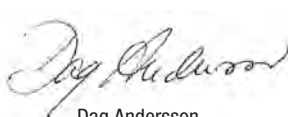
Sven Boström-Svensson
Styrelseledamot

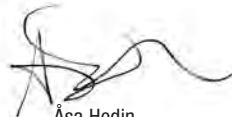
Henrik Jorlén
Styrelseledamot

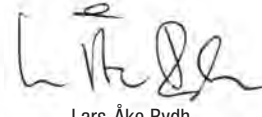
Lovisa Hamrin
Styrelseledamot

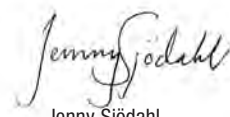
Dag Andersson
Styrelseledamot

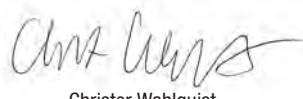
Åsa Hedin
Styrelseledamot

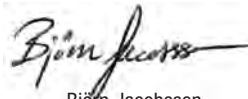
Lars-Åke Rydh
Styrelseledamot

Jenny Sjö Dahl
Styrelseledamot

Christer Wahlquist
Verkställande direktör

Björn Jacobsson
Arbetsagarrepresentant

Håkan Svensson
Arbetsagarrepresentant

Vår revisionsberättelse har lämnats den 12 mars 2018.
Ernst & Young AB

Stefan Engdahl
Auktoriserad revisor

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman Nolato AB (publ), org nr 556080-4592

Rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för Nolato AB (publ) för räkenskapsåret 2017. Bolagets årsredovisning och koncernredovisning ingår på sidorna 47–87 i detta dokument.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets finansiella ställning per den 31 december 2017 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt årsredovisningslagen. Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av koncernens finansiella ställning per den 31 december 2017 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt International Financial Reporting Standards (IFRS), så som de antagits av EU, och årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och koncernen.

Våra uttalanden i denna rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen är förenliga med innehållet i den kompletterande rapport som har överlämnats till moderbolagets revisionsutskott i enlighet med Revisorsförordningens (537/2014) artikel 11.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisionssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav. Detta innefattar att, baserat på vår bästa kunskap och övertygelse, inga förbjudna tjänster som avses i Revisorsförordningens (537/2014) artikel 5.1 har tillhandahållits det granskade bolaget eller, i förekommande fall, dess moderföretag eller dess kontrollerade företag inom EU.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Särskilt betydelsefulla områden

Särskilt betydelsefulla områden för revisionen är de områden som enligt vår professionella bedömning var de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen för den aktuella perioden. Dessa områden behandlades inom ramen för revisionen av, och i vårt ställningstagande till, årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet, men vi gör inga separata uttalanden om dessa områden. Beskrivningen nedan av hur revisionen genomfördes inom dessa områden ska läsas i detta sammanhang.

Vi har fullgjort de skyldigheter som beskrivs i avsnittet Revisorns ansvar i vår rapport om årsredovisningen också inom dessa områden. Därmed genomfördes revisionsåtgärder som utformats för att beakta vår bedömning av risk för väsentliga fel i årsredovisningen och koncernredovisningen. Utfallet av vår granskning och de granskningsåtgärder som genomförts för att behandla de områden som framgår nedan utgör grunden för vår revisionsberättelse.

Värdering goodwill och andelar i koncernföretag

Beskrivning av området	Hur detta område beaktades i revisionen
Goodwill redovisas till 754 Mkr och andelar i koncernföretag redovisas i moderbolaget till 1 226 Mkr per 31 december 2017. Nolato prövar årligen, och vid indikation på värdenedgång, att redovisade värden inte överstiger beräknade återvinningsvärden för dessa tillgångar. Återvinningsvärdena fastställs genom en nuvärdesberäkning av framtida kassaflöden per kassaflödesgenererande enhet och baseras på förväntat utfall av ett antal faktorer som grundas på ledningens affärsplaner och prognoser. Nedskrivningstestet för 2017 resulterade inte i någon nedskrivning. Till följd av de bedömningar och väsentliga antaganden som krävs vid beräkning av nyttjandevärdet har vi bedömt värdering av goodwill och andelar i koncernföretag som ett särskilt betydelsefullt område i revisionen. En beskrivning av nedskrivningstestet framgår av not 10.	I vår revision har vi utvärderat och granskat ledningens process för att upprätta nedskrivningstest, bland annat genom att utvärdera tidigare års träffsäkerhet i prognoser och antaganden. Vi har med stöd av våra värderingsspecialister granskat bolagets modell och metod för att genomföra nedskrivningstest. Vi har utvärderat bolagets känslighetsanalyser samt genomfört egna känslighetsanalyser av nyckel-antaganden och möjliga påverkansfaktorer. Med stöd av våra värderingsspecialister har vi också granskat rimligheten i antaganden om diskonteringsränta och långsiktig tillväxt. Vi har bedömt huruvida lämnade upplysningar i årsredovisningen är ändamålsenliga.

Annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen

Detta dokument innehåller även annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen och återfinns på sidorna 1–46. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för denna andra information.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen och koncernredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen och koncernredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen och koncernredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen och, vad gäller koncernredovisningen, enligt IFRS så som de antagits av EU.

Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Styrelsens revisionsutskott ska, utan att det påverkar styrelsens ansvar och uppgifter i övrigt, bland annat övervaka bolagets finansiella rapportering.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om att årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av bolagets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om det

finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen och koncernredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag inte längre kan fortsätta verksamheten.

- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen och koncernredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen och koncernredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.
- inhämtar vi tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis avseende den finansiella informationen för enheterna eller affärsaktiviteterna inom koncernen för att göra ett uttalande avseende koncernredovisningen. Vi ansvarar för styrning, övervakning och utförande av koncernrevisionen. Vi är ensamt ansvariga för våra uttalanden.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Vi måste också förse styrelsen med ett uttalande om att vi har följt relevanta yrkesetiska krav avseende oberoende, och ta upp alla relationer och andra förhållanden som rimligen kan påverka vårt oberoende, samt i tillämpliga fall tillhörande motåtgärder.

Av de områden som kommuniceras med styrelsen fastställer vi vilka av dessa områden som varit de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen, inklusive de viktigaste bedömda riskerna för väsentliga felaktigheter, och som därför utgör de för revisionen särskilt betydelsefulla områdena. Vi beskriver dessa områden i revisionsberättelsen såvida inte lagar eller andra författningar förhindrar upplysning om frågan.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning av Nolato AB (publ) för räkenskapsåret 2017 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisionssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets och koncernens verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av moderbolagets och koncernens egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortllöpande bedöma bolagets och koncernens ekonomiska situation, och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett trygghetssätt. Den verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett trygghetssätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget.
- på något annat sätt handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

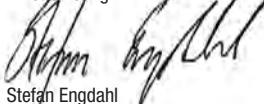
Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med aktiebolagslagen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelse skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat styrelsens motiverade yttrande samt ett urval av underlagen för detta för att kunna bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Ernst & Young AB, Box 7850 103 99 Stockholm, utsågs till Nolato ABs revisor av bolagsstämman den 26 april 2017 och har varit bolagets revisor sedan 29 april 2015.

Torekov den 12 mars 2018

Ernst & Young AB

Stefan Engdahl

Auktoriserad revisor

Några vanliga ovanliga ord inom Nolatokoncernen

► Polymera material

Material som plast, silikon, gummi och termoplastiska elastomerer (TPE).

► Formsprutning

Metod för produktion av polymera komponenter. Materialet sprutas under högt tryck in i en form, där komponenten tillverkas. Formen kallas för formverktyg.

► Formsprutblåsning

Produktionsteknik där en burk först formsprutas för att sen blåsas upp så att en behållare bildas. Används i Nolato för produktion av läkemedelsförpackningar.

► Extrudering

Metod för kontinuerlig framställning av produkter i strängform, t.ex. slangar inom medicinteknik.

► Doppformning

Metod för att framställa andningsblåsor, ventilatorbälgar och kateterballonger i syntet- eller latexgummi. Förvärmade formar doppas ner i flytande gummi och produkterna formas genom doppformens geometri.

► Haptik/haptisk

Utformning av en yta för att göra det möjligt att känna en funktion eller kosmetisk effekt.

► Renrum

Utrymme med mycket höga krav på frånvaro av dammpartiklar, i vissa fall även minimering av bakterier etc. Används i Nolato vid produktion av komponenter för medicinteknik och mobiltelefoner.

► Skärmning (EMC)

Teknik för att skydda elektronik från elektromagnetisk störning, såväl internt mellan olika elektronikkomponenter som från störningar utifrån. Görs med packningar i silikon som innehåller silver- eller nickelpartiklar. EMC står för engelskans Electro Magnetic Compatibility (Elektromagnetisk kompatibilitet), som är målet för skärmningen.

Nolatos historia

1938

Nordiska Latexfabriken i Torekov grundas.

1957

Första medicintekniska komponenten produceras.

1982

Koncernen byter namn till Nolato, en sammandragning av det ursprungliga namnet och som länge använts som varumärke och populärnamn.

1984

Nolatoaktien noteras på Stockholmsbörsens OTC-lista.

1994

Koncernen har nått en omsättning på 650 MSEK genom organisk tillväxt samt förvärv av bolag i Lomma, Sunne, Hallsberg, Göteborg och Ängelholm.

1997

Genom förvärv av Ericssons plastfabrik i Kristianstad breddas Nolatos verksamhet till att även omfatta mobiltelefonsektorn. Förvärvet fördubblar koncernens omsättning.

1998

Första koncernbolaget certifieras enligt miljöledningssystemet ISO 14001.

2000

Produktion i Ungern startar genom förvärv.

2001

Överflyttningen av den mobiltelefonrelaterade verksamheten till Kina inleds.

2005

Nolato Medical startar produktion i Ungern.

2006

Medical Rubber förvärvas.

2007

Cerbo Group förvärvas.

2008

Nolato Medical startar produktion i Kina.

2010

Nolato Medical startar produktion i USA genom förvärv.

2011

Nolato Industrial startar produktion i Rumänien.

2012

Nolato Medical startar produktion i Storbritannien genom förvärv.

2013

Nolato Sunne avyttras.

2014

Nolato Telecom etablerar egen produktion i Malaysia.

2016

Treff AG i Schweiz och Grizzly Medical i Polen förvärvas.

Nolato AB

269 04 Torekov
Besök: Nolatovägen
Tel: 0431 442290
Fax: 0431 442291
E-post: info@nolato.com

Nolato Beijing

402 Longsheng Industrial Park
7, Rong Chang Road East
Beijing Development Area
Beijing 100176, Kina
Tel: +86 10 6787 2200

Nolato Beijing Medical

402 Longsheng Industrial Park
7, Rong Chang Road East
Beijing Development Area
Beijing 100176, Kina
Tel: +86 10 6787 2200

Kristianstad

Krinova Incubator & Science Park
Nolato AB 2022:210
Stridsvagnsvägen 14
291 39 Kristianstad
Tel: 0708-74 41 70

San Diego, USA

16208 Palomino Mesa Ct
San Diego, CA 92127, USA
Tel: +1 858 859 5270

Nolato Cerbo

Box 905, 461 29 Trollhättan
Besök: Verkmästarevägen 1-3
Tel: 0520 409900

Paris, Frankrike

15, Rue Vignon
FR-75008 Paris, Frankrike
Tel: +33 1 47 975284

Nolato Contour

660 VandeBerg Street
Baldwin, WI 54002, USA
Tel: +1 715 684 4614

Nolato Gota

Box 29, 533 21 Götene
Besök: Alsborgsgatan 2
Tel: 0511 342100

Nolato Hertila

Persbogatan 1
265 38 Åstorp
Tel: 042 66880

Nolato Hungary

Jánossomorjai utca 3
HU-9200 Mosonmagyaróvár, Ungern
Tel: +36 96 578770

Negoiesti, Rumänien

DIBO Industrial Park, H13
Negoiesti, Prahova,
Romania, 107086

Nolato Jaycare

Portsmouth, Storbritannien
Walton Road, Farlington
Portsmouth Hampshire, PO6 1TS
Storbritannien
Tel: +44 2392 370102

Newcastle, Storbritannien

New York Way, New York Ind. Park
Newcastle upon Tyne NE27 0QF
Storbritannien
Tel: +44 191 296 0303

Lövepac Converting

4th Floor, Building 3,
No. 21 Xingsheng Road
BDA, Beijing, 100176
Kina
Tel: +86 10 6780 5580

Shenzhen, Kina

First Floor, No. 3 building,
No.1 Lirong Rd. Changyi Industrial
Area, Xinshi Community,
Dalang St. Longhua District
518109 Shenzhen, Kina
Tel: +86 755 8610 6065

Penang, Malaysia

Nolato EMC Production Center
Plot 368, Lorong Perindustrian Bukit
Minyak 21, Penang Science Park,
14100 Simpang Ampat
Penang, Malaysia
Tel: + 604 50 57 830

Nolato Lövepac

Ringvägen 5
286 73 Skånes Fagerhult
Tel: 0433 32300

Beijing, Kina

Nolato Automotive Components
402 Longsheng Industrial Park
7, Rong Chang Road East
Beijing Development Area
Beijing 100176, Kina
Tel: +86 10 6787 2200

Nolato MediTech

Box 93, 242 21 Hörby
Besök: Medicingatan 4
Tel: 0415 19700

Lomma

Box 28, 234 21 Lomma
Besök: Koppargatan 13
Tel: 0415 19700

Nolato MediTor

269 04 Torekov
Besök: Nolatovägen
Tel: 0431 442260

Nolato Plastteknik

Box 4123, 422 04 Hisings Backa
Besök: Exportgatan 59
Tel: 031 588400

Nolato Polymer

269 04 Torekov
Besök: Nolatovägen
Tel: 0431 442200

Ängelholm

Framtidsgatan 6
262 73 Ängelholm
Tel: 0431 442200

Nolato Silikonteknik

Box 62, 694 22 Hallsberg
Besök: Bergsmansvägen 4
Tel: 0582 88900

Győr, Ungern

Nolato EMC Production
Center Limited Liability Company
Bükkfa utca 10
HU-9027, Győr

Beijing, Kina

402 Longsheng Industrial Park
7, Rong Chang Road East
Beijing Development Area
Beijing 100176, P.R. China
Tel: +86 10 6787 2200

Penang, Malaysia

Nolato EMC Production Center Sdn. Bhd.
Plot 368, Lorong Perindustrian Bukit
Minyak 21, Penang Science Park,
14100 Simpang Ampat
Penang, Malaysia
Tel: + 604 50 57 830

Nolato Stargard

UL. Uslogowa 1
73-110 Stargard
Polen
Tel: +48 91 573 6362

Nolato Treff

Taastrasse 16, 9113 Degersheim
Schweiz
Tel: +41 71 372 55 55

www.nolato.se